



Uskonnot

Oppimisen tavoitteet

Sisällysluettelo

EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO	1
1. luokka	1
EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO	1
2. luokka	5
EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO	5
3. luokka	8
EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO	8
4. luokka	12
EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO	12
5. luokka	16
EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO	16
6. luokka	20
EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO	20
7. luokka	24
EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO	24
8. luokka	27
EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO	27
9. luokka	30
EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO	30
ISLAM	33
1. luokka	33
ISLAM	33
2. luokka	36
ISLAM	36
3. luokka	38
ISLAM	38
4. luokka	41
ISLAM	41
5. luokka	45
ISLAM	45
6. luokka	49
ISLAM	49
7. luokka	53
ISLAM	53
8. luokka	56
ISLAM	56

9. luokka	59
ISLAM	59
KATOLINEN USKONTO	63
1. luokka	63
KATOLINEN USKONTO	63
2. luokka	66
KATOLINEN USKONTO	66
3. luokka	69
KATOLINEN USKONTO	69
4. luokka	73
KATOLINEN USKONTO	73
5. luokka	77
KATOLINEN USKONTO	77
6. luokka	82
KATOLINEN USKONTO	82
7. luokka	87
KATOLINEN USKONTO	87
8. luokka	92
KATOLINEN USKONTO	92
9. luokka	96
KATOLINEN USKONTO	96
ORTODOKSINEN USKONTO	102
1. luokka	102
ORTODOKSINEN USKONTO	102
2. luokka	105
ORTODOKSINEN USKONTO	105
3. luokka	108
ORTODOKSINEN USKONTO	108
4. luokka	112
ORTODOKSINEN USKONTO	112
5. luokka	116
ORTODOKSINEN USKONTO	116
6. luokka	121
ORTODOKSINEN USKONTO	121
7. luokka	126
ORTODOKSINEN USKONTO	126

8. luokka	130
ORTODOKSINEN USKONTO	130
9. luokka	134
ORTODOKSINEN USKONTO	134
ELÄMÄNKATSOMUSTIETO	139
1. luokka	139
ELÄMÄNKATSOMUSTIETO	139
2. luokka	141
ELÄMÄNKATSOMUSTIETO	141
3. luokka	143
ELÄMÄNKATSOMUSTIETO	143
4. luokka	145
ELÄMÄNKATSOMUSTIETO	145
5. luokka	147
ELÄMÄNKATSOMUSTIETO	147
6. luokka	150
ELÄMÄNKATSOMUSTIETO	150
7. luokka	153
ELÄMÄNKATSOMUSTIETO	153
8. luokka	156
ELÄMÄNKATSOMUSTIETO	156
9. luokka	158
ELÄMÄNKATSOMUSTIETO	158

EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO

1. luokka

EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO



Tavoitteet	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
1. luokka				
T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa	S1 S2 S3	<p>Keskustellaan oppilaan perheen ja suvun historiasta, eri uskonnoista ja katsomuksista.</p> <p>Käsitellään kristilliseen elämäntapaan liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä.</p> <p>Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämäntapaan liittyviä juhlia.</p> <p><i>(esim. keskustellaan omasta perheestä ja lähisukulaisista, perhejuhlista ja miten ne liittyvät kristinuskoon)</i></p> <p>Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.</p> <p>Nostetaan esiin luonnon suuruutta ja ihmeellisyyttä Jumalan luomakunnassa ja ihmisen asemaa siinä Raamatun mukaan.</p>	<p>Oppilas keskustelelee perheen ja suvun historiasta, eri uskonnoista ja katsomuksista.</p> <p>Oppilas tutustuu kristilliseen elämäntapaan liittyviin juhliin, niiden sisältöön ja merkitykseen.</p> <p>Oppilas tutustuu erilaisiin tapoihin viettää vuodenkiertoon ja elämäntapaan liittyviä juhlia.</p> <p>Oppilas pohtii omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.</p>	L2 L4

<p>T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin</p>	<p>S1</p>	<p>Opiskellaan ja lauletaan yhdessä kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia.</p> <p>Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin.</p> <p>Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.</p> <p>Tutustutaan rukoukseen ja keskustellaan sen merkityksestä sekä siitä, miten käyttäytyä kirkossa ja rukouksen aikana.</p>	<p>Oppilas tutustuu kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviin virsiin ja musiikkiin.</p> <p>Oppilas tutustuu kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin.</p> <p>Oppilas tutustuu kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennuksen merkitykseen kristityille.</p> <p>Oppilas osallistuu keskusteluun rukouksen merkityksestä sekä siitä, miten käyttäytyä kirkossa ja rukouksen aikana.</p>	<p>L1</p>
<p>T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenvuorokiertoon, juhliin ja tapoihin</p>	<p>S1</p>	<p>Tarkastellaan kirkkovuotta ja siihen liittyviä pyhiä ja juhlia; adventti ja joulu.</p> <p>Joulukertomuksen jatkona käsitellään Jeesuksen elämää pienenä poikana ja varttumisympäristöä Palestiinassa.</p>	<p>Oppilas tutustuu alustavasti adventtiin ja joulun kirkkovuoden tapahtumina.</p> <p>Joulukertomuksen jatkona oppilas tutustuu Jeesuksen elämään pienenä poikana.</p>	<p>L2</p> <p>L7</p>
<p>T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja</p>	<p>S2</p>	<p>Tutustutaan koulu yhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Otetaan huomioon myös kristinuskon monimuotoisuus sekä uskonnottoisuus.</p>	<p>Oppilas osallistuu keskusteluun eri katsomuksista.</p> <p>Oppilas osallistuu keskusteluun monikulttuurisuudesta.</p>	<p>L2</p> <p>L3</p> <p>L7</p>

katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin		Keskustellaan monikulttuurisuudesta ja tutustutaan eri uskontoja tai katsomuksia edustavan luokka- tai koulukaverin tapoihin ja juhlaperinteisiin.		
T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan	S1 S3	Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia oikeaan ja väärään sekä hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä ja yhdistetään niitä sopiviin Raamatun kertomuksiin.	Oppilas osallistuu keskusteluun oppilaiden arjesta nouseviin eettisiin sekä hyvinvointiin liittyviin kysymyksiin.	L2 L6 L7
T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia	S1- S3	Tutustutaan keskeisiin sisältöihin, joita ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö. Keskustellaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisesta arvosta: * Tutustutaan kultaiseen sääntöön ja pohditaan sen sisältöä ja merkitystä. * Harjoitellaan kultaisen säännön käyttöä jokapäiväisessä elämässä. * Pohditaan mitä oikeudenmukaisuus ja empatia ovat, ja opitaan niitä harjoitellen. * Pohditaan ja harjoitellaan anteeksi pyytämisen ja antamisen tärkeyttä jokapäiväisessä yhdessäolossa.	Oppilas osallistuu eettiseen pohdintaan, YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen ja Kultainen sääntöön.	L2 L6 L7
T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan,	S3	Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.	Oppilas pohtii omia tekojaan ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.	L3 L7

<p>mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta</p>				
<p>T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä</p>	<p>S1, S3</p>	<p>Harjoitellaan tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteita ja eläytymään toisen asemaan sekä hyväksymään erilaisuutta.</p> <p>Harjoitellaan omien mielipiteiden ilmaisua ja niiden perustelemista sekä muiden mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä.</p> <p>Keskustellaan ja harjoitellaan, minkälaista hyvä käyttäytyminen on eri tilanteissa.</p>	<p>Oppilas harjoittelee tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteita ja eläytymään toisen asemaan sekä hyväksymään erilaisuutta.</p> <p>Oppilas harjoittelee omien mielipiteiden ilmaisua ja niiden perustelemista sekä muiden mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä.</p> <p>Oppilas osallistuu keskusteluun, minkälaista hyvä käyttäytyminen on eri tilanteissa.</p>	<p>L1 L5 L6 L7</p>

2. luokka

EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO



Tavoitteet	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
2. luokka				
T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin	S1	Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan virsikirjaan ja lauletaan virsiä. Tutustutaan Raamatun keskeisempiin vertauskertomuksiin. Tutustutaan Raamatun Uuteen testamenttiin. Tutustutaan lähemmin kirkkorakennukseen esimerkiksi käymällä kirkossa.	Oppilas tutustuu kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviin virsiin ja musiikkiin. Oppilas tutustuu johonkin Raamatun vertauskertomukseen ja osallistuu keskusteluun sen tarkoituksesta. Oppilas ymmärtää, että Uusi Testamentti on kristittyjen keskeinen kirja. Oppilas tutustuu lähemmin kirkkorakennuksen merkitykseen kristityille.	L1
T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskelta-	S1	Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin, joulun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin.	Oppilas tutustuu kirkkovuoden keskeisiin juhliin, joulun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin.	L2 L7

van uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin				
T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin	S2	<p>Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Otetaan huomioon myös kristinuskon monimuotoisuus sekä uskonottomuus.</p> <p>Keskustellaan monikulttuurisuudesta ja tutustutaan eri uskontoja tai katsomuksia edustavan luokka- tai koulukaverin tapoihin ja juhlaperinteisiin.</p>	<p>Oppilas osallistuu keskusteluun eri katsomuksista.</p> <p>Oppilas osallistuu keskusteluun monikulttuurisuudesta.</p>	L2 L3 L7
T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaistamaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan	S1 S3	Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia oikeaan ja väärään sekä hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä ja yhdistetään niitä sopiviin Raamatun kertomuksiin.	Oppilas osallistuu keskusteluun oppilaiden arjesta nouseviin eettisiin sekä hyvinvointiin liittyviin kysymyksiin.	L2 L6 L7
T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia	S1- S3	<p>Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö.</p> <p>Keskustellaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisesta arvosta:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Kerrataan kultaisen säännön tärkeyttä. * Tutustutaan YK:n lapsien oikeuksien sopimukseen ja konkretisoidaan sitä. * Käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä. 	Oppilas osallistuu eettiseen pohdintaan, YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen ja Kultainen sääntöön.	L2 L6 L7

		<p>* Pohditaan, mitä oikeudenmukaisuus ja empatia ovat ja opitaan niitä harjoitellen.</p> <p>* Pohditaan ja harjoitellaan anteeksi pyytämisen ja -antamisen merkitystä jokapäiväisessä yhdessäolossa.</p>		
T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta	S3	<p>Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.</p> <p>Pohditaan ihmisen ainutlaatuista arvoa Jumalan silmissä.</p>	<p>Oppilas pohtii omia tekojaan ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.</p> <p>Oppilas tutustuu alustavasti kristilliseen käsitykseen ihmisen arvosta.</p>	L3 L7
T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä	S1 S3	<p>Opitaan ilmaisemaan omia mielipiteitä ja perustelemaan niitä sekä kuuntelemaan ja ymmärtämään toisten mielipiteitä jokapäiväisessä koulutyössä.</p> <p>Keskustellaan ja harjoitellaan, minkälaista hyvä käyttäytyminen on eri tilanteissa.</p>	<p>Oppilas harjoittelee omien mielipiteiden ilmaisua ja niiden perustelemista sekä muiden mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä.</p> <p>Oppilas osallistuu keskusteluun, minkälaista hyvä käyttäytyminen on eri tilanteissa.</p>	L1 L5 L6 L7

3. luokka

EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO



Tavoitteet	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
3. luokka				
T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin	S1	Tutustutaan Raamattuun kristittyjen pyhänä kirjana. Tutustutaan Vanhan testamentin kertomuksiin. Perehdytään kristilliseen käsitykseen yhdestä Jumalasta, uskosta ja luottamuksesta.	Oppilas tutustuu alustavasti Raamattuun kristittyjen pyhänä kirjana. Oppilas oppii joitakin Vanhan testamentin kertomuksia. Oppilas tutustuu alustavasti kristilliseen käsitykseen yhdestä Jumalasta, uskosta ja luottamuksesta.	L1
T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin	S1	Tutustutaan rukoukseen. Tutustutaan virsikirjaan ja virsiin. Keskustellaan arjen ja pyhän vuorottelusta osana viikkorytmiä.	Oppilas ymmärtää rukouksen merkityksen kristinuskossa. Oppilas tutustuu alustavasti virsikirjaan ja joihinkin virsiin.	L1 L2

			Oppilas tutustuu kristilliseen käsitykseen arjen ja pyhän vuorotte- lusta osana viikkorytmiä.	
T3 auttaa oppilasta tun- nistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuullisuutta	S1 S2	Keskustellaan Raamatun kertomusten vertauskuvauksellisesta luon- teesta.	Oppilas tutustuu johonkin Raamatun kertomukseen ja ymmärtää sen vertauskuullisen merkityksen.	L2 L3 L4
T4 ohjata oppilasta etsi- mään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilai- sista lähteistä	S1 S2 S3	Harjoitellaan Raamatun käyttöä. Pohditaan uskontojen tuottaman tiedon, esimerkiksi Raamatun ker- tomusten, tiedollista arvoa.	Oppilas opettelee Raamatun käyttöä. Oppilas osallistuu keskusteluun uskontojen tuottaman tiedon, esimerkiksi Raamatun kertomusten, tiedollisesta arvosta.	L4 L5 L6
T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyt- täytymään asianmukai- sesti erilaisissa uskonnol- lisissa tilaisuuksissa ja ti- lanteissa	S1 S2 S3	Keskustellaan, miten käyttäytyään kirkossa ja uskonnollisissa tilai- suuksissa. Tutustutaan pyhän käsitteeseen esimerkiksi pohtimalla, mikä omassa elämässä on pyhää. Kannustetaan oppilaita pohtimaan pyhän merkitystä niin yksilön kuin yhteisönkin elämässä. Pohditaan suvaitsevaisuuden merkitystä.	Oppilas ymmärtää, miten käyttäytyään kirkossa ja uskonnolli- sissa tilaisuuksissa. Oppilas pohtii pyhän käsitettä esimerkiksi pohtimalla, mikä omassa elämässä on pyhää. Oppilas pohtii suvaitsevaisuuden merkitystä ihmisten välisen kanssakäymisen ehtona.	L2 L5 L6

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin	S1 S2 S3	Tutustutaan Kymmeneen käskyyn. Opitaan, että kymmenen käsky yhdistää kristittyjä ja juutalaisia.	Oppilas tutustuu Kymmeneen käskyyn. Oppilas ymmärtää, että kymmenen käsky yhdistää kristittyjä ja juutalaisia.	L7
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta	S2 S3	Pohditaan ihmisoikeuksia ja ihmisarvon merkitystä. Pohditaan erilaisuuteen suhtautumista ihmisoikeuksien näkökulmasta.	Oppilas pohtii ihmisoikeuksien ja ihmisarvon merkitystä ihmisten kanssakäymisen ehtona.	L2
T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta	S2 S3	Käsitellään omaan ja yhteisön sekä tulevien sukupolvien hyvinvointiin vaikuttavia teemoja, kuten luonnon vaaliminen, kestävä kehitys, toisen kunnioittaminen, hyvän tekeminen, epäitsekkyys ja oikeudenmukaisuus.	Oppilas osallistuu keskusteluun luonnon vaalimisen, kestävän kehityksen, toisen kunnioittamisen, hyvän tekemisen, epäitsekkyuden ja oikeudenmukaisuuden merkityksestä.	L1 L3 L6
T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään	S1 S2 S3	Keskustellaan (<i>esim. Raamatun kertomusten pohjalta</i>) tunteista ja arvoista, oikeasta ja väärästä sekä hyvästä elämästä. Harjoitellaan näkemysten perustelemista.	Oppilas osallistuu keskusteluun tunteista ja arvoista, oikeasta ja väärästä sekä hyvästä elämästä. Oppilas harjoittelee näkemystensä perustelemista.	L1 L4 L6 L7

<p>T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään</p>	<p>S3</p>	<p>Keskustellaan itsensä kunnioittamisen ja myönteisen minäkuvan merkityksestä.</p> <p>Keskustellaan elämäntaitoihin ja tunnetaitoihin liittyvistä teemoista.</p>	<p>Oppilasosallistuu keskusteluun itsensä kunnioittamisen ja myönteisen minäkuvan merkityksestä.</p>	<p>L1</p>
--	-----------	---	--	-----------

4. luokka

EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO



Tavoitteet 4. luokka	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin	S1	<p>Tutustutaan Jeesuksen elämään ja opetukseen Uuden testamentin evankeliumien avulla.</p> <p>Perehdytään kristilliseen käsitykseen armosta, pelastuksesta ja Jumalan rakkaudesta.</p>	<p>Oppilas tutustuu Jeesuksen elämään ja opetukseen.</p> <p>Oppilas perehtyy alustavasti kristilliseen käsitykseen armosta, pelastuksesta ja Jumalan rakkaudesta.</p>	L1
T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin	S1	<p>Perehdytään kasteeseen kristillisenä rituaalina.</p> <p>Tutustutaan Isä meidän -rukoukseen.</p> <p>Tutustutaan virsikirjaan ja virsiin.</p> <p>Tutustutaan ristiin kristinuskon keskeisenä symbolina.</p>	<p>Oppilas tutustuu kasteeseen kristillisenä rituaalina.</p> <p>Oppilas tutustuu Isä meidän -rukoukseen.</p> <p>Oppilas oppii käyttämään virsikirjaa.</p> <p>Oppilas tutustuu ristiin kristinuskon keskeisenä symbolina.</p>	L1 L2

		Perehdytään kirkkovuoteen, erityisesti joulun ja pääsiäiseen. Keskustellaan kirkkovuoden tapahtumiin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista.	Oppilas oppii, että kirkkovuoden keskeiset tapahtumat ovat joulu ja pääsiäinen.	
T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta	S1 S2	Keskustellaan Raamatun kertomusten vertauskuvauksellisesta luonteesta. Tutustutaan Jeesuksen opettamiin vertauksiin ja ohjataan oppilasta ymmärtämään niiden sanoma.	Oppilas tutustuu johonkin Raamatun kertomukseen ja ymmärtää vertauskuvaukselliseen merkitykseen. Oppilas oppii jonkin Jeesuksen opettaman vertauksen ja sen sanoman.	L2 L3 L4
T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä	S1 S2 S3	Harjoitellaan Raamatun käyttöä. Tutustutaan evankeliumien syntyhistoriaan.	Oppilas oppii käyttämään Raamattua. Oppilas ymmärtää, että evankeliumit kertovat Jeesuksen elämästä ja ne on kirjoitettu Jeesuksen kuoleman jälkeen.	L4 L5 L6
T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan	S1 S2	Tutustutaan oman uskonnon syntyyn perehtymällä Jeesuksen ja opetuslasten elämään. Tarkastellaan Jeesusta juutalaisena.	Oppilas tutustuu oman uskonnon syntyyn perehtymällä Jeesuksen ja opetuslasten elämään.	L1 L2

		Tutustutaan koulun lähialueella vaikuttaviin uskontoihin ja kristillisiin kirkkoihin.	Oppilas tutustuu koulun lähialueella vaikuttaviin uskontoihin ja kristillisiin kirkkoihin.	
T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa	S1 S2 S3	Keskustellaan, miten käyttäydytään kirkossa ja uskonnollisissa tilaisuuksissa. Pohditaan omaa ja muiden pyhää. Perehdytään pyhään kristinuskossa. Pohditaan suvaitsevaisuuden merkitystä.	Oppilas ymmärtää, miten käyttäydytään kirkossa ja uskonnollisissa tilaisuuksissa. Oppilas pohtii pyhän käsitettä esimerkiksi pohtimalla, mikä omassa elämässä on pyhää. Oppilas pohtii suvaitsevaisuuden merkitystä ihmisten välisen kanssakäymisen ehtona.	L2 L5 L6
T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin	S1 S2 S3	Tutustutaan Jeesuksen keskeisiin opetuksiin kuten Kultaiseen sääntöön ja Rakkauden kaksoiskäskyyn.	Oppilas tutustuu Kultaiseen sääntöön ja Rakkauden kaksoiskäskyyn.	L7
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopi-	S2 S3	Tutustutaan YK:n lasten oikeuksien julistukseen. Pohditaan oikeuksia ja velvollisuuksia sekä niiden välistä suhdetta yhteisön toiminnan ehtona.	Oppilas tutustuu YK:n lasten oikeuksien julistukseen. Oppilas osallistuu keskusteluun oikeuksista ja velvollisuuksista sekä niiden välisestä suhteesta yhteisön toiminnan ehtona.	L2

mukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta				
T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta	S2 S3	Käsitellään omaan ja yhteisön sekä tulevien sukupolvien hyvinvointiin vaikuttavia teemoja, kuten luonnon vaaliminen, kestävä kehitys, toisen kunnioittaminen, hyvän tekeminen, epäitsekkyys ja oikeudenmukaisuus.	Oppilas osallistuu keskusteluun luonnon vaalimisen, kestävän kehityksen, toisen kunnioittamisen, hyvän tekemisen, epäitsekkyys- ja oikeudenmukaisuuden merkityksestä.	L1 L3 L6
T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään	S1 S2 S3	Keskustellaan (<i>esim. Raamatun kertomusten pohjalta</i>) tunteista ja arvoista, oikeasta ja väärästä sekä hyvästä elämästä. Harjoitellaan näkemysten perustelemista.	Oppilas osallistuu keskusteluun tunteista ja arvoista, oikeasta ja väärästä sekä hyvästä elämästä. Oppilas harjoittelee näkemystensä perustelemista.	L1 L4 L6 L7
T12 auttaa ja tukea oppilasta muodos-tamaan ja vahvistamaan myönteistä maailman-katso- musta, itsetuntoa ja luottamusta elämään	S3	Keskustellaan itsensä kunnioittamisen ja myönteisen minäkuvan merkityksestä. Keskustellaan elämäntaitoihin ja tunnetaitoihin liittyvistä teemoista.	Oppilas osallistuu keskusteluun itsensä kunnioittamisen ja myönteisen minäkuvan merkityksestä.	L1

5. luokka

EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO



Tavoitteet	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
5. luokka				
T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin	S1	Tutustutaan Paavalin elämään ja opetukseen. Tutustutaan uskonpuhdistukseen ja Lutherin keskeisiin oppeihin sekä luterilaiseen käsitykseen armon ja uskon merkityksestä pelastumisessa.	Oppilas tutustuu Paavalin elämään ja opetukseen ja osaa kertoa niistä. Oppilas ymmärtää, mitä uskonpuhdistuksella tarkoitetaan ja oppii Lutherin keskeisiä oppeja sekä ymmärtää luterilaisen käsityksen armon ja uskon merkityksestä pelastumisessa.	L1
T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin	S1	Perehdytään luterilaisuuden sakramentteihin: kasteeseen ja ehtoolliseen.	Oppilas osaa kertoa kasteesta ja ehtoollisesta.	L1 L2
T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä	S1 S2 S3	Tutkitaan, miten uskonnot näkyvät mediassa.	Oppilas osallistuu keskusteluun, miten uskonnot näkyvät mediassa.	L4 L5 L6

		Perehdytään uskonnon näkymiseen ja vaikutukseen taiteessa ja populaarikulttuurissa.	Oppilas tutustuu, miten uskonto näkyy ja vaikuttaa / on vaikuttanut taiteessa ja populaarikulttuurissa.	
T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan	S1 S2	<p>Tutustutaan Jeesuksen lähetyksäkäskyyn.</p> <p>Tutustutaan oman uskonnon syntyyn perehtymällä varhaisten kristittyjen ja Paavalin toimintaan.</p> <p>Pohditaan, mitkä asiat myötävaikuttivat kristinuskon leviämiseen maailmanlaajuisesti uskonnoksi.</p> <p>Tutustutaan suomalaisen uskon juuriin: katolisuudesta luterilaisuuteen.</p> <p>Tutustutaan Agricolan merkitykseen Suomen uskonpuhdistajana.</p> <p>Tutustutaan helluntailaisuuteen ja Jehovan todistajiin.</p>	<p>Oppilas perehtyy Jeesuksen lähetyksäkäskyyn.</p> <p>Oppilas tutustuu oman uskonnon syntyyn perehtymällä varhaisten kristittyjen ja Paavalin toimintaan.</p> <p>Oppilas osallistuu keskusteluun siitä, mitkä asiat myötävaikuttivat kristinuskon leviämiseen maailmanlaajuisesti uskonnoksi.</p> <p>Oppilas tutustuu suomalaisen uskon juuriin: katolisuudesta luterilaisuuteen.</p> <p>Oppilas perehtyy alustavasti Agricolan merkitykseen Suomen uskonpuhdistajana.</p> <p>Oppilas tutustuu alustavasti helluntailaisuuteen ja Jehovan todistajiin.</p>	L1 L2
T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa	S2 S3	Perehdytään katolisuuteen ja ortodoksisuuteen sekä juutalaisuuteen ja islamiin; niiden keskeisiin oppeihin, rituaaleihin, pyhiin kirjoihin ja syntyhistoriaan.	Oppilas tutustuu katolisuuteen ja ortodoksisuuteen sekä juutalaisuuteen ja islamiin ja oppii niiden keskeisiä oppeja, rituaaleja ja syntyhistoriaa.	L2

		<p>Tutustutaan Jeesuksen asemaan juutalaisuudessa ja islamissa.</p> <p>Tutustutaan uskonnottomuuteen (<i>esim. perehtymällä humanismiin</i>).</p> <p>Tutustutaan uskontodialogin ja ekumenian käsitteisiin.</p>	<p>Oppilas osallistuu keskusteluun Jeesuksen asemasta juutalaisuudessa ja islamissa.</p> <p>Oppilas ymmärtää, mitä uskonnottomuus tarkoittaa ja tutustuu humanismiin.</p> <p>Oppilas oppii ekumenian käsitteen.</p>	
T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa	S1 S2 S3	<p>Keskustellaan, miten käyttäytyään kirkossa ja uskonnollisissa tilaisuuksissa.</p> <p>Tutustutaan, mitä pyhä merkitsee eri uskonnoissa.</p> <p>Pohditaan suvaitsevaisuuden merkitystä.</p>	<p>Oppilas ymmärtää, miten käyttäytyään kirkossa ja uskonnollisissa tilaisuuksissa.</p> <p>Oppilas tutustuu pyhän merkitykseen uskonnoissa.</p> <p>Oppilas osallistuu keskusteluun suvaitsevaisuuden merkityksestä toimivan yhteiskunnan ennakkoehtona.</p>	L2 L5 L6
T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin	S1 S2 S3	<p>Perehdytään kristinuskoa, juutalaisuutta ja islamia sekä humanismia yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.</p>	<p>Oppilas oppii kristinuskoa, juutalaisuutta ja islamia sekä humanismia yhdistäviä eettisiä periaatteita.</p>	L7
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n	S2 S3	<p>Pohditaan, miksi ihmisoikeuksia tarvitaan.</p>	<p>Oppilas osallistuu keskusteluun, miksi ihmisoikeuksia tarvitaan.</p>	L2

Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta		Pohditaan yhteiselämän pelisääntöjä.	Oppilas osallistuu keskusteluun yhteiselämän pelisäännöistä.	
T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta	S2 S3	Käsitellään omaan ja yhteisön sekä tulevien sukupolvien hyvinvointiin vaikuttavia teemoja, kuten luonnon vaaliminen, kestävä kehitys, toisen kunnioittaminen, hyvän tekeminen, epäitsekkyys ja oikeudenmukaisuus.	Oppilas osallistuu keskusteluun luonnon vaalimisen, kestävän kehityksen, toisen kunnioittamisen, hyvän tekemisen, epäitsekkyiden ja oikeudenmukaisuuden merkityksestä.	L1 L3 L6
T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään	S1 S2 S3	Keskustellaan tunteista ja arvoista, oikeasta ja väärästä sekä hyvästä elämästä. Harjoitellaan näkemysten perustelemista.	Oppilas osallistuu keskusteluun tunteista ja arvoista, oikeasta ja väärästä sekä hyvästä elämästä. Oppilas harjoittelee näkemystensä perustelemista.	L1 L4 L6 L7
T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään	S3	Keskustellaan itsensä kunnioittamisen ja myönteisen minäkuvan merkityksestä. Keskustellaan elämäntaitoihin ja tunnetaitoihin liittyvistä teemoista.	Oppilas osallistuu keskusteluun itsensä kunnioittamisen ja myönteisen minäkuvan merkityksestä.	L1

6. luokka

EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO



Tavoitteet	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
6. luokka				
T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin	S1	Tarkastellaan Raamattua kirjana ja sen eri tyylilajeja sekä syntyhistoriaa.	Oppilas perehtyy Raamattuun kirjana ja sen syntyhistoriaan. Oppilas osaa nimetä Raamatun osat (Vanha ja Uusi testamentti). Oppilas ymmärtää, että Raamattu on syntynyt pitkän ajan kuluessa.	L1
T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin	S1	Perehdytään jumalanpalveluksen kaavaan, keskeisenä käsitteenä messu. Tutustutaan avioliittoon vihkimiseen, konfirmaatioon ja hautaamiseen kristillisinä rituaaleina. Tutustutaan kirkkoon rakennuksena ja sen moninaiseen symboliikkaan.	Oppilas osaa kertoa jumalanpalveluksen kaavan ja oppii messun käsitteen. Oppilas oppii avioliittoon vihkimisen, konfirmaation ja hautaamisen kristillisinä rituaaleina. Oppilas perehtyy kirkkoon rakennuksena ja oppii siihen liittyvää symboliikkaa.	L1 L2

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta	S1 S2	Keskustellaan Raamatun kirjaimellisen ja vertauskuvallisen tulkinnan eroista ja seurauksista.	Oppilas ymmärtää Raamatun kirjaimellisen ja vertauskuvallisen tulkinnan eron.	L2 L3 L4
T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä	S1 S2 S3	Tutustutaan esimerkkien avulla, miten kristinusko ja Raamatun kertomukset näkyvät tai ovat näkyneet mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa. Keskustellaan uskontojen ja tieteen tuottaman tiedon eroista. Kannustetaan oppilasta pohtimaan uskontojen tuottaman tiedon, esimerkiksi Raamatun kertomusten, tiedollista arvoa.	Oppilas tutustuu esimerkkien avulla, miten kristinusko ja Raamatun kertomukset näkyvät tai ovat näkyneet mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa. Oppilas osallistuu keskusteluun uskontojen ja tieteen tuottaman tiedon eroista. Oppilas osallistuu keskusteluun uskontojen tuottaman tiedon, esimerkiksi Raamatun kertomusten, tiedollisesta arvosta.	L4 L5 L6
T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan	S1 S2	Tutustutaan Euroopan uskonnolliseen ja katsomukselliseen karttaan nykyaikana.	Oppilas oppii Euroopassa vaikuttavia uskontoja.	L1 L2
T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa	S2 S3	Perehdytään esimerkein siihen, miten uskonnot näkyvät ja vaikuttavat nykyaikana Suomessa ja Euroopassa.	Oppilas oppii, miten uskonnot näkyvät ja vaikuttavat nykyaikana Suomessa ja Euroopassa.	L2

<p>T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa</p>	<p>S1 S2 S3</p>	<p>Keskustellaan, miten käyttäydytään kirkossa ja uskonnollisissa tilaisuuksissa.</p> <p>Pohditaan pyhän merkitystä uskonnoissa ja ei-uskonnollisessa elämäntavassa.</p> <p>Pohditaan, miten kunnioitetaan toisten pyhää.</p> <p>Pohditaan suvaitsevaisuuden merkitystä.</p>	<p>Oppilas ymmärtää, miten käyttäydytään kirkossa ja uskonnollisissa tilaisuuksissa.</p> <p>Oppilas ymmärtää pyhän merkityksen uskonnoissa ja ei-uskonnollisessa elämäntavassa.</p> <p>Oppilas osallistuu keskusteluun siitä, miten kunnioitetaan toisten pyhää.</p> <p>Oppilas osallistuu keskusteluun suvaitsevaisuuden merkityksestä toimivan yhteiskunnan ennakkoehdona.</p>	<p>L2 L5 L6</p>
<p>T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin</p>	<p>S1 S2 S3</p>	<p>Pohditaan esimerkiksi kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja muissa uskonnoissa sekä ei-uskonnollisissa katsomuksissa</p>	<p>Oppilas osallistuu keskusteluun oikein toimimisen ohjetta kristinuskossa ja muissa uskonnoissa sekä ei-uskonnollisissa katsomuksissa</p>	<p>L7</p>
<p>T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta</p>	<p>S2 S3</p>	<p>Tutustutaan YK:n ihmisoikeusjulistukseen ja keskustellaan siinä lausuttujen arvojen merkityksestä.</p> <p>Pohditaan, onko olemassa yleispäteviä, kaikkia ihmisiä yhdistäviä arvoja.</p>	<p>Oppilas tutustuu YK:n ihmisoikeusjulistukseen ja keskustele siinä lausuttujen arvojen merkityksestä.</p> <p>Oppilas osallistuu keskusteluun kaikkia ihmisiä yhdistävien arvojen mahdollisesta olemassaolosta.</p>	<p>L2</p>

<p>T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta</p>	<p>S2 S3</p>	<p>Käsitellään omaan ja yhteisön sekä tulevien sukupolvien hyvinvointiin vaikuttavia teemoja, kuten luonnon vaaliminen, kestävä kehitys, toisen kunnioittaminen, hyvän tekeminen, epäitsekkyys ja oikeudenmukaisuus.</p>	<p>Oppilas osallistuu keskusteluun tunteista ja arvoista, oikeasta ja väärästä sekä hyvästä elämästä.</p> <p>Oppilas harjoittelee näkemystensä perustelemista.</p>	<p>L1 L3 L6</p>
<p>T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään</p>	<p>S1 S2 S3</p>	<p>Keskustellaan tunteista ja arvoista, oikeasta ja väärästä sekä hyvästä elämästä.</p> <p>Harjoitellaan näkemysten perustelemista.</p>	<p>Oppilas osallistuu keskusteluun tunteista ja arvoista, oikeasta ja väärästä sekä hyvästä elämästä.</p> <p>Oppilas harjoittelee näkemystensä perustelemista.</p>	<p>L1 L4 L6 L7</p>
<p>T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään</p>	<p>S3</p>	<p>Keskustellaan itsensä kunnioittamisen ja myönteisen minäkuvan merkityksestä.</p> <p>Keskustellaan elämäntaitoihin ja tunnetaitoihin liittyvistä teemoista.</p>	<p>Oppilas osallistuu keskusteluun itsensä kunnioittamisen ja myönteisen minäkuvan merkityksestä.</p>	<p>L1</p>

7. luokka

EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO



Tavoitteet	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
7. luokka				
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä-monimuotoisuus	S1 S2	Tarkastellaan maailmanuskontojen sekä luonnonuskontojen levinneisyyttä ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan kulttuurien ja uskontojen sisäiseen monimuotoisuuteen.	Oppilas oppii maailmanuskontojen sekä luonnonuskontojen levinneisyyttä ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Oppilas ymmärtää kulttuurien ja uskontojen monimuotoisuutta.	L1
T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista	S1	Perehdytään kristillisten kirkkokuntien levinneisyyteen ja keskeisiin opetuksiin.	Oppilas perehtyy kristillisten kirkkokuntien levinneisyyteen.	L2
T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen	S2	Tutustutaan maailmanuskontojen keskeisiin opetuksiin ja syvennetään tietoja eri katsomuksista, myös ei-uskonnollisista katsomuksista (<i>esim. humanismista</i>).	Oppilas oppii maailmanuskontojen keskeisiä opetuksia ja syventää tietojaan eri katsomuksista, myös ei-uskonnollisista katsomuksista (<i>esim. humanismista</i>).	L2 L3 L6

		Tutustutaan käsitteisiin maallistuminen, uskonnottomuus ja uskontokritiikki sekä niiden merkityksiin.	Oppilas oppii käsitteet maallistuminen, uskonnottomuus ja uskontokritiikki.	
T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa	S1 S2 S3	Tutustutaan eri katsomusten symboleihin ja tapakulttuureihin (<i>esim. ruokasäädöksiin ja pukeutumiseen</i>). Tarkastellaan uskontojen näkymistä kulttuurin eri osa-alueilla kuten taiteissa.	Oppilas oppii eri katsomusten symboleita ja tapakulttuureja (<i>esim. ruokasäädöksiin ja pukeutumiseen</i>). Oppilas tarkastelee uskontojen näkymistä kulttuurin eri osa-alueilla kuten taiteissa.	L2 L4 L6
T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja	S1 S3	Tutustutaan luonnollisen ja yliluonnollisen erotteluun. Pohditaan uskonnollisen ja tieteellisen tiedon ja maailmankuvan eroja. Harjoitellaan havaitsemaan erilaisia mielipiteitä sekä perustelemaan omia mielipiteitä.	Oppilas ymmärtää luonnollisen ja yliluonnollisen erottelun. Oppilas ymmärtää uskonnollisen ja tieteellisen tiedon ja maailmankuvan eron. Oppilas osaa perustella omia mielipiteitään.	L1 L2 L4 L5 L7

<p>T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuisista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina</p>	<p>S1 S3</p>	<p>Pohditaan eri katsomusten yhteiskunnallista merkitystä.</p> <p>Pohditaan katsomuksen merkitystä omassa elämässä.</p>	<p>Oppilas pohtii eri katsomusten yhteiskunnallista merkitystä.</p> <p>Oppilas pohtii katsomuksen merkitystä omassa elämässään.</p>	<p>L5 L6</p>
<p>T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan</p>	<p>S2 S3</p>	<p>Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.</p>	<p>Oppilas pohtii omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.</p>	<p>L1 L2</p>
<p>T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla</p>	<p>S1 S2 S3</p>	<p>Keskustellaan eri katsomusten samanarvoisuudesta ja siitä, miksi perustietoja eri uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhä monikulttuurisemmassa ympäristössä.</p>	<p>Oppilas osallistuu keskusteluun eri katsomusten samanarvoisuudesta sekä ymmärtää, miksi perustietoja eri uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhä monikulttuurisemmassa ympäristössä.</p>	<p>L6</p>

8. luokka

EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO



Tavoitteet	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
8. luokka				
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä-monimuotoisuus	S1 S2	Tarkastellaan kristinuskkoa eri puolilla maailmaa ja sen nykytilannetta. Tutustutaan kristinuskon ja Raamatun kulttuurivaikutuksiin Suomessa ja maailmalla.	Oppilas osaa kertoa, miten kristinusko on levinnyt. Oppilas oppii kristinuskon ja Raamatun kulttuurivaikutuksia Suomessa ja maailmalla.	L1
T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista	S1	Opetellaan kristinuskon syntyhistoriaa, leviämistä ja jakautumista eri kirkkokuntiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä sekä tulkintatapoja.	Oppilas oppii kristinuskon syntyhistoriaa ja jakautumista eri kirkkokuntiin. Oppilas oppii Raamatun syntyhistoriaa sekä sen keskeisiä sisältöjä.	L2

<p>T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa</p>	<p>S1 S2 S3</p>	<p>Tutustutaan suurimpiin kirkkokuntiin ja niiden oppeihin.</p> <p>Perehdytään syvemmin kristinuskon merkitykseen ja kulttuurivaikutuksiin Suomessa.</p>	<p>Oppilas tutustuu suurimpiin kirkkokuntiin ja niiden oppeihin.</p> <p>Oppilas perehtyy syvemmin kristinuskon merkitykseen ja kulttuurivaikutuksiin Suomessa.</p>	<p>L2 L4 L6</p>
<p>T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja</p>	<p>S1 S3</p>	<p>Tutustutaan Raamatun tulkintatapoihin ja niiden seurauksiin.</p>	<p>Oppilas ymmärtää, että Raamattua voidaan tulkita eri taoin (kirjaimellinen ja vertauskuvallinen) ja mitä seurauksia eri tulkintatavoilla on.</p>	<p>L1 L2 L4 L5 L7</p>
<p>T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin</p>	<p>S3</p>	<p>Tarkastellaan kristinuskon eri suuntausten oppia ja etiikkaa.</p> <p>Pohditaan uskonnonvapautta.</p> <p>Keskustellaan ekumenian ja eri katsomusten välisen dialogin merkityksestä maailmanrauhan ylläpitämisessä.</p>	<p>Oppilas oppii kristinuskon eri suuntausten oppeja.</p> <p>Oppilas osallistuu keskusteluun uskonnonvapaudesta eräänä perusoikeutena.</p> <p>Oppilas osallistuu keskusteluun ekumenian ja eri katsomusten välisen dialogin merkityksestä maailmanrauhan ylläpitämisessä.</p>	<p>L2 L7</p>
<p>T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina</p>	<p>S1 S3</p>	<p>Pohditaan kristinuskon eettisiä kysymyksiä ja keskustellaan niistä.</p>	<p>Oppilas osallistuu keskusteluun ihmiskunnan keskeisistä eettisistä kysymyksistä.</p>	<p>L5 L6</p>

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan	S2 S3	Tutustutaan kristinuskon ja Raamatun eettisiin ohjeisiin hyvästä elämästä ja keskustellaan siitä, miten ne näkyvät suomalaisessa yhteiskunnassa ja omassa elämässä.	Oppilas perehtyy kristinuskon ja Raamatun eettisiin ohjeisiin hyvästä elämästä ja keskustelelee siitä, miten ne näkyvät suomalaisessa yhteiskunnassa ja omassa elämässä.	L1 L2
T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla	S1 S2 S3	Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.	Oppilas pohtii omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.	L6

9. luokka

EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO



Tavoitteet	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
9. luokka				
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä-monimuotoisuus	S1 S2	Tarkastellaan kristinuskon ja muiden katsomusten vaikutusta kulttuurissa (esim. yhteiskunnallisessa päätöksenteossa ja lainsäädännössä).	Oppilas osaa nimetä kristinuskon ja muiden katsomusten vaikutuksia kulttuurissa (esim. yhteiskunnallisessa päätöksenteossa ja lainsäädännössä).	L1
T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa	S1 S2 S3	Harjoitellaan tunnistamaan uskontoon liittyviä aiheita mediassa, politiikassa ja populaarikulttuurissa. Tarkastellaan tapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä eri tiedotusvälineiden ajankohtaisten esimerkkien avulla.	Oppilas harjoittelee tunnistamaan uskontoon liittyviä aiheita mediassa, politiikassa ja populaarikulttuurissa. Oppilas tutustuu tapoihin liittyviin eettisiin kysymyksiin eri tiedotusvälineiden ajankohtaisten esimerkkien avulla.	L2 L4 L6
T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja	S1 S3	Tutustutaan etiikan teorioihin.	Oppilas oppii etiikan teorioita sekä eettisiä dilemmoja ja niiden ratkaisuja perustelujen.	L1 L2 L4 L5 L7

		<p>Keskustellaan eettisistä ongelmista ja niiden monitulkintaisuudesta.</p> <p>Tutustutaan eettisiin dilemmoihin ja niiden ratkaisuihin perusteluineen.</p> <p>Harjoitellaan havaitsemaan erilaisia mielipiteitä sekä perustelemaan omia mielipiteitä.</p>	<p>Oppilas osallistuu keskusteluihin eettisistä ongelmista ja niiden monitulkintaisuudesta.</p> <p>Oppilas osaa havaita erilaisia mielipiteitä sekä perustella omia mielipiteitään.</p>	
<p>T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin</p>	S3	<p>Tutustutaan kristillisen etiikan peruskäsityksiin (<i>esim. Kultainen sääntö, oikeudenmukaisuus, tasa-arvo, lähimmäisenrakkaus</i>).</p> <p>Tarkastellaan eri katsomusten eettisiä käsityksiä ja keskustellaan niistä.</p> <p>Opetellaan tuntemaan ja ymmärtämään etiikan peruskäsitteet; moraali, arvot ja normit.</p>	<p>Oppilas oppii kristillisen etiikan peruskäsityksiä (<i>esim. Kultainen sääntö, oikeudenmukaisuus, tasa-arvo, lähimmäisenrakkaus</i>).</p> <p>Oppilas osaa nimetä eri katsomusten eettisiä käsityksiä ja keskustella niistä.</p> <p>Oppilas oppii etiikan peruskäsitteet; moraali, arvot ja normit.</p>	L2 L7

		<p>Tutustutaan YK:n ihmisoikeusjulistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan.</p> <p>Keskustellaan ihmisoikeusloukkauksista kuten holokaustista.</p>	<p>Oppilas tutustuu YK:n ihmisoikeusjulistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan.</p> <p>Oppilas osallistuu keskusteluun ihmisoikeusloukkauksista.</p>	
T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina	S1 S3	<p>Tarkastellaan etiikkaa elämän eri osaluilla, esimerkiksi yhteiskunnassa ja ympäristössä.</p> <p>Syvennetään ymmärrystä eri katsomusten vaikutuksista yhteiskuntaan ja maailmanpolitiikkaan.</p>	<p>Oppilas tarkastelee etiikkaa elämän eri osaluilla, esimerkiksi yhteiskunnassa ja ympäristössä.</p> <p>Oppilas syventää ymmärrystään eri katsomusten vaikutuksista yhteiskuntaan ja maailmanpolitiikkaan.</p>	L5 L6
T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänskysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin	S1 S2 S3	Pohditaan ihmistä ja erityisesti itseä eettisenä toimijana.	Oppilas pohtii itseä eettisenä toimijana.	L7
T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan	S2 S3	Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.	Oppilas pohtii omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.	L1 L2
T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla	S1 S2 S3	Korostetaan suvaitsevaisuuden ja monikulttuurisuuden merkitystä.	Oppilas ymmärtää suvaitsevaisuuden ja monikulttuurisuuden merkityksen ihmisten yhteiselämän edellytyksenä monikulttuurisessa yhteiskunnassa.	L6

ISLAM

1. luokka

ISLAM



TURKU

Tavoitteet 1. luokka	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa	S1- S3	Tutustutaan islamiin oman perheen kautta.	Oppilas oppii islamia oman perheen kautta.	L2 L4
T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin	S1	<p>Tutustutaan profeetta Muhammedin elämään.</p> <p>Tutustutaan käsitteeseen usko.</p> <p>Tutustutaan muslimin uskonnollisiin velvollisuuksiin, peruspilareihin.</p> <p>Tutustutaan islamin opin keskeisiin perusteisiin: Jumalan ykseys, profeetat, Koraani pyhänä kirjana, usko näkymättömään.</p> <p>Tutustutaan islamilaisen yhteisön, umman käsitteeseen.</p> <p>Tutustutaan islamin monimuotoisuuteen.</p>	<p>Oppilas oppii profeetta Muhammedin elämän päävaiheita.</p> <p>Oppilas oppii, mitä tarkoittaa käsite usko.</p> <p>Oppilas oppii, mitkä ovat muslimin uskonnolliset velvollisuudet eli peruspilarit.</p> <p>Oppilas oppii islamin opin keskeisiä perusteita: Jumalan ykseys, profeetat, Koraani pyhänä kirjana, usko näkymättömään.</p> <p>Oppilas tunnistaa islamilaisen yhteisön eli umman käsitteen.</p> <p>Oppilas oppii, että islam on monimuotoinen uskonto.</p>	L1

T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin	S1	Pohditaan oman perheen tapakulttuuria. Tutustutaan islamilaisiin juhliin eid al-fitr ja eid al-adha. Tutustutaan muslimin elämänkaareen liittyviin perinteisiin.	Oppilas osaa islamilaista tapakulttuuria. Oppilas oppii, että islamin juhlat ovat eid al-fitr ja eid al-adha. Oppilas tunnistaa muslimin elämänkaareen liittyviä perinteitä.	L2 L7
T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katso- musten tapoihin ja juh- laperinteisiin	S2	Tutustutaan kouluyhteisössä vaikuttaviin uskontoihin.	Oppilas oppii, millaisia uskontoja omassa kouluyhteisössä on.	L2 L3 L7
T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmai- semaan omia ajatuksi- aan ja tunteitaan	S1 S3	Keskustellaan esimerkiksi Koraanin pohjalta tunteista ja niiden he- rättämistä ajatuksista.	Oppilas harjaantuu tunnistamaan tunteita ja keskustelemaan niistä.	L2 L6 L7
T6 ohjata oppilasta toi- mimaan oikeudenmu- kaisesti, eläytymään toi- sen asemaan sekä kun- nioittamaan toisen ih- misen ajatuksia ja va- kaumusta sekä ihmisoi- keuksia	S1- S3	Pohditaan erilaisuuteen suhtautumista. Pohditaan lasten oikeuksia. Harjoitellaan toisen ihmisen asemaan eläytymistä.	Oppilas kykenee suhtautumaan erilaisuuteen. Oppilas tunnistaa lasten oikeuksia. Oppilas harjaantuu eläytymään toisen ihmisen asemaan.	L2 L6 L7
T7 ohjata oppilaita eet- tiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu it- sestä, yhteisöstä, ympä- ristöstä ja luonnosta	S3	Tutustutaan muslimilapsen oikeuksiin ja velvollisuuksiin perheessä.	Oppilas tunnistaa muslimilapsen oikeuksia ja velvollisuuksia per- heessä.	L3 L7
T8 luoda oppilaille tilai- suuksia harjoitella	S1 S3	Keskustellaan tunteista sekä oikeasta ja väärästä.	Oppilas harjaantuu keskustelemaan tunteista sekä tiedostaa oi- kean ja väärän merkityksen.	L1 L5

omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä				L6 L7
---	--	--	--	----------

2. luokka

ISLAM



Tavoitteet	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
2. luokka				
T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin	S1	<p>Tutustutaan joihinkin lyhyisiin Koraanin suuriin ja niiden merkityksiin.</p> <p>Harjoitellaan Koraanin käyttöä.</p> <p>Tutustutaan profeetta Muhammedin perimätietoon, sunnaan.</p> <p>Tutustutaan islamin muihin pyhiin kirjoihin; Sahifa, Tawra, Zabur ja Injil.</p> <p>Tutustutaan profeettakertomuksiin (<i>esim. Adamin, Nuhin, Ibrahimin ja Ismailin tarinoihin</i>).</p>	<p>Oppilas oppii joitakin Koraanin lyhyitä suuria ja ymmärtää niiden merkityksen.</p> <p>Oppilas harjaantuu käyttämään Koraania.</p> <p>Oppilas oppii, mitä tarkoittaa profeetta Muhammedin perimätieto eli sunna.</p> <p>Oppilas tunnistaa islamin muita pyhiä kirjoja (Sahifa, Tawra, Zabur ja Injil).</p> <p>Oppilas oppii islamin profeettakertomuksia (<i>esim. Adamin, Nuhin, Ibrahimin ja Ismailin tarinat</i>).</p>	L1
T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin	S1	<p>Perehdytään ja tutustutaan rukoukseen.</p> <p>Syvennetään tietoa muslimin uskonnollisista velvollisuuksista, peruspilareista islamilaisen vuodenkierron näkökulmasta.</p> <p>Tutustutaan islamilaiseen kalenteriin.</p> <p>Tutustutaan moskeijaan pyhänä rakennuksena.</p>	<p>Oppilas oppii rukouksen merkityksen islamissa.</p> <p>Oppilas oppii muslimin uskonnolliset velvollisuudet eli peruspilarit ja tiedostaa, että ne liittyvät islamilaisen vuoden kiertoon.</p> <p>Oppilas tiedostaa, että islamissa käytetään islamilaista kalenteria.</p> <p>Oppilas oppii, että moskeija on muslimien pyhä rakennus.</p>	L2 L7

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsojien tapoihin ja juhlaperinteisiin	S2	Tutustutaan lähiympäristön uskontoihin, niiden pyhiin rakennuksiin ja juhliin. Tutustutaan uskonnottomaan tapakulttuuriin.	Oppilas tunnistaa lähiympäristössä esiintyviä uskontoja, niiden pyhiä rakennuksia ja juhlia. Oppilas tiedostaa, että on olemassa uskonnoton tapakulttuuri.	L2 L3 L7
T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaistamaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan	S1 S3	Keskustellaan esimerkiksi Koraanin ja hadithien pohjalta tunteista ja niiden herättämistä ajatuksista.	Oppilas harjaantuu tunnistamaan tunteita ja keskustelemaan niistä.	L2 L6 L7
T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoi-keuksia	S1- S3	Tutustutaan YK:n lasten oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen oppilaan elämässä. Harjoitellaan toisen ihmisen asemaan eläytymistä.	Oppilas tunnistaa lasten oikeuksia ja niiden merkitystä omassa elämässään. Oppilas harjaantuu eläytymään toisen ihmisen asemaan.	L2 L6 L7
T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta	S3	Tutustutaan hyvän elämän perusteisiin islamissa. Käsitellään elämän kunnioittamiseen liittyviä teemoja: esim. ihmisarvoa ja erilaisuuden hyväksymistä, ihmisen vastuuta luonnosta ja ympäristöstä.	Oppilas oppii hyvän elämän perusteet islamissa. Oppilas oppii tunnistamaan elämän kunnioittamiseen liittyviä teemoja: esim. ihmisarvo, erilaisuuden hyväksyminen, ihmisen vastuu luonnosta ja ympäristöstä.	L3 L7
T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä	S1 S3	Keskustellaan tunteista sekä oikeasta ja väärästä.	Oppilas harjaantuu keskustelemaan tunteista sekä tiedostaa oikean ja väärän merkityksen.	L1 L5 L6 L7

3. luokka

ISLAM



Tavoitteet	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
3. luokka				
T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin	S1	Tutustutaan profeetta Muhammedin elämään ja islamin syntyhistoriaan. Tutustutaan keskeisiin oppeihin; uskonpilareiden syventäminen, armo, Jumalan rakkaus ja Jumalan ominaisuudet.	Oppilas oppii profeetta Muhammedin elämänvaiheita ja islamin syntyhistoriaa. Oppilas palauttaa mieleen ja oppii keskeisiä islamin oppeja: uskonpilarit, armo, Jumalan rakkaus ja Jumalan ominaisuudet.	L1
T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin	S1	Perehdytään muslimin elämänkaareen liittyviin juhliin. Tutustutaan kuun sirppiin islamin keskeisenä symbolina.	Oppilas oppii, mitkä ovat muslimin elämänkaareen liittyvät juhlat. Oppilas oppii, että kuun sirppi on islamin keskeinen symboli.	L1 L2
T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta	S1 S2	Keskustellaan Koraanin kielen erityispiirteistä ja kertomusten vertauskuvallisuudesta.	Oppilas oppii havaitsemaan Koraanin kielen erityispiirteitä ja kertomusten vertauskuvallisuutta.	L2 L3 L4

		Tutustutaan islamin keskeisiin uskonnollisiin käsitteisiin (esim. <i>tawhid ja shirk</i>).	Oppilas tunnistaa islamin keskeiset uskonnolliset käsitteet (esim. <i>tawhid ja shirk</i>).	
T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä	S1 S2 S3	Harjoitellaan Koraanin käyttöä. Keskustellaan Koraanin auktoriteettiasemasta uskonnollisen lain lähteenä. Tutustutaan islamin uskonpilareista kertoviin Koraanin jakeisiin.	Oppilas harjaantuu käyttämään Koraania. Oppilas oppii Koraanin auktoriteettiaseman uskonnollisen lain lähteenä. Oppilas tunnistaa islamin uskonpilareista kertovia Koraanin jakeita.	L4 L5 L6
T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa	S1 S2 S3	Ohjataan tutustumaan pyhän käsitteeseen. Kannustetaan oppilaita pohtimaan pyhän merkitystä niin yksilön kuin yhteisönkin elämässä. Pohditaan suvaitsevaisuuden merkitystä.	Oppilas tunnistaa pyhän käsitteen. Oppilas harjaantuu pohtimaan pyhän merkitystä niin yksilön kuin yhteisönkin elämässä. Oppilas tiedostaa suvaitsevaisuuden merkityksen.	L2 L5 L6
T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin	S1 S2 S3	Tutustutaan islamilaisiin käytöstapoihin ja tapakulttuuriin. Pohditaan synnin käsitettä.	Oppilas oppii islamilaisia käytöstapoja ja tapakulttuuria. Oppilas oppii käsitteen synty merkityksen.	L7

<p>T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta</p>	<p>S2 S3</p>	<p>Pohditaan ihmisoikeuksia ja ihmisarvon merkitystä.</p> <p>Pohditaan erilaisuuden suhtautumista ihmisoikeuksien näkökulmasta.</p>	<p>Oppilas oppii tiedostamaan ihmisoikeuksien ja ihmisarvon merkitystä.</p> <p>Oppilas oppii ymmärtämään erilaisuuden suhtautumista ihmisoikeuksien näkökulmasta.</p>	<p>L2</p>
<p>T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta</p>	<p>S2 S3</p>	<p>Käsitellään oman ja yhteisön sekä tulevien sukupolvien hyvinvointiin vaikuttavia teemoja (<i>esim. luonnon vaaliminen, kestävä kehitys, toisen kunnioittaminen, hyvän tekeminen, epätietoisuus ja oikeudenmukaisuus</i>).</p>	<p>Oppilas kehittää ymmärrystään oman ja yhteisön sekä tulevien sukupolvien hyvinvointiin vaikuttavista teemoista (<i>esim. luonnon vaaliminen, kestävä kehitys, toisen kunnioittaminen, hyvän tekeminen, epätietoisuus ja oikeudenmukaisuus</i>).</p>	<p>L1 L3 L6</p>
<p>T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelevaan omia näkemyksiään</p>	<p>S1 S2 S3</p>	<p>Keskustellaan esimerkiksi Koraanin ja hadithien pohjalta tunteista ja arvoista, oikeasta ja väärästä sekä hyvästä elämästä.</p>	<p>Oppilas harjaantuu keskustelemaan tunteista ja arvoista, oikeasta ja väärästä sekä hyvästä elämästä.</p>	<p>L1 L4 L6 L7</p>
<p>T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään</p>	<p>S3</p>	<p>Keskustellaan itsensä kunnioittamisen ja myönteisen minäkuvan merkityksestä.</p> <p>Keskustellaan elämäntaitoihin ja tunnetaitoihin liittyvistä teemoista.</p>	<p>Oppilas harjaantuu ymmärtämään itsensä kunnioittamisen ja myönteisen minäkuvan merkitystä.</p> <p>Oppilas tiedostaa elämäntaitoihin ja tunnetaitoihin liittyviä teemoja.</p>	<p>L1</p>

4. luokka

ISLAM



Tavoitteet 4. luokka	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
T1 ohjata oppilasta pe- rehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä kes- keisiin oppeihin	S1	Tutustutaan Koraanin lyhyisiin suuriin ja niiden opetukseen (<i>esim. Norsun suuraan, Avauksen suuraan, Avun suuraan, Runsauden suuraan ja Quraishin suuraan</i>). Tutustutaan profeettakertomuksiin (<i>esim. Salihin, Yunusin, Ya'qubin, Yusufin ja Ayubin tarinoihin</i>).	Oppilas oppii joitakin Koraanin lyhyitä suuria ja ymmärtää niiden merkityksen (<i>esim. Norsun suura, Avauksen suura, Avun suura, Runsauden suura ja Quraishin suura</i>). Oppilas oppii profeettakertomuksia (<i>esim. Salihin, Yunusin, Ya'qubin, Yusufin ja Ayubin tarinat</i>).	L1
T2 ohjata oppilas tutus- tumaan opiskeltavan us- konnon rituaaleihin ja ta- poihin sekä pyhiin paik- koihin ja rakennuksiin	S1	Perehdytään rukouksen merkitykseen muslimille. Tutustutaan rituaalisen puhtauden käsitteeseen ja rukouspesuun. Syvennetään tietoa muslimin uskonnollisista velvollisuuksista islamilaisen kalenterivuoden näkökulmasta.	Oppilas oppii, mikä on rukouksen merkitys muslimille. Oppilas ymmärtää rituaalisen puhtauden käsitteen ja oppii, mikä on rukouspesu. Oppilas palauttaa mieleen muslimin uskonnolliset velvollisuudet ja ymmärtää niitä islamilaisen kalenterivuoden näkökulmasta.	L1 L2

		Perehdytään islamin kalendaarijuhliin ja keskeisiin historiallisiin päiviin.	Oppilas oppii islamin kalendaarijuhlat ja historialliset päivät.	
T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta	S1 S2	Keskustellaan Koraanin kielen erityispiirteistä ja kertomusten vertauskuvallisuudesta. Tutustutaan islamin keskeisiin uskonnollisiin käsitteisiin (<i>esim. wudu ja arkan al-islam</i>).	Oppilas oppii havaitsemaan Koraanin kielen erityispiirteitä ja kertomusten vertauskuvallisuutta. Oppilas oppii islamin keskeisiä uskonnollisia käsitteitä (<i>esim. wudu ja arkan al-islam</i>).	L2 L3 L4
T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä	S1 S2 S3	Harjoitellaan Koraanin käyttöä. Tutkitaan Koraanin syntyhistoriaa. Tutustutaan islamin peruspilareista kertoviin Koraanin jakeisiin.	Oppilas osaa käyttää Koraania. Oppilas oppii, miten Koraani on syntynyt. Oppilas tunnistaa islamin peruspilareista kertovia Koraanin jakeita.	L4 L5 L6
T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan	S1 S2	Tutustutaan oman uskonnon historiaan perehtymällä profeettakertomuksiin. Tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiin piirteisiin profeettojen kautta.	Oppilas oppii profeettakertomuksia. Oppilas oppii havaitsemaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä piirteitä profeettojen kautta.	L1 L2

		Tutustutaan koulun lähialueella vaikuttaviin uskontoihin.	Oppilas oppii, millaisia uskontoja koulun lähialueella on.	
T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa	S1 S2 S3	Pohditaan omaa ja muiden pyhää. Perehdytään pyhään islamissa. Pohditaan suvaitsevaisuuden merkitystä.	Oppilas oppii tiedostamaan omaa ja muiden pyhää. Oppilas oppii, mitä pyhän käsite islamissa tarkoittaa. Oppilas oppii suvaitsevaisuuden merkityksen.	L2 L5 L6
T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin	S1 S2 S3	Tutustutaan islamilaisen etiikan peruskäsitteisiin kielletty ja sallittu (haram ja halal). Tutustutaan kultaiseen sääntöön. Syvennetään tietämystä islamilaisista käytöstavoista ja tapakulttuurista.	Oppilas oppii islamilaisen etiikan peruskäsitteet kielletty ja sallittu (haram ja halal). Oppilas oppii kultaisen säännön. Oppilas oppii islamilaisia käytöstapoja ja tapakulttuuria.	L7
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta	S2 S3	Tutustutaan YK:n lasten oikeuksien julistukseen. Pohditaan oikeuksia ja velvollisuuksia sekä niiden välistä suhdetta yhteisön toiminnan ennakkoehtona.	Oppilas ymmärtää YK:n lasten oikeuksien julistuksen merkitystä. Oppilas tiedostaa oikeuksia ja velvollisuuksia sekä niiden välistä suhdetta yhteisön toiminnan ennakkoehtona.	L2

<p>T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta</p>	<p>S2 S3</p>	<p>Käsitellään oman ja yhteisön sekä tulevien sukupolvien hyvinvointiin vaikuttavia teemoja (<i>esim. luonnon vaaliminen, kestävä kehitys, toisen kunnioittaminen, hyvän tekeminen, epätsekkyyks ja oikeudenmukaisuus</i>).</p>	<p>Oppilas kehittää ymmärrystään oman ja yhteisön sekä tulevien sukupolvien hyvinvointiin vaikuttavista teemoista (<i>esim. luonnon vaaliminen, kestävä kehitys, toisen kunnioittaminen, hyvän tekeminen, epätsekkyyks ja oikeudenmukaisuus</i>).</p>	<p>L1 L3 L6</p>
<p>T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään</p>	<p>S1 S2 S3</p>	<p>Keskustellaan esimerkiksi Koraanin ja hadithien pohjalta tunteista ja arvoista, oikeasta ja väärästä sekä hyvästä elämästä.</p>	<p>Oppilas harjaantuu keskustelemaan tunteista ja arvoista, oikeasta ja väärästä sekä hyvästä elämästä.</p>	<p>L1 L4 L6 L7</p>
<p>T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään</p>	<p>S3</p>	<p>Keskustellaan itsensä kunnioittamisen ja myönteisen minäkuvan merkityksestä.</p> <p>Keskustellaan elämäntaitoihin ja tunnetaitoihin liittyvistä teemoista.</p>	<p>Oppilas harjaantuu ymmärtämään itsensä kunnioittamisen ja myönteisen minäkuvan merkitystä.</p> <p>Oppilas tiedostaa elämäntaitoihin ja tunnetaitoihin liittyviä teemoja.</p>	<p>L1</p>

5. luokka

ISLAM



Tavoitteet	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
5. luokka				
T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin	S1	Tutustutaan profeetta Muhammediin henkilönä. Tutustutaan profeettakertomuksiin (<i>esim. Idrisin, Shu'aibin, Musan, Dawudin, Zakariyan ja Isan tarinoihin</i>).	Oppilas oppii, millainen henkilö profeetta Muhammed oli. Oppilas oppii profeettakertomuksia (<i>esim. Idrisin, Shu'aibin, Musan, Dawudin, Zakariyan ja Isan tarinat</i>).	L1
T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin	S1	Kuunnellaan nasheed-musiikkia ja perehdytään sen merkitykseen muslimille.	Oppilas oppii, mitä on nasheed-musiikki ja mikä sen merkitys on muslimille.	L1 L2
T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä	S1 S2 S3	Tutkitaan, miten uskonnot näkyvät mediassa.	Oppilas tiedostaa, miten uskonnot näkyvät mediassa.	L4 L5 L6

		<p>Perehdytään uskonnon näkymiseen ja vaikutukseen taiteessa ja populaarikulttuurissa.</p> <p>Perehdytään islamin vaikutukseen kulttuurissa, arkkitehtuurissa, taiteessa ja kirjallisuudessa.</p>	<p>Oppilas tiedostaa, miten uskonto näkyy ja vaikuttaa taiteessa ja populaarikulttuurissa.</p> <p>Oppilas oppii havainnoimaan islamin vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin, kirjallisuuteen ja taiteeseen.</p>	
<p>T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan</p>	<p>S1 S2</p>	<p>Tutustutaan oman uskonnon syntyyn perehtymällä varhaisten muslimien toimintaan.</p> <p>Pohditaan, mitkä asiat myötävaikuttivat islamin leviämiseen maailmanlaajuisesti uskonnoksi.</p> <p>Tutustutaan suomalaisen uskon juuriin; kristinuskon saapumiseen Suomeen.</p>	<p>Oppilas ymmärtää, miten islam on syntynyt perehtymällä varhaisten muslimien toimintaan.</p> <p>Oppilas ymmärtää, mitkä asiat myötävaikuttivat islamin leviämiseen maailmanlaajuisesti uskonnoksi.</p> <p>Oppilas oppii suomalaisen uskon juuret, ja miten kristinusko saapui Suomeen.</p>	<p>L1 L2</p>
<p>T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa</p>	<p>S2 S3</p>	<p>Perehdytään islamin pääsuuntauksiin sunnalaisuuteen ja shiialaisuuteen.</p> <p>Tutustutaan alustavasti juutalaisuuden ja kristinuskon keskeisiin oppeihin, rituaaleihin, pyhiin kirjoihin ja syntyhistoriaan.</p>	<p>Oppilas tunnistaa islamin pääsuuntauokset sunnalaisuuden ja shiialaisuuden.</p> <p>Oppilas oppii tunnistamaan juutalaisuuden ja kristinuskon keskeisiä oppeja, rituaaleja, pyhiä kirjoja ja syntyhistoriaa.</p>	<p>L2</p>

		<p>Pohditaan edellä mainittuja uskontoja ja islamia yhdistäviä piirteitä (<i>esim. yhteiset profeetat</i>).</p> <p>Tutustutaan humanismiin esimerkkinä uskonottomasta elämäkatsomuksesta.</p> <p>Tutustutaan uskontodialogin ja ekumenian käsitteisiin.</p>	<p>Oppilas tiedostaa edellä mainittuja uskontoja ja islamia yhdistäviä piirteitä (<i>esim. yhteiset profeetat</i>).</p> <p>Oppilas tunnistaa humanismin esimerkkinä uskonottomasta elämäkatsomuksesta.</p> <p>Oppilas oppii uskontodialogin ja ekumenian käsitteet.</p>	
T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa	S1 S2 S3	<p>Tutustutaan, mitä pyhä merkitsee eri uskonnoissa.</p> <p>Pohditaan suvaitsevaisuuden merkitystä.</p>	<p>Oppilas oppii, mitä pyhä merkitsee eri uskonnoissa.</p> <p>Oppilas ymmärtää suvaitsevaisuuden merkityksen.</p>	L2 L5 L6
T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin	S1 S2 S3	<p>Perehdytään juutalaisuutta, kristinuskkoa ja islamia sekä humanismia yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.</p>	<p>Oppilas tiedostaa juutalaisuutta, kristinuskkoa ja islamia sekä humanismia yhdistäviä eettisiä periaatteita.</p>	L7
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopi-	S2 S3	<p>Pohditaan, mihin ihmisoikeuksia tarvitaan.</p> <p>Pohditaan yhteiselämän pelisääntöjä.</p>	<p>Oppilas oppii, mihin ihmisoikeuksia tarvitaan.</p> <p>Oppilas ymmärtää, mitä ovat yhteiselämän pelisäännöt.</p>	L2

mukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta				
T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta	S2 S3	Käsitellään oman ja yhteisön sekä tulevien sukupolvien hyvinvointiin vaikuttavia teemoja (<i>esim. luonnon vaaliminen, kestävä kehitys, toisen kunnioittaminen, hyvän tekeminen, epätsekkyyks ja oikeudenmukaisuus</i>).	Oppilas kehittää ymmärrystään oman ja yhteisön sekä tulevien sukupolvien hyvinvointiin vaikuttavista teemoista (<i>esim. luonnon vaaliminen, kestävä kehitys, toisen kunnioittaminen, hyvän tekeminen, epätsekkyyks ja oikeudenmukaisuus</i>).	L1 L3 L6
T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään	S1 S2 S3	Keskustellaan tunteista ja arvoista, oikeasta ja väärästä sekä hyvästä elämästä.	Oppilas osaa keskustella tunteista ja arvoista, oikeasta ja väärästä sekä hyvästä elämästä.	L1 L4 L6 L7
T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään	S3	Keskustellaan itsensä kunnioittamisen ja myönteisen minäkuvan merkityksestä. Keskustellaan elämäntaitoihin ja tunnetaitoihin liittyvistä teemoista.	Oppilas oppii ymmärtämään itsensä kunnioittamisen ja myönteisen minäkuvan merkitystä. Oppilas oppii elämäntaitoihin ja tunnetaitoihin liittyviä teemoja.	L1

6. luokka

ISLAM



Tavoitteet 6.luokka	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin	S1	<p>Tarkastellaan Koraania kirjana; syntyhistoria, rakenne ja tulkinta.</p> <p>Tutustutaan Koraanin lyhyisiin suuriin ja niiden opetukseen (<i>esim. Valtaistuimen jakeeseen, Panettelijan suuraan, Avustuksen suuraan, Uskottomien suuraan, Niiniköyden suuraan, Iltapäivän suuraan, Kerskumisen suuraan ja Luolan suuraan</i>).</p> <p>Tutustutaan profeetta Muhammedin perimätietoon ja hadith-kirjallisuuteen.</p> <p>Syvennetään tietämystä islamin uskonpilarista.</p>	<p>Oppilas oppii Koraanin syntyhistorian sekä rakenteeseen ja tulkintaan liittyviä asioita.</p> <p>Oppilas tunnistaa joitakin Koraanin lyhyitä suuria ja ymmärtää niiden merkityksen (<i>esim. Valtaistuimen jae, Panettelijan suura, Avustuksen suura, Uskottomien suura, Niiniköyden suura, Iltapäivän suura, Kerskumisen suura ja Luolan suura</i>).</p> <p>Oppilas oppii, mitä on profeetta Muhammedin perimätieto ja hadith-kirjallisuus.</p> <p>Oppilas palauttaa mieleen islamin uskonpilarit ja syventää tietämystä niistä.</p>	L1

<p>T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin</p>	<p>S1</p>	<p>Syvennetään tietämystä muslimin keskeisistä uskonnollisista velvollisuuksista, peruspilareista.</p> <p>Tutustutaan islamin pyhiin kaupunkeihin Mekkaan ja Medinaan sekä Jerusalemiin.</p> <p>Tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiin piirteisiin Jerusalemin kaupungin merkityksen valossa.</p> <p>Tutustutaan moskeijaan rakennuksena ja sen moninaiseen symboliikkaan.</p>	<p>Oppilas palauttaa mieleen muslimin keskeiset uskonnolliset velvollisuudet eli peruspilarit ja syventää tietämystään niistä.</p> <p>Oppilas oppii islamin pyhät kaupungit (Mekka, Medina ja Jerusalem) ja ymmärtää niiden merkityksen muslimeille.</p> <p>Oppilas kehittää ymmärrystään juutalaisuuden kristinuskon ja islamin yhteisistä piirteistä Jerusalemin kaupungin merkityksen valossa.</p> <p>Oppilas oppii, millainen moskeija on rakennuksena ja ymmärtää sen moninaista symboliikkaa.</p>	<p>L1 L2</p>
<p>T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta</p>	<p>S1 S2</p>	<p>Keskustellaan Koraanin kirjaimellisen ja vertauskuvallisen tulkinnan eroista.</p>	<p>Oppilas tiedostaa Koraanin kirjaimellisen ja vertauskuvallisen tulkinnan eron.</p>	<p>L2 L3 L4</p>
<p>T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä</p>	<p>S1 S2 S3</p>	<p>Tutustutaan esimerkkien avulla, miten uskonnot näkyvät tai ovat näkyneet mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.</p> <p>Pohditaan uskontojen ja tieteen tuottaman tiedon eroja.</p>	<p>Oppilas oppii esimerkkien avulla, miten uskonnot näkyvät tai ovat näkyneet mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.</p> <p>Oppilas oppii ymmärtämään uskontojen ja tieteen tuottaman tiedon eroja.</p>	<p>L4 L5 L6</p>

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan	S1 S2	Tutustutaan Euroopan uskonnolliseen ja katsomukselliseen karttaan nykyaikana.	Oppilas oppii, millainen on Euroopan uskonnollinen ja katsomuksellinen kartta nykyaikana.	L1 L2
T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa	S2 S3	Perehdytään esimerkein siihen, miten uskonnot näkyvät ja vaikuttavat nykyaikana Suomessa ja Euroopassa.	Oppilas oppii esimerkkien avulla, miten uskonnot näkyvät ja vaikuttavat Suomessa ja Euroopassa.	L2
T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa	S1 S2 S3	Pohditaan pyhän merkitystä uskonnoissa ja ei-uskonnollisessa elämäntavassa. Pohditaan, miten kunnioitetaan toisen pyhää. Pohditaan suvaitsevaisuuden merkitystä.	Oppilas oppii pyhän merkityksen uskonnoissa ja ei-uskonnollisessa elämäntavassa. Oppilas osaa kunnioittaa toisen pyhää. Oppilas ymmärtää suvaitsevaisuuden merkityksen.	L2 L5 L6
T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin	S1 S2 S3	Pohditaan esimerkiksi kultaisen säännön etiikkaa islamissa ja muissa uskonnoissa sekä ei-uskonnollisissa katsomuksissa.	Oppilas oppii ymmärtämään esimerkiksi kultaisen säännön etiikkaa islamissa ja muissa uskonnoissa sekä ei-uskonnollisissa katsomuksissa.	L7
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n	S2 S3	Tutustutaan YK:n ihmisoikeusjulistukseen.	Oppilas oppii, mikä on YK:n ihmisoikeusjulistus.	L2

Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta		Pohditaan, onko olemassa yleispäteviä, kaikkia ihmisiä yhdistäviä arvoja.	Oppilas osaa pohtia, onko olemassa yleispäteviä, kaikkia ihmisiä yhdistäviä arvoja.	
T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta	S2 S3	Käsitellään oman ja yhteisön sekä tulevien sukupolvien hyvinvointiin vaikuttavia teemoja (<i>esim. luonnon vaaliminen, kestävä kehitys, toisen kunnioittaminen, hyvän tekeminen, epäitsekkyys ja oikeudenmukaisuus</i>).	Oppilas kehittää ymmärrystään oman ja yhteisön sekä tulevien sukupolvien hyvinvointiin vaikuttavista teemoista (<i>esim. luonnon vaaliminen, kestävä kehitys, toisen kunnioittaminen, hyvän tekeminen, epäitsekkyys ja oikeudenmukaisuus</i>).	L1 L3 L6
T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään	S1 S2 S3	Keskustellaan tunteista ja arvoista, oikeasta ja väärästä sekä hyvästä elämästä.	Oppilas osaa keskustella tunteista ja arvoista, oikeasta ja väärästä sekä hyvästä elämästä.	L1 L4 L6 L7
T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään	S3	Keskustellaan itsensä kunnioittamisen ja myönteisen minäkuvan merkityksestä. Keskustellaan elämäntaitoihin ja tunnetaitoihin liittyvistä teemoista.	Oppilas ymmärtää itsensä kunnioittamisen ja myönteisen minäkuvan merkitystä. Oppilas ymmärtää elämäntaitoihin ja tunnetaitoihin liittyviä teemoja.	L1

7. luokka

ISLAM



Tavoitteet 7. luokka	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä-monimuotoisuus	S1 S2	<p>Tutustutaan uskonnon ja kulttuurin käsitteisiin.</p> <p>Pohditaan uskontoa osana kulttuuria ja yksilön kulttuuri-identiteettiä.</p> <p>Tarkastellaan maailmanuskontojen sekä luonnonuskontojen levinneisyyttä ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa.</p> <p>Tutustutaan kulttuurien ja uskontojen sisäiseen monimuotoisuuteen.</p>	<p>Oppilas oppii, mitä tarkoittavat käsitteet uskonto ja kulttuuri.</p> <p>Oppilas ymmärtää uskonnon olevan osa kulttuuria ja yksilön kulttuuri-identiteettiä.</p> <p>Oppilas oppii maailmanuskontojen sekä luonnonuskontojen levinneisyysalueet ja niiden vaikutuksen kulttuuriin eri puolilla maailmaa.</p> <p>Oppilas ymmärtää kulttuurin ja uskonnon sisäistä monimuotoisuutta.</p>	L1

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista	S1	Syvennetään tietoja islamista eri puolilla maailmaa.	Oppilas palauttaa mieleen tietoja islamista eri puolilla maailmaa ja syventää tietämystään siitä.	L2
T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen	S2	Tutustutaan maailmanuskontojen keskeisiin opetuksiin. Syvennetään tietoa eri katsomuksista, myös ei-uskonnollisista katsomuksista (<i>esim. humanismista</i>). Tutustutaan käsitteisiin maallistuminen, uskonnottomuus ja uskontokritiikki ja niiden merkityksiin.	Oppilas oppii maailmanuskontojen keskeisiä opetuksia. Oppilas syventää tietämystään eri katsomuksista, myös ei-uskonnollisista katsomuksista (<i>esim. humanismi</i>). Oppilas oppii käsitteiden maallistuminen, uskonnottomuus ja uskontokritiikki merkityksen.	L2 L3 L6
T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa	S1-S3	Tutustutaan eri uskontojen symboleihin ja tapakulttuureihin (<i>esim. ruokasäädöksiin ja pukeutumiseen</i>). Tarkastellaan uskontojen näkymistä kulttuurin eri osa-alueilla, kuten taiteissa.	Oppilas oppii eri uskontojen symbolit ja tapakulttuuria (<i>esim. ruokasäädökset ja pukeutuminen</i>). Oppilas ymmärtää uskontojen näkymistä kulttuurin eri osa-alueilla, kuten taiteissa.	L2 L4 L6

<p>T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja</p>	<p>S1 S3</p>	<p>Tutustutaan luonnollisen ja yliluonnollisen erotteluun.</p> <p>Pohditaan uskonnollisen ja tieteellisen tiedon ja maailmankuvan eroja.</p> <p>Harjoitellaan havaitsemaan erilaisia mielipiteitä sekä perustelemaan omia mielipiteitä.</p>	<p>Oppilas ymmärtää käsitteiden luonnollinen ja yliluonnollinen eron.</p> <p>Oppilas ymmärtää uskonnollisen ja tieteellisen tiedon ja maailmankuvan eroja.</p> <p>Oppilas osaa havaita erilaisia mielipiteitä sekä perustella omia mielipiteitä.</p>	<p>L1 L2 L4 L5 L7</p>
<p>T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina</p>	<p>S1 S3</p>	<p>Pohditaan eri katsomusten yhteiskunnallista merkitystä.</p> <p>Pohditaan katsomuksen merkitystä omassa elämässä.</p>	<p>Oppilas ymmärtää eri katsomusten yhteiskunnallista merkitystä.</p> <p>Oppilas osaa tiedostaa ja pohtia katsomuksen merkitystä omassa elämässä.</p>	<p>L5 L6</p>
<p>T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan</p>	<p>S2 S3</p>	<p>Pohditaan omia valintoja elämässä sekä niiden eettisiä ulottuvuuksia ja seurauksia.</p>	<p>Oppilas osaa pohtia omia valintoja elämässä sekä niiden eettisiä ulottuvuuksia ja seurauksia.</p>	<p>L1 L2</p>
<p>T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla</p>	<p>S1- S3</p>	<p>Keskustellaan eri katsomusten samankaltaisuudesta ja siitä, miksi perustietoja eri uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhä monikulttuurisemmassa ympäristössä.</p>	<p>Oppilas ymmärtää eri katsomusten samankaltaisuuden ja sen, miksi perustietoa eri uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhä monikulttuurisemmassa ympäristössä.</p>	<p>L6</p>

8. luokka

ISLAM



Tavoitteet	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
8. luokka				
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä-monimuotoisuus	S1 S2	Tarkastellaan islamia eri puolilla maailmaa ja sen nykytilannetta. Tutustutaan islamin kulttuurivaikutuksiin eri puolilla maailmaa.	Oppilas ymmärtää islamin merkitystä eri puolilla maailmaa sekä sen nykytilannetta. Oppilas ymmärtää islamin kulttuurivaikutuksia eri puolilla maailmaa.	L1
T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista	S1	Opiskellaan islamin historiaa sen synnystä jakautumiseen asti. Tutkitaan Koraanin ja hadithien syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja.	Oppilas oppii islamin historiaa sen synnystä jakautumiseen asti. Oppilas ymmärtää Koraanin ja hadithien syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja.	L2

		Syvennetään tietoa islamin opillisista perusteista; uskonpilarit ja peruspilarit.	Oppilas palauttaa mieleen islamin opilliset perusteet, uskonpilarit ja peruspilarit, ja syventää tietämystään niistä.	
T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa	S1-S3	Tutustutaan islamin pääsuuntauksiin ja niiden oppeihin; sunnalaisuus, shiialaisuus ja suufilaisuus. Tutustutaan moderneihin islamilaisiin liikkeisiin. Perehdytään islamin merkitykseen ja vaikutukseen Suomessa.	Oppilas oppii islamin pääsuuntauokset (sunnalaisuus, shiialaisuus ja suufilaisuus) ja niiden opit. Oppilas oppii, millaisia ovat modernit islamilaiset liikkeet. Oppilas ymmärtää islamin merkitystä ja vaikutusta Suomessa.	L2 L4 L6
T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja	S1 S3	Tutustutaan Koraanin eri tulkintatapoihin ja niiden seurauksiin.	Oppilas ymmärtää Koraanin eri tulkintatapoja ja niiden seurauksia.	L1 L2 L4 L5 L7
T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin	S3	Tarkastellaan islamin suuntauksien oppeja ja etiikkaa. Keskustellaan uskonnonvapaudesta.	Oppilas oppii islamin suuntauksien oppeja ja etiikkaa.	L2 L7

		Keskustellaan ekumeniasta ja eri katsomusten välisen dialogin merkityksestä maailmanrauhan ylläpitämisessä.	Oppilas ymmärtää, mitä tarkoittaa uskonnonvapaus. Oppilas ymmärtää ja osaa pohtia ekumenian käsitettä ja eri katsomusten välisen dialogin merkitystä maailmanrauhan ylläpitämisessä.	
T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina	S1 S3	Pohditaan muslimin uskonnollisten velvollisuuksien vaikutusta elämän eri osa-alueisiin. Pohditaan islamin eettisiä kysymyksiä ja keskustellaan niistä.	Oppilas ymmärtää muslimin uskonnollisten velvollisuuksien vaikutuksen elämän eri osa-alueisiin. Oppilas oppii islamin eettisiä kysymyksiä ja osaa keskustella niistä.	L5 L6
T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan	S2 S3	Tutustutaan islamin ja Koraanin sekä hadithien ohjeisiin hyvästä elämästä. Keskustellaan siitä, miten ne näkyvät Suomessa elävän muslimin arjessa ja omassa elämässä.	Oppilas oppii islamin ja Koraanin sekä hadithien ohjeita hyvästä elämästä. Oppilas ymmärtää, miten ne näkyvät Suomessa elävän muslimin arjessa ja omassa elämässä.	L1 L2
T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla	S1- S3	Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.	Oppilas osaa jäsentää omaa suhdettaan islamiin, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.	L6

9. luokka

ISLAM



Tavoitteet	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
9. luokka				
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä-monimuotoisuus	S1 S2	Tarkastellaan islamin vaikutusta kulttuurissa (<i>esim. yhteiskunnallisessa päätöksenteossa ja lainsäädännössä</i>).	Oppilas ymmärtää islamin vaikutusta kulttuurissa (<i>esim. yhteiskunnallisessa päätöksenteossa ja lainsäädännössä</i>).	L1
T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista	S1	Tutustutaan islamilaisen etiikan peruskäsitteisiin (<i>esim. teot ja niiden seuraukset, islamilainen laki, sharia, ja sen tulkinnat</i>). Tarkastellaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin. Tutustutaan poliittiseen islamiin.	Oppilas oppii islamilaisen etiikan peruskäsitteitä (<i>esim. teot ja niiden seuraukset, islamilainen laki sharia ja eli sen tulkinnat</i>). Oppilas ymmärtää islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin. Oppilas oppii, mitä tarkoitetaan poliittisella islamilla.	L2

<p>T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa</p>	<p>S1- S3</p>	<p>Opetellaan tunnistamaan uskontoon liittyviä aiheita mediassa, politiikassa ja populaarikulttuurissa.</p> <p>Tarkastellaan tapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä tiedotusvälineiden ajankohtaisten esimerkkien avulla.</p>	<p>Oppilas osaa tunnistaa uskontoon liittyviä aiheita mediassa, politiikassa ja populaarikulttuurissa.</p> <p>Oppilas osaa tarkastella tapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä tiedotusvälineiden ajankohtaisten esimerkkien avulla.</p>	<p>L2 L4 L6</p>
<p>T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja</p>	<p>S1 S3</p>	<p>Tutustutaan eettisiin dilemmoihin ja niiden ratkaisuihin perusteluineen.</p> <p>Käsitellään etiikan teorial.</p> <p>Keskustellaan eettisistä ongelmista ja niiden monitulkintaisuudesta.</p> <p>Harjoitellaan havaitsemaan erilaisia mielipiteitä sekä perustelemaan omia mielipiteitä.</p>	<p>Oppilas oppii ymmärtämään eettisiä dilemmoja ja niiden ratkaisuja perusteluineen.</p> <p>Oppilas oppii etiikan teorial.</p> <p>Oppilas ymmärtää eettisiä ongelmia ja niiden monitulkintaisuutta.</p> <p>Oppilas osaa havaita erilaisia mielipiteitä ja perustella omia mielipiteitään.</p>	<p>L1 L2 L4 L5 L7</p>
<p>T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin</p>	<p>S3</p>	<p>Tarkastellaan eri katsomusten eettisiä käsityksiä ja keskustellaan niistä.</p>	<p>Oppilas oppii ymmärtämään eri katsomusten eettisiä käsityksiä.</p>	<p>L2 L7</p>

		<p>Opitaan tuntemaan ja ymmärtämään etiikan peruskäsitteet; moraali, arvot ja normit.</p> <p>Tutustutaan YK:n ihmisoikeusjulistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan.</p> <p>Keskustellaan ihmisoikeusloukkauksista kuten holokaustista.</p>	<p>Oppilas oppii ja ymmärtää etiikan peruskäsitteet (moraali, arvot, normit).</p> <p>Oppilas ymmärtää YK:n ihmisoikeusjulistuksen ja ihmisoikeusetiikan merkityksen.</p> <p>Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan ihmisoikeusloukkauksilla kuten holokaustilla.</p>	
T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina	S1-S3	<p>Tarkastellaan etiikkaa elämän eri osa-alueilla (<i>esim. yhteiskunnassa ja ympäristössä</i>).</p> <p>Syvennetään ymmärrystä eri katsomusten vaikutuksista yhteiskuntaan ja maailmanpolitiikkaan.</p> <p>Keskustellaan islamilaisen eettisen säännöstön merkityksestä ihmisen käytöksen ohjaajana.</p>	<p>Oppilas ymmärtää etiikkaa elämän eri osa-alueilla (<i>esim. yhteiskunnassa ja ympäristössä</i>).</p> <p>Oppilas syventää ymmärrystään eri katsomusten vaikutuksista yhteiskuntaan ja maailmanpolitiikkaan.</p> <p>Oppilas ymmärtää islamilaisen eettisen säännöstön merkityksen ihmisen käytöksen ohjaajana.</p>	L5 L6
T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänskysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin	S1-S3	Pohditaan ihmistä ja erityisesti itseä eettisenä toimijana.	Oppilas osaa pohtia ihmistä ja erityisesti itseä eettisenä toimijana.	L7

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan	S2 S3	Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.	Oppilas osaa pohtia omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.	L1 L2
T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla	S1- S3	Korostetaan suvaitsevaisuuden ja monikulttuurisuuden merkitystä.	Oppilas ymmärtää suvaitsevaisuuden ja monikulttuurisuuden merkityksen.	L6

KATOLINEN USKONTO

1. luokka

KATOLINEN USKONTO



TURKU

Tavoitteet 1. luokka	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa	S1- S3	<p>Tutustutaan kasteeseen ja keskustellaan kasteeseen liittyvästä Jumalan kutsusta.</p> <p>Harjoitellaan ristinmerkin tekemistä.</p> <p>Tutustutaan seurakuntaan ja katoliseen messuun sekä viimeiseen ateriaan.</p> <p>Keskustellaan katolisesta perheestä ja monikulttuurisista perheistä sekä yhteisöistä.</p>	<p>Oppilas tutustuu kasteeseen liittyvästä Jumalan kutsusta.</p> <p>Oppilas harjoittelee ristinmerkin tekemistä.</p> <p>Oppilas tutustuu seurakuntaan ja katoliseen messuun sekä viimeiseen ateriaan.</p> <p>Oppilas keskustelee katolisesta perheestä ja monikulttuurisista perheistä sekä yhteisöistä.</p>	L2 L4
T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin	S1	<p>Tutustutaan ristinmerkkiin ja sen käyttöön eri tilanteissa.</p> <p>Tutustutaan keskeisiin oppeihin: Jeesus on Jumala ja ihminen, Jumala on Luoja ja elämänantaja ja Pyhä Kolminaisuus.</p> <p>Tutustutaan päivittäisiin rukouksiin ja erilaisiin rukousasentoihin.</p> <p>Tutustutaan Raamattuun.</p>	<p>Oppilas tutustuu ristinmerkkiin ja sen käyttöön eri tilanteissa, sekä ristin ja krusifiksiin.</p> <p>Oppilas tutustuu keskeisiin oppeihin Jumalasta; Jeesus on sekä Jumala että ihminen. Jumala on Luoja ja elämän antaja. Jumala ja Pyhä Kolminaisuus.</p> <p>Oppilas tutustuu päivittäisiin rukouksiin ja erilaisiin rukousasentoihin.</p> <p>Oppilas tutustuu Raamattuun</p>	L1

		Tutustutaan katolisiin symboleihin (<i>esim. risti ja krusifiksi</i>). Tutkitaan kirkkovuoden symboleita suurissa katolisissa juhlissa.	Oppilas tutustuu katolisiin symboleihin (<i>esim. risti ja krusifiksi</i>). Oppilas tutustuu kirkkovuoden symboleihin suurissa katolisissa juhlissa	
T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodentakeroon, juhliin ja tapoihin	S1	Tutustutaan alustavasti liturgiseen vuoteen; adventti, joulun ja loppiaisen. Tutustutaan pääsiäiseen. Tutustutaan eri uskontojen juhliin. Tutustutaan Raamatun kertomuksiin.	Oppilas tutustuu alustavasti liturgisen vuoden alkeisiin; adventtiin, joulun, loppiaiseen pääsiäiseen sekä niiden symboleihin. Oppilas tutustuu eri uskontojen juhliin. Oppilas tutustuu Raamatun kertomuksiin	L2 L7
T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin	S2	Tutustutaan lähiympäristön eri katsomuksiin, uskontoihin ja tapoihin. Pohditaan yhtäläisyyksiä ja eroavuuksia eri katsomusten välillä.	Oppilas tutustuu lähiympäristön eri katsomuksiin, uskontoihin ja tapoihin. Oppilas huomaa yhtäläisyydet ja eroavaisuuden katsomusten välillä. Oppilas keskusteleee miten pidetään huolta luomakunnasta ja toisista.	L2 L3 L7
T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan	S1 S3	Opetellaan ilmaisemaan omia ajatuksia ja tunteita. Pohditaan hyvää käyttäytymistä, vastuun ottamista sekä toisten kanssa olemista. Opetellaan pitämään huolta luomakunnasta ja toisista.	Oppilas rohkaistaan ilmaisemaan omia ajatuksia ja tunteita. Oppilas harjoittelee hyvää käyttäytymistä, vastuun ottamista sekä toisten kanssa olemista.	L2 L6 L7
T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toi-	S1- S3	Käsitellään oikeudenmukaisuutta, empatiaa ja YK:n ihmisoikeuksia esim. Raamatun kertomusten avulla. Käsitellään anteeksi pyytämistä ja antamista.	Oppilas tutustuu oikeudenmukaisuuteen, empatiaan ja YK:n ihmisoikeuksiin esim. Raamatun kertomusten avulla. Oppilas harjoittelee anteeksipyytämistä ja antamista.	L2 L6 L7

sen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoi-keuksia				
T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta	S3	<p>Tutustutaan eettiseen ajatteluun eri teemojen avulla.</p> <p>Pohditaan valinnanvapautta ja vastuuta itsestä ja muista sekä ympäristöstä.</p> <p>Tutustutaan aiheeseen sopiviin Vanhan testamentin kertomuksiin.</p>	<p>Oppilas tutustuu eettiseen ajatteluun eri teemojen avulla.</p> <p>Oppilas harjoittelee valinnanvapautta ja vastuuta itsestä ja muista sekä ympäristöstä.</p> <p>Oppilas tutustuu aiheeseen sopiviin Vanha testamin kertomuksiin.</p>	L3 L7
T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä	S1 S3	Harjoitellaan omien mielipiteiden ilmaisua ja niiden perustelemista sekä muiden mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä.	Oppilas harjoittelee omien mielipiteiden ilmaisua ja niiden perustelemista sekä muiden mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä.	L1 L5 L6 L7

2. luokka

KATOLINEN USKONTO



Tavoitteet 2. luokka	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin	S1	<p>Tutustutaan katolisiin käsityksiin: ihmiskuva, Jumalan kuva ja Jumalan rakkaus ihmisiä kohtaan.</p> <p>Tutustutaan kirkkoon ja sen eri ulottuvuuksiin: Jumalan perheen koti, kirkon jäseneksi tullaan kasteen kautta sekä kirkkorakennus ja pyhät esineet.</p> <p>Tutustutaan pyhimyksiin: esim. oman seurakunnan nimikkopyhimykseen ja omaan pyhimykseen (<i>kastenimi</i>).</p>	<p>Oppilas tutustuu katolisiin käsityksiin: ihmiskuva, Jumalan kuva, Jumalan rakkaus ihmisiä kohtaan.</p> <p>Oppilas tutustuu kirkkoon ja sen eri ulottuvuuksiin: Jumalan perheen koti ja että kirkon jäseneksi tullaan kasteen kautta sekä kirkkorakennukseen ja pyhiin esineisiin.</p> <p>Oppilas tutustuu pyhimyksiin: esim. oman seurakunnan nimikkopyhimykseen ja omaan pyhimykseen (<i>kastenimi</i>).</p>	L1
T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin	S1	<p>Pohditaan Jumalan toimintaa liturgisen vuoden näkökulmasta.</p> <p>Tarkastellaan joulun merkitystä.</p> <p>Käsitellään paaston merkitystä ja pohditaan käsitteitä synti, anteeksianto ja anteeksisaaminen.</p> <p>Keskustellaan Pyhän viikon tapahtumista ja ristin merkityksestä.</p>	<p>Oppilas hahmottelee Jumalan toimintaa liturgisen vuoden näkökulmasta.</p> <p>Oppilas tutustuu joulun merkitykseen</p> <p>Oppilas tutustuu alustavasti paaston merkitykseen ja käsitteisiin: synti, anteeksianto ja anteeksisaaminen.</p> <p>Oppilas tutustuu Pyhän viikon tapahtumiin ja ristin merkitykseen.</p>	L2 L7

		<p>Pohditaan Jeesuksen kuoleman ja ylösnousemuksen merkitystä.</p> <p>Tutustutaan erilaisiin rukouksiin liturgisessa vuodessa.</p> <p>Tutustutaan pyhään messuun.</p> <p>Tutustutaan Raamatun keskeisiin kertomuksiin.</p>	<p>Oppilas tutustuu Jeesuksen kuolemaan ja ylösnousemuksen merkitykseen.</p> <p>Oppilas tutustuu erilaisiin rukouksiin ja pyhään messuun liturgisessa vuodessa.</p> <p>Oppilas tutustuu Raamatun keskeisiin kertomuksiin.</p>	
T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin	S2	Tutustutaan lähiympäristön eri katsomuksiin, uskontoihin ja tapoihin.	Oppilas tutustuu lähiympäristön katsomuksiin, uskontoihin ja tapoihin.	L2 L3 L7
T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan	S1 S3	<p>Opetellaan ilmaisemaan omia ajatuksia ja tunteita.</p> <p>Keskustellaan välittämisestä ja rehellisyydestä.</p> <p>Tutustutaan Raamatun kertomuksiin.</p> <p>Pohditaan hyvän ja pahan tunnistamista ja niiden erottamista.</p>	<p>Oppilas harjoittelee ilmaisemaan omia ajatuksia ja tunteitaan.</p> <p>Oppilas keskustelee välittämisestä ja rehellisyydestä.</p> <p>Oppilas hahmottelee hyvän ja pahan tunnistamista ja niiden erottamista.</p>	L2 L6 L7
T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoi-keuksia	S1- S3	<p>Käsitellään oikeudenmukaisuutta, empatiaa ja YK:n ihmisoi-keuksia.</p> <p>Keskustellaan laupeudesta ja laupeuden teoista.</p> <p>Pohditaan rakkautta, erityisesti Jumalan rakkautta ihmistä kohtaan.</p>	<p>Oppilas tutustuu oikeudenmukaisuuteen, empatiaan ja YK:n ihmisoi-keuksiin.</p> <p>Oppilas tutustuu laupeuden merkitykseen.</p> <p>Oppilas tutustuu rakkauden merkitykseen, erityisesti Jumalan rakkau-teen ihmisiä kohtaan.</p>	L2 L6 L7

<p>T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta</p>	<p>S3</p>	<p>Tutustutaan eettiseen ajatteluun eri teemojen avulla.</p> <p>Keskustellaan luomistyöstä ja vastuusta luonnosta.</p> <p>Kannustetaan oppilaita välittämään toisista lähellä ja kaukana.</p> <p>Keskustellaan epäitsekkästä käyttäytymisestä ja hyvän tekemisestä muiden hyväksi.</p>	<p>Oppilas tutustuu eettiseen ajatteluun esim. luomistyön ja vastuunottamisesta luonnosta – teemojen avulla.</p> <p>Oppilas kannustetaan ymmärtämään välittämisen tärkeydestä, niin kaukaisia kuin lähellä olevia ihmisiä kohtaan.</p> <p>Oppilas hahmottelee epäitsekkästä käyttäytymisestä ja hyvän tekemisestä muiden hyväksi.</p>	<p>L3 L7</p>
<p>T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perusteleminen sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä</p>	<p>S1 S3</p>	<p>Opitaan ilmaisemaan mielipiteitä ja perustelemaan niitä sekä harjoitellaan muiden mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä.</p>	<p>Oppilas harjoittelee ilmaisemaan mielipiteitään ja perustelemaan niitä sekä harjoittelemaan muiden mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä.</p>	<p>L1 L5 L6 L7</p>

3. luokka

KATOLINEN USKONTO



Tavoitteet	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
3. luokka				
T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin	S1	Tutustutaan Uuteen testamenttiin ja kirkon alkuvaiheisiin; helluntain tapahtumat, kirkon syntymäpäivä, kirkon missio sekä apostoli Paavalin elämä ja lähetystyö. Harjoitellaan Raamatun käyttöä tieto- ja viestintätekniikan keinoin.	Oppilas tutustuu Uuteen testamenttiin ja kirkon alkuvaiheisiin; helluntain tapahtumat, kirkon syntymäpäivä, kirkon missioon sekä apostoli Paavalin elämään ja lähetystyöhön. Oppilas harjoittelee Raamatun käyttöä tieto- ja viestintätekniikan avulla.	L1
T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin	S1	Perehdytään kirkkorakennukseen ja katoliseen seurakuntaelämään. Tutustutaan liturgian viettoon eli eukaristiaan. Opitaan pyhän messun kulku ja vastaukset.	Oppilas perehtyy kirkkorakennukseen ja katoliseen seurakuntaelämään. Oppilas tutustuu liturgian viettoon eli eukaristiaan. Oppilas oppi pyhän messun kulku ja vastaukset.	L1L 2

		Perehdytään parannuksen viettoon.	Oppilas perehtyy parannuksen viettoon	
T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta	S1 S2	Tutustutaan uskonnolliseen kieleen Raamatussa.	Oppilas tutustuu uskonnolliseen kieleen Raamatussa.	L2 L3 L4
T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä	S1- S3	Tutustutaan nettiraamatun käyttöön ja harjoitellaan katolisten lähteiden etsimistä, käyttöä ja arviointia.	Oppilas tutustuu nettiraamatun käyttöön ja harjoittelee katolisen lähteiden etsimistä, käyttämistä ja arviointia.	L4 L5 L6
T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa	S1- S3	Keskustellaan, miten käyttäydytään kirkossa ja uskonnollisissa tilaisuuksissa. Tutustutaan pyhän käsitteeseen esimerkiksi pohtimalla, mikä omassa elämässä on pyhää. Perehdytään pyhään omassa ja yhteisön elämässä ja pohditaan ai- hetta Raamatun esimerkkien avulla.	Oppilas keskustelelee, miten käyttäydytään kirkossa ja uskonnollisissa tilaisuuksissa. Oppilas oppii pyhän käsitteen, esimerkiksi pohtimalla, mikä omassa elämässä on pyhää. Oppilas oppi ymmärtämään pyhän omassa elämässä ja yhteisön elämässä Raamatun esimerkkien avulla.	L2 L5L 6
T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja	S1- S3	Perehdytään kymmeneen käskyyn, rakkauden kaksoiskäskyyn ja katolisen kirkon käskyihin sekä vuorisaarnaan.	Oppilas oppi tuntemaan kymmen käskyä, rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyt sekä Vuorisaarnan.	L7

<p>yhdistäviin eettisiin periaatteisiin</p>		<p>Pohditaan oman elämämme valintoja, joissa käskyt ovat perustana.</p> <p>Tutustutaan katolisen kirkon moraaliopetukseen yksilön ja yhteiskunnan kannalta.</p> <p>Pohditaan yhtäläisyyksiä ja eroavuuksia eri uskontojen eettisissä opetuksissa.</p> <p>Tutustutaan katoliseen ihmiskuvaan, parannuksen sakramenttiin ja omantunnon tutkiskeluun.</p>	<p>Oppilas pohtii oman elämän valintoja, jossa käskyt ovat perustana.</p> <p>Oppilas tutustuu katolisen kirkon moraaliopetukseen, yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta.</p> <p>Oppilas havaitsee yhtäläisyyksiä ja eroavuuksia eri uskontojen eettisissä opetuksissa.</p> <p>Oppilas tutustuu katoliseen ihmiskuvaan, parannuksen sakramenttiin ja omantunnon tutkiskeluun.</p>	
<p>T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta</p>	<p>S2 S3</p>	<p>Tutustutaan YK:n lastenoikeuksiin.</p> <p>Pohditaan ihmisarvoa katolisesta näkökulmasta niin yksilön kuin yhteisön kannalta.</p> <p>Keskustellaan ihmisoikeuksien toteutumisesta nykymaailmassa.</p>	<p>Oppilas tutustuu YK:n ihmisoikeuksiin</p> <p>Oppilas keskustee ihmisarvoista, katolisesta näkökulmasta, niin yksilön kuin yhteiskunnan kannalta.</p> <p>Oppilas keskustelee ihmisoikeuksien toteuttamisesta nykymaailmassa.</p> <p>Oppilas keskustee omasta elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä ja eri ratkaisujen vaikutuksista.</p>	<p>L2</p>

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta	S2 S3	Keskustellaan oppilaiden elämästä nousevista eettisistä kysymyksistä ja eri ratkaisujen vaikutuksista.		L1 L3 L6
T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään	S1- S3	Keskustellaan esimerkiksi Raamatun kertomusten pohjalta tunteista ja arvoista, oikeasta ja väärästä sekä hyvästä elämästä. Harjoitellaan näkemysten perustelemista.	Oppilas oppii ymmärtämään esimerkiksi Raamatun kertomusten pohjalta tunteita ja arvoja, oikeasta ja väärästä sekä hyvästä elämästä. Oppilas harjoittelee näkemysten perustelemista.	L1 L4L 6L7
T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään	S3	Harjoitellaan ja vahvistetaan myönteisen maailmankatsomuksen muodostamista sekä itsetuntoa ja luottamusta elämään.	Oppilas harjoittelee ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomuksen muodostamista sekä itsetuntoa ja luottamusta elämään.	L1

4. luokka

KATOLINEN USKONTO



Tavoitteet	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
4. luokka				
T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin	S1	Tutustutaan kirkko-oppiin. Tutustutaan Raamatun keskeisiin henkilöihin.	Oppilas tutustuu kirkko-oppiin. Oppilas tutustuu Raamatun keskeisiin henkilöihin.	L1
T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin	S1	Perehdytään kirkon pyhiin esineisiin ja niiden käyttöön sekä merkitykseen.	Oppilas oppi tuntemaan kirkon pyhät esineet ja niiden käyttö sekä merkitys.	L1 L2
T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta	S1 S2	Tarkastellaan Raamatun kertomuksia ja niiden vertauskuvallisuutta. Tutustutaan sakramenttien symboliikkaan.	Oppilas tutustuu Raamatun kertomuksiin ja niiden vertauskuvallisuuteen. Oppilas tutustuu sakramenttien symboliikkaan.	L2 L3 L4
T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa	S1- S3	Harjoitellaan Raamatun lukemista (<i>nettiraamattu ja painettu Raamattu</i>).	Oppilas harjoittelee lukemaan Raamattua (<i>nettiraamattu ja painettu Raamattu</i>).	L4L

koskevaa tietoa erilaisista lähteistä		Harjoitellaan tiedon hankkimista erilaisista katolisista lähteistä.	Oppilas harjoittelee tiedon hankkimisessa erilaisista katolisista lähteistä.	5 L6
T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan	S1 S2	Tutustutaan pyhiin ihmisiin kirkon historiassa ja katolisen uskonnon jatkumoon opetuslapsista nykypäivään. Tutustutaan katolisen kirkon historian niihin pyhimyksiin, jotka ovat vaikuttaneet Suomen ja Euroopan kehitykseen.	Oppilas tutustuu pyhiin ihmisiin kirkon historiassa ja katolisen uskonnon jatkumon opetuslapsista nykypäivään. Oppilas tutustuu kirkon historiaan ja pyhimyksiin, jotka ovat vaikuttaneet Suomen ja Euroopan kehitykseen.	L1 L2
T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa	S1- S3	Keskustellaan, miten käyttäydytään kirkossa ja uskonnollisissa tilaisuuksissa. Pohditaan miten kunnioitamme omaa ja toisten pyhää. Pohditaan pyhän merkitystä niin kirkon kuin oppilaan arjen näkökulmista. Keskustellaan suvaitsevuuden merkityksestä monikulttuurisessa yhteiskunnassa.	Oppilas keskustelee, miten käyttäydytään kirkossa ja uskonnollisissa tilaisuuksissa. Oppilas miettii, miten kunnioitamme omaa ja toisten pyhää. Oppilas keskustelee pyhän merkityksestä niin kirkon kuin hänen arjen näkökulmasta. Oppilas tiedostaa suvaitsevuuden merkityksen monikulttuurisessa yhteiskunnassa.	L2 L5L 6
T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin	S1- S3	Pohditaan laupeudentekojen merkitystä elämässä. Tutustutaan rippipeilin ja ripin merkitykseen, omantunnon tutkitteluun ja parannuksen sakramenttiin.	Oppilas ymmärtää laupeudentekojen merkityksen elämässä. Oppilas tutustuu rippipeilin (omatunnon tutkitteluun) ja parannuksen sakramentin merkitykseen	L7

		<p>Pohditaan yhteneväisyyksiä eri uskontojen moraaliopetuksissa (esim. kiusaamisen ja toisista vastuun ottamisen suhteen).</p> <p>Tutustutaan Jeesuksen lähetyskäskeyn eettisen toiminnan lähtökohtana.</p>	<p>Oppilas tunnistaa yhteneväisyyksiä eri uskontojen moraaliope- tuksissa (esim. kiusaamisen ja toisista vastuun ottamisen suh- teen).</p> <p>Oppilas tutustuu Jeesuksen lähetyskäskeyn, eettisen toiminnan lähtökohtana.</p>	
<p>T9 ohjata oppilasta ym- märtämään ihmisoikeuk- siin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopi- mukseen sisältyviä ar- voja yksilön ja yhteisön näkökulmasta</p>	<p>S2 S3</p>	<p>Tutustutaan YK:n lastenoikeuksiin ja sen julistukseen ihmisoikeuk- sista.</p> <p>Pohditaan lasten oikeuksia ja velvollisuuksia yhteiskunnassa katoli- sesta näkökulmasta.</p>	<p>Oppilas tutustuu YK:n lastenoikeuden ja ihmisoikeuden julis- tuksen.</p> <p>Oppilas keskustele lasten oikeuksista ja velvollisuuksista yh- teiskunnas katolisesta näkökulmasta.</p>	<p>L2</p>
<p>T10 ohjata oppilasta ar- vioimaan tekemiään va- lintoja ja pohtimaan toi- minnan taustalla vaikut- tavia arvoja eettisten pe- riaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökul- masta</p>	<p>S2 S3</p>	<p>Keskustellaan oppilaiden elämästä nousevista eettisistä kysymyk- sistä ja eri ratkaisujen vaikutuksista.</p>	<p>Oppilas keskustele omasta elämästä nousevia eettisiä kysy- myksiä ja eri ratkaisujen vaikutuksia.</p>	<p>L1L 3 L6</p>
<p>T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskus- tella eettisistä kysymyk- sistä, ilmaista rakenta-</p>	<p>S1- S3</p>	<p>Keskustellaan esimerkiksi Raamatun kertomusten pohjalta tun- teista ja arvoista, oikeasta ja väärästä sekä hyvästä elämästä.</p>	<p>Oppilas oppii Raamatun kertomusten pohjalta tunteista ja ar- voista, oikeasta ja väärästä sekä hyvästä elämästä.</p>	<p>L1 L4 L6 L7</p>

vasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään		Harjoitellaan näkemysten perustelemista.	Oppilas harjoittelee näkemysten perustelemista.	
T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään	S3	Harjoitellaan ja vahvistetaan myönteisen maailmankatsomuksen muodostamista sekä itsetuntoa ja luottamusta elämään.	Oppilas harjaantuu myönteisten maailmankatsomuksen muodostamisessa sekä itsetunnon ja luottamuksessa elämässään.	L1

5. luokka

KATOLINEN USKONTO



Tavoitteet	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
5. luokka				
T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin	S1	Tutustutaan katoliseen Raamattuun ja sen kaanoniin. Perehdytään katoliseen Raamatun tulkintaan. Perehdytään Vanhan testamentin päätapahtumiin.	Oppilas tutustuu katolisen Raamatun ja sen kaanonin. Oppilas oppii katolisen Raamatun tulkinnan. Oppilas oppii Vanhan testamentin päätapahtumat.	L1
T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin	S1	Perehdytään liturgiseen vuoteen. Seurataan adventtikalenteria ja paastokalenteria. Verrataan tavallista ja liturgista (kirkko-) vuotta toisiinsa.	Oppilas oppii liturgisen vuoden seuraamalla adventti – ja paastokalenteria. Oppilas pohtii tavallisen ja liturgisen (kirkko-) vuoden eroja.	L1L 2

<p>T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä</p>	<p>S1- S3</p>	<p>Harjoitellaan uskontoa koskevan tiedon hankkimista erilaisista lähteistä ja pohditaan, miten tietoa käytetään ja arvioidaan.</p> <p>Tutkitaan uskonnon näkyvyyttä ja mediassa sekä harjoitellaan informaation arviointia kriittisesti.</p>	<p>Oppilas harjaantuu uskontoa koskevan tiedon hankkimisessa erilaisista lähteistä ja pohtii, miten tietoa käytetään ja arvioidaan.</p> <p>Oppilas pohtii uskonnon näkyvyyttä mediassa sekä kehittää informaation kriittistä arviointia.</p>	<p>L4L 5L6</p>
<p>T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan</p>	<p>S1 S2</p>	<p>Tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnollisiin juuriin.</p> <p>Perehdytään katolisen uskonnon tuloon Suomeen keskiajalla.</p> <p>Tutustutaan ja pohditaan, miten katolinen uskonto levisi maailmanlaajuisesti uskonnoksi.</p> <p>Tutustutaan uskonnottomuuteen.</p>	<p>Oppilas tutustuu Suomen ja Euroopan uskonnollisiin juuriin.</p> <p>Oppilas perehtyy katolisen uskonnon tuloon Suomeen keskiajalla.</p> <p>Oppilas tunnistaa, miten katolinen usko levisi maailmanlaajuisesti uskonnoksi.</p> <p>Oppilas tutustuu uskomattomuuteen.</p>	<p>L1L 2</p>
<p>T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa</p>	<p>S2 S3</p>	<p>Perehdytään juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin oppien, rituaalien, pyhien kirjojen ja syntyhistorian kautta sekä tutustutaan niiden vaikutukseen Euroopassa.</p>	<p>Oppilas perehtyy juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin oppeihin, rituaaleihini, pyhiin kirjoituksiin ja syntyhistoriaan sekä tutustuu niiden vaikutukseen Euroopassa.</p>	<p>L2</p>

		<p>Verrataan juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon käsityksiä Jeesuksesta.</p> <p>Tutustutaan SEN:n toimintaan ja julkaisuihin (<i>esim. Abrahamin lapset</i>).</p>	<p>Oppilas tiedostaa juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon käsityksiä Jeesuksesta.</p> <p>Oppilas tutustuu SEN:in toimintaan ja julkaisuihin (<i>esim. Abrahamin lapset</i>).</p>	
<p>T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa</p>	S1-S3	<p>Keskustellaan, miten käyttäytyään kirkossa ja uskonnollisissa tilaisuuksissa.</p> <p>Pohditaan muiden ja oman pyhän kunnioittamista.</p> <p>Pohditaan Jumalan pyhyttä katolisessa uskonnossa.</p> <p>Opetellaan asiamukaista käyttäytymistä eri tilaisuuksissa.</p> <p>Keskustellaan suvaitsevaisuuden merkityksestä monikulttuurisessa yhteiskunnassa.</p>	<p>Oppilas keskustelee, miten käyttäytyään kirkossa ja uskonnollisissa tilaisuuksissa.</p> <p>Oppilas pohtii muiden ja oman pyhän kunnioittamista.</p> <p>Oppilas oppii ymmärtämään Jumalan pyhyttä katolisessa uskossa.</p> <p>Oppilas tiedostaa asiamukaisen käyttäytymisen eri tilaisuuksissa.</p> <p>Oppilas keskustelee suvaitsevuuden merkityksestä monikulttuurisessa yhteiskunnassa.</p>	L2L 5L6
<p>T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja</p>	S1-S3	<p>Tutustutaan eri uskontojen eettisiin periaatteisiin.</p>	<p>Oppilas tutustuu eri uskontojen eettisiin periaatteisiin.</p>	L7

yhdistäviin eettisiin periaatteisiin		<p>Keskustellaan Vanhan testamentin oikeudenmukaisuuskuvasta ja ihmisten valinnoista.</p> <p>Pohditaan yhtäläisyyksiä eri uskontojen ja katsomuksien välillä.</p>	<p>Oppilas keskustelee Vanhan testamentin oikeudenmukaisuuskuvasta ja ihmisten valinnoista.</p> <p>Oppilas tunnistaa yhtäläisyyksiä eri uskontojen ja katsomuksien välillä.</p>	
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta	S2 S3	<p>Perehdytään ihmisoikeuksiin ja niiden ymmärtämiseen.</p> <p>Perehdytään ihmisoikeuksiin, YK:n lastenoikeuksiin ja sopimusten sisältämiin arvoihin yksilön ja yhteisön näkökulmasta.</p>	<p>Oppilas harjaantuu ihmisoikeuksiin ja niiden ymmärtämiseen.</p> <p>Oppilas perehtyy ihmisoikeuksiin, YK:n lastenoikeuksiin ja sopimusten sisältämiin arvoihin ja yhteisön näkökulmasta.</p>	L2
T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta	S2 S3	<p>Pohditaan eri tilanteiden arvioimista, valintojen tekemistä ja niiden seurauksia.</p> <p>Keskustellaan, miten ihmisten valinnat vaikuttavat tulevaisuuteen ja kestävään kehitykseen.</p>	<p>Oppilas pohti eri tilanteiden arvioimista, valintojen tekemistä ja niiden seurauksia.</p> <p>Oppilas keskustelee, miten ihmisten valinnat vaikuttavat tulevaisuuteen ja kestävän kehityksen.</p>	L1L 3L6
T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella	S1- S3	<p>Keskustellaan tunteista ja arvoista, oikeasta ja väärästä sekä hyvästä elämästä.</p> <p>Harjoitellaan omien näkemysten perustelemista.</p>	<p>Oppilas keskustelee tunteista ja arvoista, oikeasta ja väärästä sekä hyvästä elämästä.</p> <p>Oppilas harjoittelee perustelevaan omia näkemyksiään.</p>	L1L 4L6 L7

perustelemaan omia näkemyksiään		<p>Tutustutaan eettisiin ja moraalisiin esimerkkeihin Raamatun ja kirkon opetuksen kautta.</p> <p>Pohditaan kuinka ajatuksia ja tunteita kehitetään ja mitkä asiat voivat vaikuttaa kehitykseen kielteisesti ja mitkä myönteisesti.</p>	<p>Oppilas tutustuu eettisiin ja moraalisiin esimerkkeihin Raamatun ja kirkon opetuksen kautta.</p> <p>Oppilas pohtii, kuinka ajatukset ja tunteet kehitetään ja mitkä asiat voivat vaikuttaa kehitykseen kielteisesti ja mitkä myönteisesti.</p>	
T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään	S3	Harjoitellaan ja vahvistetaan (<i>esim. Vanhan testamentin kertomusten avulla</i>) myönteistä maailmankatsomuksen muodostamista sekä itsetuntoa ja luottamusta elämään.	Oppilas harjoittaa ja vahvistaa (<i>esim. Vanhan testamentin kertomuksien avulla</i>) myönteisestä maailmankatsomuksen muodostamisessa.	L1

6. luokka

KATOLINEN USKONTO



Tavoitteet	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
6. luokka				
T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin	S1	Perehdytään Uuden testamentin pyhiin paikkoihin. Tutustutaan Uuden testamentin päätapahtumiin ja Jeesuksen keskeisiin opetuksiin.	Oppilas perehtyy Vanhan testamentin pyhiin paikkoihin. Oppilas tutustuu Uuden testamentin päätapahtumiin ja Jeesuksen keskeisiin opetuksiin.	L1
T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin	S1	Tutustutaan katolisen uskonnon pyhiin rakennuksiin maailmalla. Tutustutaan katolisiin kirkkoihin Suomessa. Perehdytään kasteen ja vahvistuksen sakramentteihin. Perehdytään sakramenttien merkitykseen ja käyttöön katolilaisuudessa.	Oppilas tutustuu katolisen uskonnon pyhiin rakennuksiin maailmalla. Oppilas tutustuu katolisiin kirkkoihin Suomessa. Oppilas perehtyy kasteen ja vahvistuksen sakramentteihin sekä niiden merkitykseen ja käyttöön katolisuudessa. Oppilas oppi tuntemaan pyhiinvaelluksia Suomessa ja maailmalla.	L1L 2

		<p>Tutustutaan pyhiinvaelluksiin Suomessa ja muualla.</p> <p>Opetellaan pyhän messun rukouksia.</p> <p>Tutustutaan katolisiin rukouksiin ja hartauksiin (<i>esim. ruusukko -rukousta ja ristintietä</i>).</p>	<p>Oppilas oppii pyhän messun rukouksia.</p> <p>Oppilas tutustuu katolisiin rukouksiin ja hartauksiin (<i>esim. ruusukko –rukoukseen ja ristintiehen</i>).</p>	
T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta	S1 S2	<p>Perehdytään Jeesuksen opetukseen ja vertauksiin.</p> <p>Tutustutaan Raamatun tulkintaan katolisen kirkon opin mukaisesti.</p>	<p>Oppilas perehtyy Jeesuksen opetukseen ja vertauksiin.</p> <p>Oppilas tutustuu Raamatun tulkinnan, katolisen opin mukaisesti.</p>	L2 L3 L4
T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä	S1- S3	<p>Harjoitellaan uskontoa koskevan tiedon hankkimista erilaisista lähteistä ja pohditaan, miten tietoa käytetään ja arvioidaan.</p> <p>Harjoitellaan mediakriittisyyttä.</p>	<p>Oppilas harjoittelee uskontoa koskevan tiedon hankkimista erilaisista lähteistä ja pohtii, miten tietoa käytetään ja arvioidaan.</p> <p>Oppilas harjoittelee mediakriittisyyttä.</p>	L4 L5 L6
T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan	S1 S2	<p>Tutustutaan kirkon juutalaiskristillisiin juuriin.</p> <p>Perehdytään kristillisen kirkon historiaan Suomessa.</p> <p>Tutustutaan oppilaiden omiin uskonnollisiin kulttuureihin ja historiaan.</p>	<p>Oppilas tutustuu kirkon juutalaiskristillisiin juuriin.</p> <p>Oppilas perehtyy kristillisen kirkon historiaan Suomessa.</p> <p>Oppilas tutustuu muiden oppilaiden omiin uskonnollisiin kulttuureihin ja historiaan.</p>	L1 L2

		Tarkastellaan Euroopan uskonnollista karttaa.	Oppilas tiedostaa Euroopan uskonnollista karttaa	
T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa	S2 S3	Pohditaan uskontojen vaikutusta Suomessa ja Euroopassa.	Oppilas pohtii uskontojen vaikutusta Suomessa ja Euroopassa.	L2
T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa	S1- S3	Keskustellaan, miten käyttäydytään kirkossa ja uskonnollisissa tilaisuuksissa. Pohditaan muiden ja oman pyhän kunnioittamista. Keskustellaan suvaitsevuuden merkityksestä monikulttuurisessa yhteiskunnassa.	Oppilas keskustelee, miten käyttäydytään kirkossa ja uskonnollisissa tilaisuuksissa. Oppilas pohtii muiden ja oman pyhän kunnioittamista. Oppilas keskustele suvaitsevuuden merkityksestä monikulttuurisessa yhteiskunnassa.	L2 L5L 6
T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin	S1- S3	Syvennetään tietoa rakkauden laista, armeliaisuudesta ja pahuuden ongelmasta.	Oppilas syventää tietoaan rakkauden laista, armeliaisuudesta ja pahuuden ongelmasta.	L7
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n	S2 S3	Perehdytään YK:n ihmisoikeusjulistukseen.	Oppilas perehtyy YK:n ihmisoikeusjulistukseen.	L2

<p>Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta</p>		<p>Keskustellaan suhtautumisesta lapsiin eri kulttuureissa ja eri aikakausina.</p> <p>Keskustellaan, miten YK:n lastenoikeudet toteutuvat oppilaiden omassa elämässä heidän omien kokemustensa perusteella.</p>	<p>Oppilas keskustelee suhtautumisesta lapsiin eri kulttuureissa ja eri aikakausina.</p> <p>Oppilas keskustelee, miten YK:n lastenoikeudet toteutuvat oppilaan omassa elämässä, hänen omien kokemusten perusteella.</p>	
<p>T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta</p>	<p>S2 S3</p>	<p>Pohditaan eri tilanteiden arvioimista, valintojen tekemistä ja niiden seurauksia.</p> <p>Keskustellaan, miten ihmisten valinnat vaikuttavat tulevaisuuteen ja kestäväan kehitykseen.</p>	<p>Oppilas pohtii eri tilanteiden arvioimista, valtojen tekemistä ja niiden seurauksia.</p> <p>Oppilas keskustelee, miten ihmisten valinnat vaikuttavat tulevaisuuteen ja kestäväan kehitykseen.</p>	<p>L1 L3 L6</p>
<p>T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään</p>	<p>S1- S3</p>	<p>Keskustellaan tunteista ja arvoista, oikeasta ja väärästä sekä hyvästä elämästä.</p> <p>Harjoitellaan omien näkemysten perustelemista.</p> <p>Tutustutaan eettisiin ja moraalisiin esimerkkeihin Raamatun ja kirkon opetuksen kautta.</p> <p>Pohditaan kuinka ajatuksia ja tunteita kehitetään ja mitkä asiat voivat vaikuttaa kehitykseen kielteisesti ja mitkä myönteisesti.</p>	<p>Oppilas keskustelee tunteista ja arvoista, oikeasta ja väärästä sekä hyvästä elämästä.</p> <p>Oppilas harjoittelee omien näkemysten perustelemista.</p> <p>Oppilas tutustuu eettisiin ja moraalisiin esimerkkeihin Raamatun ja kirkon opetuksen kautta.</p> <p>Oppilas pohtii kuinka ajatukset ja tunteet kehitetään ja mitkä asiat voivat vaikuttaa kehitykseen kielteisesti ja mitkä myönteisesti.</p>	<p>L1 L4 L6L 7</p>

<p>T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään</p>	<p>S3</p>	<p>Harjoitellaan ja vahvistetaan myönteistä maailmakatsomuksen muodostamista sekä itsetuntoa ja luottamusta elämään.</p>	<p>Oppilas harjoittelee ja vahvistaa omaa myönteistä maailmankatsomuksen muodostamista sekä itsetuntoa ja luottamusta elämään.</p>	<p>L1</p>
--	-----------	--	--	-----------

7. luokka

KATOLINEN USKONTO



Tavoitteet 7. luokka	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä-monimuotoisuus	S1 S2	<p>Tutustutaan uskonnon ja kulttuurin käsitteisiin.</p> <p>Pohditaan uskontoa osana kulttuuria ja yksilön kulttuuri-identiteettiä.</p> <p>Opetellaan havaitsemaan kulttuurien ja uskontojen sisäistä monimuotoisuutta.</p> <p>Tarkastellaan maailmanuskontojen sekä luonnonuskontojen levinneisyyttä ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa.</p>	<p>Oppilas tutustuu uskonnon ja kulttuurin käsitteisiin.</p> <p>Oppilas pohtii uskontoa osana kulttuuria ja yksilön kulttuuri-identiteettiä.</p> <p>Oppilas oppi ymmärtämään kulttuurien ja uskontojen sisäistä monimuotoisuutta.</p> <p>Oppilas tarkastelee maailmanuskontojen sekä luonnonuskontojen levinneisyyttä ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa.</p>	L1

		<p>Tarkastellaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta kotona, koulussa ja suomalaisessa yhteiskunnassa.</p> <p>Pohditaan, miten uskonto ja kulttuuri vaikuttavat katoliseen identiteettiin.</p>	<p>Oppilas tarkastelee uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta kotona, koulussa ja suomalaisessa yhteiskunnassa.</p> <p>Oppilas pohtii, miten uskonto ja kulttuuri vaikuttavat katoliseen identiteettiin.</p>	
T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen	S2	<p>Tutustutaan maailman uskontojen keskeisiin opetuksiin ja humanismiin uskonnottomana katsomuksena.</p> <p>Tarkastellaan maailman uskontojen levinneisyyttä ja vaikutusta.</p> <p>Tutustutaan käsitteisiin maallistuminen, uskonnottomuus ja uskontokritiikki sekä niiden merkitykseen.</p> <p>Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa.</p>	<p>Oppilas tutustuu maailman uskontojen keskinäisiin opetuksiin ja humanismiin uskonnottomana katsomuksena.</p> <p>Oppilas pohtii maailman uskontojen levinneisyyttä ja vaikutusta.</p> <p>Oppilas tutustuu käsitteisiin maallistuminen, uskonnottomuus ja uskontokritiikki sekä niiden merkitykseen.</p> <p>Oppilas perehtyy katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa.</p>	L2 L3 L6

		Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen.	Oppilas tutustuu muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen.	
T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa	S1-S3	Tarkastellaan uskontojen näkymistä kulttuurin eri osa-alueilla kuten taiteissa. Pohditaan yhtäläisyyksiä ja eroja eri uskontojen välillä. Tutustutaan eri uskontojen symboleihin ja tapakulttuureihin (<i>esim. ruokasäädöksiin ja pukeutumiseen</i>).	Oppilas tarkastelee uskontojen näkymystä kulttuurien eri osa-alueilla, kuten taiteissa. Oppilas pohtii yhtäläisyyksiä ja eroja eri uskontojen välillä. Oppilas tutustuu eri uskontojen symboleihin ja tapakulttuureihin (<i>esim. ruokasäädöksiin ja pukeutumiseen</i>).	L2 L4 L6
T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja	S1-S3	Tutustutaan luonnollisen ja yliluonnollisen erotteluun. Pohditaan uskonnollisen ja tieteellisen tiedon ja maailmankuvan eroja. Opetellaan havaitsemaan uskonnollisen ja tieteellisen kielenkäytön eroja.	Oppilas tutustuu luonnollisen ja yliluonnollisen erotteluun. Oppilas pohtii uskonnollisen ja tieteellisen tiedon ja maailmankuvan eroja. Oppilas oppii havaitsemaan uskonnollisen ja tieteellisen kielikäytön eroja.	L1 L2 L4 L5 L7

		<p>Harjoitellaan erilaisten lähteiden kriittistä arviointia (<i>esim. mediaa ja tutkimustietoa</i>).</p> <p>Harjoitellaan havaitsemaan erilaisia mielipiteitä sekä perustelemaan omia mielipiteitä.</p>	<p>Oppilas harjoittelee eri lähteiden kriittistä arviointia (<i>esim. media ja tutkimustiede</i>).</p> <p>Oppilas harjoittelee havaitsemaan erilaisia mielipiteitä sekä perustelemaan omia mielipiteitään.</p>	
T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailman-laajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina	S1 S3	<p>Pohditaan katsomusten yhteiskunnallista merkitystä.</p> <p>Pohditaan katsomuksen merkitystä omassa elämässä.</p> <p>Pohditaan ihmisen pyrkimystä pyhyteen elämän tavoitteena.</p>	<p>Oppilas pohtii katsomusten yhteiskunnallista merkitystä.</p> <p>Oppilas pohtii katsomuksen merkitystä omassa elämässään.</p> <p>Oppilas pohtii ihmisten pyrkimystä pyhyteen, elän tavoitteena.</p>	L5 L6
T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan	S2 S3	<p>Pohditaan omia valintoja elämässä ja niiden eettisiä ulottuvuuksia sekä seurauksia.</p>	<p>Oppilas pohtii omia valintojaan elämässä ja niiden eettisiä ulottuvuuksia sekä seurauksia.</p>	L1 L2

<p>T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla</p>	<p>S1-S3</p>	<p>Keskustellaan erilaisuudesta ja suvaitsevaisuuden merkityksestä monikulttuurisessa yhteiskunnassa.</p> <p>Pohditaan, miten eletään ja opiskellaan sekä työskennellään yhdessä yhteistä hyvää kohti.</p>	<p>Oppilas keskustelee erilaisuudesta ja suvaitsevuuden merkityksestä monikulttuurisessa yhteiskunnassa.</p> <p>Oppilas pohtii, miten eletään ja opiskellaan sekä työskennellään yhdessä yhteistä hyvää kohti.</p>	<p>L6</p>
--	--------------	--	--	-----------

8. luokka

KATOLINEN USKONTO



Tavoitteet	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
8. luokka				
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä-monimuotoisuus	S1 S2	Perehdytään uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutukseen kotona, koulussa ja suomalaisessa yhteiskunnassa esimerkiksi kirkkohistorian kautta. Tutkitaan, miten katolinen uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa ympäröivän maailman kanssa.	Oppilas perehtyy uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutukseen kotona, kotona, koulussa ja suomalaisessa yhteiskunnassa esimerkiksi kirkkohistorian kautta. Oppilas tutkii, miten katolinen uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa ympäröivään maailman kanssa.	L1
T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista	S1	Syvennetään Raamatun ja tradition tunte- musta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Tutustutaan sakramentteihin ja uskonopin keskeisiin sisältöihin: katolinen käsitys	Oppilas syventää Raamatun ja Tradition tuntemustaan sekä tietämystään uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Oppilas tutustuu sakramentteihin ja usko- nopin keskeisiin sisältöihin: katolinen kä- sitys kuolemasta, iankaikkisesta elämästä	L2

		<p>kuolemasta, iankaikkisesta elämästä ja pyhäksi julistamisesta sekä dogmi paavin erehtymättömyydestä.</p> <p>Käsitellään kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja tutustutaan viimeisimpien kirkolliskokousten merkitykseen kirkon elämälle.</p> <p>Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa.</p> <p>Tutustutaan keskeisiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.</p>	<p>ja pyhäksi julistamisesta sekä dogmi paavin erehtymättömyydestä.</p> <p>Oppilas käsittelee historian tärkeimmät tapahtumat ja tutustuu viimeisimpien kirkolliskokousten merkitykseen kirkon elämälle.</p> <p>Oppilas perehtyy kirkon toimintaan Suomessa.</p> <p>Oppilas tutustuu keskeisiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden lajeihin.</p>	
T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen	S2	<p>Perehdytään eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaamiseen ekumenian hengessä.</p> <p>Tutustutaan kristillisten kirkkojen väliseen yhteistyöhön.</p> <p>Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin.</p>	<p>Oppilas perehtyy eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaamiseen ekumenian hengessä.</p> <p>Oppilas tutustuu kristillisten kirkkojen väliseen yhteistyöhön.</p> <p>Oppilas tutustuu syvällisemmin Suomen ekumeeniseen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin.</p>	L2 L3 L6

<p>T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa</p>	<p>S1-S3</p>	<p>Opetellaan tunnistamaan katoliseen uskontoon liittyviä aiheita mediassa, politiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.</p>	<p>Oppilas oppii tunnistamaan katolisen uskontoon liittyviä aiheita mediassa, politiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.</p>	<p>L2 L4 L6</p>
<p>T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja</p>	<p>S1-S3</p>	<p>Tutustutaan Raamatun eri kirjallisuudenlajeihin.</p> <p>Tutustutaan kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden keskeisimpiin lajeihin.</p>	<p>Oppilas tutustuu Raamatun eri kirjallisuudenlajeihin.</p> <p>Oppilas tutustuu kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden keskeisempiin lajeihin.</p>	<p>L1 L2 L4 L5 L7</p>
<p>T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin</p>	<p>S3</p>	<p>Perehdytään katolisen uskonnon eettisiin ja moraalisiin periaatteisiin kuten opetukseen synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta (<i>esim. syntien vakavuusasteet</i>).</p> <p>Syvennetään katolisen kirkon moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemusta.</p> <p>Pohditaan seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä (<i>esim. avioliiton sakramentti ja ehkäisy</i>).</p>	<p>Oppilas perehtyy katolisen uskonnon eettisiin ja moraalisiin periaatteisiin, kuten opetukseen synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta (<i>esim. syntien vakavuusasteet</i>).</p> <p>Oppilas syventyy katolisen kirkon moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemuksessa.</p> <p>Oppilas pohtii seksuaalisuuden, avioliiton ja perheen liittyviä moraalikysymyksiä (<i>esim. avioliiton sakramentti ja ehkäisy</i>).</p>	<p>L2 L7</p>

<p>T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina</p>	<p>S1 S3</p>	<p>Pohditaan eri kristillisten kirkkojen eettistä opetusta, sen laajuutta ja esimerkkiä kasvatuksen perustana.</p>	<p>Oppilas pohtii kristillisten kirkkojen eettistä opetusta, sen laajuutta ja esimerkkiä kasvatuksen perustana.</p>	<p>L5 L6</p>
<p>T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan</p>	<p>S2 S3</p>	<p>Pohditaan omia valintoja eettisestä ja moraalisesta näkökulmasta. Tarkastellaan, miten valinnat vaikuttavat hyvään elämään ja tulevaisuuden kannalta kestävään kehitykseen.</p>	<p>Oppilas pohtii omia valintoja eettisestä ja moraalisesta näkökulmasta. Hän tarkastelee, miten valinnat vaikuttavat hyvään elämään ja tulevaisuuden kannalta, kestävään kehitykseen.</p>	<p>L1 L2</p>
<p>T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla</p>	<p>S1- S3</p>	<p>Pohditaan, miten ihmisten valinnat, teot ja tekemättä jättämiset vaikuttavat elämään nyt ja tulevaisuudessa.</p> <p>Rohkaistaan oppilaita suvaitsevuuuteen ja erilaisuuden ymmärtämiseen sekä kohtaamiseen.</p>	<p>Oppilas pohtii, miten ihmisten valinnat, teot ja tekemättä jättämiset vaikuttavat elämään nyt ja tulevaisuudessa.</p> <p>Oppilas rohkaistaan suvaitsemaan erilaisuutta ja ymmärtämään sekä kohtamaan niitä.</p>	<p>L6</p>

9. luokka

KATOLINEN USKONTO



Tavoitteet 9. luokka	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä-monimuotoisuus	S1 S2	<p>Tutustutaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutukseen kotona, koulussa ja suomalaisessa yhteiskunnassa.</p> <p>Pohditaan uskonnon ja politiikan suhdetta.</p> <p>Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan.</p> <p>Pohditaan, miten katolinen uskonto ja kulttuuri ovat vaikuttaneet yhteiskunnalliseen lainsäädäntöön.</p>	<p>Oppilas tutustuu uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutukseen kotona, koulussa ja suomalaisessa yhteiskunnassa.</p> <p>Oppilas pohtii uskonnon ja politiikan suhdetta.</p> <p>Oppilas harjaantuu tietämyksessään luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaiseen yhteiskunnan arvomaailmaan.</p>	L1

		<p>Keskustellaan monikulttuurisista perheistä ja maahanmuuttaja -taustaisista kodeista.</p>	<p>Oppilas pohtii, miten katolinen uskonto ja kulttuuri ovat vaikuttaneet yhteiskunnalliseen lainsäädäntöön.</p> <p>Oppilas keskustelee monikulttuurisista perheistä ja maahanmuuttaja taustaista kodeista.</p>	
<p>T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa</p>	<p>S1-S3</p>	<p>Jäsentetään tietoa uskontoon liittyvistä aiheista mediassa, politiikassa ja populaarikulttuurissa.</p> <p>Tarkastellaan tapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä eri tiedotusvälineiden esimerkkien avulla.</p>	<p>Oppilas oppii jäsentämään tietoa uskontoon liittyvistä aiheista mediassa, politiikassa ja populaarikulttuurissa.</p> <p>Oppilas tarkastelee tapoja, jotka liittyvät eettisiin kysymyksiin eri tiedotusvälineiden esimerkkien avulla.</p>	<p>L2 L4 L6</p>
<p>T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja</p>	<p>S1 S3</p>	<p>Tutustutaan eettisiin dilemmoihin ja niiden ratkaisuihin perusteluineen.</p> <p>Keskustellaan ajankohtaisista eettisistä ongelmista (<i>esim. eutanasia ja abortti</i>).</p> <p>Harjoitellaan havaitsemaan erilaisia mielipiteitä sekä perustelemaan omia mielipiteitä.</p>	<p>Oppilas tutustuu eettisiin dilemmoihin ja niiden ratkaisuihin perusteluineen.</p> <p>Oppilas keskustelee ajankohtaisista eettisistä ongelmista (<i>esim. eutanasia ja abortti</i>).</p>	<p>L1 L2 L4 L5 L7</p>

			Oppilas harjoittelee havaitsemaan erilaisia mielipiteitä sekä perustelemaan omia mielipiteitään.	
T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin	S3	<p>Tarkastellaan eri katsomusten eettisiä käsityksiä ja keskustellaan niistä.</p> <p>Tutustutaan etiikan teorioihin.</p> <p>Tutustutaan katoliseen moraaliteologiaan ja sen peruskäsitteisiin (<i>esim. ihmispersoonan arvokkuus, autuuden kutsu, omatunto, hyvät ja pahat teot sekä vapaus ja totuus</i>).</p> <p>Opetellaan tuntemaan ja ymmärtämään etiikan peruskäsitteet; moraali, arvot ja normi.</p> <p>Tutustutaan YK:n ihmisoikeusjulistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan.</p> <p>Keskustellaan ihmisoikeusloukkauksista kuten holokaustista.</p>	<p>Oppilas tarkastelee eri katsomusten eettisiä käsityksiä ja keskustelee niistä.</p> <p>Oppilas tutustuu etiikan teorioihin.</p> <p>Oppilas tutustuu katoliseen moraaliteologiaan ja sen peruskäsitteisiin (<i>esim. ihmispersoonan arvokkuus, autuuden kutsuu, omatunto, hyvät ja pahat teot sekä vapaus ja totuus</i>).</p> <p>Oppilas oppii tuntemaan ja ymmärtämään etiikan peruskäsitteet; moraali, arvot ja normi.</p> <p>Oppilas tutustuu YK:n ihmisoikeusjulistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan.</p>	L2 L7

		<p>Perehdytään käsityksiin hyvästä ja pahasta eri kulttuureissa ja uskonnoissa.</p> <p>Pohditaan kymmentä käskyä eettisenä periaatteena ja ihmisoikeuksia suhteessa muihin uskontoihin ja katsomuksiin.</p>	<p>Oppilas keskustelee ihmisoikeusloukkauksista, kuten holokaustista.</p> <p>Oppilas perehtyy käsityksiin hyvästä ja pahasta eri kulttuureissa ja uskonnoissa.</p> <p>Oppilas pohtii kymmentä käskyä eettisenä periaatteena ja ihmisoikeuksia suhteessa muihin uskontoihin ja katsomuksiin.</p>	
T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina	S1 S3	<p>Tarkastellaan etiikkaa elämän eri osa-alueilla (<i>esim. yhteiskunnassa ja ympäristössä</i>).</p> <p>Pohditaan katolista näkemystä elämästä, kuolemasta sekä tuonpuoleisesta elämästä.</p> <p>Pohditaan seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä.</p>	<p>Oppilas tarkastelee etiikkaa elämän osa-alueilla (<i>kuten yhteiskunnassa ja ympäristössä</i>).</p> <p>Oppilas pohtii katolista näkemystä elämästä, kuolemasta sekä tuonpuoleisesta elämästä.</p> <p>Oppilas pohtii seksuaalisuutta, avioliittoa ja perhettä liittyviä moraalikysymyksiä.</p>	L5 L6


		<p>Syvennetään ymmärrystä eri katsomusten vaikutuksista yhteiskuntaan ja maailmanpolitiikkaan.</p> <p>Pohditaan, miten eettinen ja moraalinen kasvatus vaikuttavat laajemmin omassa elämässä ja yhteiskunnassa.</p> <p>Pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet.</p>	<p>Oppilas syventää ymmärrystään eri katsomusten vaikutuksista yhteiskuntaan ja maailmanpolitiikkaan.</p> <p>Oppilas pohtii, miten eettinen ja moraalinen kasvatus vaikuttavat laajemmin omassa elämässään ja yhteiskunnassa.</p> <p>Oppilas pohtii ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet.</p>	
T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin	S1-S3	<p>Pohditaan laajemmin ihmisyyteen liittyviä eettisiä kysymyksiä.</p> <p>Pohditaan esimerkiksi nälänhädän ja sotien seurauksia omassa lähiympäristössä ja maailmanlaajuisesti.</p>	<p>Oppilas pohtii laajemmin ihmisyyteen liittyviä eettisiä kysymyksiä.</p> <p>Oppilas pohtii esimerkiksi nälänhädän ja sotien seurauksia omassa lähiympäristössään ja maailmanlaajuisesti.</p>	L7
T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan	S2-S3	<p>Pohditaan oman elämän esimerkkien kautta, miten eettiset ja moraaliset valinnat vaikuttavat esimerkiksi hyvinvointiin.</p>	<p>Oppilas pohtii oman elämänsä esimerkkien kautta, miten eettiset ja moraaliset valinnat vaikuttavat esimerkiksi hyvinvointiin.</p> <p>Oppilas keskustelee käytännön esimerkkien kautta, miten saavutetaan kestävän elämäntavan omassa elämässään,</p>	L1 L2

		Keskustellaan käytännön esimerkkien kautta, miten saavutetaan kestävä elämäntapa omassa elämässä.		
T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla	S1-S3	Keskustellaan erilaisuudesta ja suvaitsevaisuuden merkityksestä monikulttuurisessa yhteiskunnassa.	Oppilas keskustelee erilaisuudesta suvaitsevuuden merkityksestä monikulttuurisessa yhteiskunnassa.	L6

ORTODOKSINEN USKONTO

1. luokka

ORTODOKSINEN USKONTO

				
Tavoitteet	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
1. luokka				
T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa	S1-S3	<p>Tutustutaan omaan itseän ortodoksina ja kirkon jäsenenä.</p> <p>Tutustutaan oman perheen uskonnollisiin taustoihin.</p>	<p>Oppilas tutustuu itseensä ortodoksina ja kirkon jäsenenä.</p> <p>Oppilas perehtyy oman perheen uskonnollisiin taustoihin.</p>	L2 L4
T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin	S1	<p>Opetellaan tunnistamaan kirkon pyhiä ihmisiä (<i>esim. Kristus, Neitsyt Maria, muut pyhät ihmiset kuten pyhä Nikolaos</i>).</p> <p>Tutustutaan oman kirkon rukouksiin.</p> <p>Opetellaan käsitteet Jumala ja Jumalan Poika.</p> <p>Tutustutaan uskonnon muihin keskeisiin käsitteisiin: kirkko, pappi, risti, ikoni, lampukka ja tuohus.</p> <p>Tutustutaan Raamattuun kirkon kirjana.</p>	<p>Oppilas osallistuu keskusteluun kirkon pyhistä (<i>esim. Kristus, Neitsyt Maria, muut pyhät ihmiset kuten pyhä Nikolaos</i>).</p> <p>Oppilas tutustuu oman kirkon rukouksiin.</p> <p>Oppilas oppii käsitteet Jumala ja Jumalan Poika.</p> <p>Oppilas tutustuu alustavasti uskonnon muihin keskeisiin käsitteisiin: kirkko, pappi, risti, ikoni, lampukka ja tuohus.</p> <p>Oppilas on tietoinen siitä, että Raamattu on kirkon keskeinen kirja.</p>	L1

		<p>Tutustutaan ehtoolliseen sakramenttina.</p> <p>Opitaan tunnistamaan enkeleihin, Jeesukseen ja Neitsyt Mariaan liittyviä ikoneita.</p>	<p>Oppilas tutustuu alustavasti ehtoolliseen sakramenttina.</p> <p>Oppilas tutustuu alustavasti enkeleihin, Jeesukseen ja Neitsyt Mariaan liittyviin ikoneihin.</p>	
T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenvuoroon, juhliin ja tapoihin	S1	<p>Tutustutaan kodin ja kirkkovuoden keskeisiin juhliin.</p> <p>Opetellaan tunnistamaan joulun ja pääsiäiseen liittyviä rukouksia ja lauluja.</p> <p>Opetellaan tunnistamaan oman kirkon kirkkovuoden alku: luomakunnan päivä ja maailman luominen.</p>	<p>Oppilas tutustuu alustavasti kodin ja kirkkovuoden keskeisiin juhliin.</p> <p>Oppilas tutustuu joulun ja pääsiäiseen liittyviin rukouksiin ja lauluihin.</p> <p>Oppilas tutustuu alustavasti oman kirkon kirkkovuoden alkuun: luomakunnan päivään ja maailman luomiseen.</p>	L2 L7
T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin	S2	<p>Tutustutaan oman koulun eri uskontoihin ja uskonnottomuuteen.</p> <p>Tutustutaan omassa koulussa vietettäviin uskonnollisiin juhliin sekä perinnejuhliin.</p>	<p>Oppilas tutustuu alustavasti oman koulun eri uskontoihin ja uskonnottomuuteen.</p> <p>Oppilas tutustuu omassa koulussa vietettäviin uskonnollisiin juhliin sekä perinnejuhliin.</p>	L2 L3 L7
T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan	S1 S3	<p>Harjoitellaan omien ajatusten ja tunteiden kertomista.</p> <p>Keskustellaan myötätunnon osoittamisesta.</p>	<p>Oppilas harjoittelee omien ajatusten ja tunteiden kertomista.</p> <p>Oppilas osallistuu keskusteluun myötätunnon osoittamisen merkityksestä.</p>	L2 L6 L7
T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan	S1- S3	<p>Keskustellaan ihmiselämään liittyvistä kysymyksistä Raamatun kertomusten avulla.</p> <p>Tutkistellaan ihmisoikeuksia lapsen näkökulmasta.</p> <p>Harjoitellaan toisen ihmisen huomioon ottamista ja työrauhan antamista luokassa.</p>	<p>Oppilas osallistuu keskusteluun ihmiselämään liittyvistä kysymyksistä Raamatun kertomusten avulla.</p> <p>Oppilas osallistuu keskusteluun ihmisoikeuksista.</p> <p>Oppilas harjoittelee toisen ihmisen huomioon ottamista ja työrauhan antamista luokassa.</p>	L2 L6 L7

toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia				
T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta	S1 S3	Käsitellään vastuuta muista ihmisistä esimerkiksi Raamatun kertomusten avulla. Keskustellaan ympäristön ja luonnon kunnioittamisesta ja ihmisten vastuusta näistä. Tutustutaan kierrätykseen ja säästämiseen.	Oppilas osallistuu keskusteluun vastuusta muista ihmisistä. Oppilas osallistuu keskusteluun ympäristön ja luonnon kunnioittamisesta ja ihmisten vastuusta näistä.	L3 L7
T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä	S1- S3	Harjoitellaan oman mielipiteen esittämistä, muiden kuuntelemista ja keskustelutaitoja.	Oppilas harjoittelee omien mielipiteiden esittämistä, muiden kuuntelemista ja keskustelutaitoja.	L1 L5 L6 L7

2. luokka

ORTODOKSINEN USKONTO



Tavoitteet 2. luokka	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin	S1	<p>Tutustutaan seurakuntaan ja seurakunnan jäsenyyteen sekä seurakunnan työntekijöihin.</p> <p>Perehdytään sakramentteihin ja niihin liittyviin käsitteisiin.</p> <p>Tutustutaan erilaisiin ikoneihin.</p> <p>Tutustutaan opetuslapsiin.</p> <p>Tutustutaan käsitteeseen Pyhä Kolminaisuus: Isä, Poika ja Pyhä Henki.</p> <p>Tutustutaan kirkkorakennukseen ja sen esineisiin.</p>	<p>Oppilas tutustuu seurakuntaan, sen jäsenyyteen ja työntekijöihin.</p> <p>Oppilas perehtyy sakramentteihin ja niihin liittyviin käsitteisiin.</p> <p>Oppilas tutustuu erilaisiin ikoneihin.</p> <p>Oppilas tutustuu Jeesuksen opetuslapsiin.</p> <p>Oppilas tutustuu käsitteeseen Pyhä Kolminaisuus: Isä, Poika ja Pyhä Henki.</p> <p>Oppilas tutustuu kirkkorakennukseen ja sen esineisiin.</p>	L1
T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin	S1	<p>Opitaan ymmärtämään pyhäpäivän ja arjen ero.</p> <p>Tutustutaan kirkkovuoden juhliin ja niihin liittyviin tapoihin.</p> <p>Tutustutaan paastoon.</p> <p>Tutustutaan erilaisiin jumalanpalveluksiin ja niihin liittyviin tapoihin.</p> <p>Opitaan tunnistamaan rukouksia ja lauluja.</p>	<p>Oppilas harjaantuu ymmärtämään pyhän ja arjen eron.</p> <p>Oppilas tutustuu kirkkovuoden juhliin ja niihin liittyviin tapoihin.</p> <p>Oppilas tutustuu paastoperinteeseen.</p> <p>Oppilas tutustuu erilaisiin jumalanpalveluksiin ja niihin liittyviin tapoihin.</p> <p>Oppilas oppii tunnistamaan rukouksia ja lauluja.</p>	L2 L7

		Keskustellaan omasta ja toisten nimikkopyhistä.	Oppilas osallistuu keskusteluun nimikkopyhistä.	
T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin	S2	Tutustutaan juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon piirteisiin. Tutustutaan koulun lähialueen uskontoihin sekä uskonnotto- muuteen ja näihin liittyviin tapoihin ja juhliin. Tutustutaan omassa koulussa vietettäviin uskonnollisiin juhliin sekä perinnejuhliin.	Oppilas tutustuu alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon. Oppilas tutustuu koulun lähialueen uskontoihin sekä uskonnotto- muuteen ja niihin liittyviin tapoihin ja juhliin. Oppilas tutustuu omassa koulussa vietettäviin uskonnollisiin juhliin sekä perinnejuhliin.	L2 L3 L7
T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan	S1 S3	Harjoitellaan omien ajatusten ja tunteiden kertomista rohkeasti. Harjoitellaan tunnistamaan ja ilmaisemaan myötätuntoa toisten tunteille ja ajatuksille.	Oppilas harjoittelee omien ajatusten ja tunteiden kertomista. Oppilas harjoittelee tunnistamaan toisten tunteita ja ajatuksia sekä ilmaisemaan niille myötätuntoa.	L2 L6 L7
T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoi- keuksia	S1- S3	Keskustellaan eriarvoisuudesta ja samanarvoisuudesta. Tutkitaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä Raamatun kertomusten avulla. Opitaan Raamatun kertomusten avulla ymmärtämään, mitä on hyvä elämä. Tutustutaan lasten oikeuksien sopimukseen.	Oppilas osallistuu keskusteluun eriarvoisuudesta ja samanarvoisuudesta. Oppilas tutkii ihmiselämään liittyviä kysymyksiä Raamatun kertomusten avulla. Oppilas oppii ymmärtämään Raamatun kertomusten avulla hyvän elämän käsitteen. Oppilas tutustuu lasten oikeuksien sopimukseen.	L2 L6 L7
T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta	S1 S3	Pohditaan, mitä on vastuu ympäristöstä. Keskustellaan omasta hyvinvoinnista ja vastuusta omasta terveydestä. Tutustutaan hyväntekeväisyyteen.	Oppilas oppii ottamaan vastuuta ympäristöstä. Oppilas osallistuu keskusteluun omasta hyvinvoinnistaan sekä terveydestään. Oppilas tutustuu hyväntekeväisyyteen.	L3 L7

		Tutustutaan kierrätykseen ja säästämiseen.	Oppilas tutustuu kierrätykseen ja säästämiseen.	
T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelamista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä	S1-S3	Harjoitellaan oman mielipiteen esittämistä, muiden kuuntelemista ja keskustelutaitoja. Opetellaan hyväksymään erilaiset mielipiteet.	Oppilas harjoittelee oman mielipiteen esittämistä, muiden kuuntelemista sekä keskustelutaitoja. Oppilas oppii hyväksymään erilaiset mielipiteet.	L1 L5 L6 L7

3. luokka

ORTODOKSINEN USKONTO



Tavoitteet	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
3. luokka				
T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin	S1	Tutustutaan Vanhan testamentin kertomuksiin. Opitaan tunnistamaan ihminen Jumalan kuvana ja kaltaisuutena. Tutustutaan kirkon näkemykseen lepopäivän ja pyhäpäivän merkityksestä ja vietosta.	Oppilas tutustuu Vanhan testamentin kertomuksiin. Oppilas oppii tunnistamaan ihmisen Jumalan kuvana ja kaltaisuutena. Oppilas tutustuu kirkon näkemykseen lepopäivän ja pyhäpäivän merkityksestä ja vietosta.	L1
T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin	S1	Tutustutaan ajan pyhittämisen ideologiaan. Tutustutaan ortodoksiin juhliin sekä niihin liittyviin tapoihin; Kristuksen temppeliin tuominen, Kristuksen kirkastuminen, Ristin juhla.	Oppilas tutustuu ajan pyhittämisen ideologiaan. Oppilas tutustuu ortodoksisen kirkon juhliin: Kristuksen temppeliin tuominen, Kristuksen kirkastuminen ja Ristin juhla 14.9.	L1 L2

		<p>Tutustutaan erilaisiin rukouksiin (<i>esim. alkurukoukset, Totisesti on kohtuullista ja Iloitse Jumalanäiti</i>).</p> <p>Harjoitellaan tunnistamaan juhliin liittyvät ikonit.</p> <p>Tutkitaan erilaisia pyhäkköjä ja kirkkorakennuksia (<i>esim. i tsa-souna</i>).</p> <p>Tutustutaan kirkon erilaisiin sakramentalioihin; kodinpyhitys, kiitosrukoukset ja panihida.</p> <p>Tutustutaan seurakunnan toimintaan teoriassa ja käytännössä esimerkiksi koululaisjumalanpalveluksiin osallistumalla.</p>	<p>Oppilas tutustuu erilaisiin rukouksiin (<i>esim. alkurukoukset, Totisesti on kohtuullista, Iloitse Jumalanäiti</i>).</p> <p>Oppilas harjoittelee tunnistamaan juhliin liittyvät ikonit.</p> <p>Oppilas oppii tunnistamaan erilaisia kirkkorakennuksia, esim. tsasouna.</p> <p>Oppilas tutustuu erilaisiin kirkon sakramentalioihin: kodinpyhitys, kiitosrukoukset ja panihida.</p> <p>Oppilas tutustuu seurakunnan toimintaan teoriassa ja käytännössä esimerkiksi koululaisjumalanpalveluksiin osallistumalla.</p>	
T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta	S1 S2	Keskustellaan Raamatun kertomusten vertauskuvauksellisesta luonteesta.	Oppilas harjaantuu keskustelemaan Raamatun kertomusten vertauskuvallisesta luonteesta.	L2 L3 L4
T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa	S1 S2 S3	Harjoitellaan Raamatun käyttöä.	Oppilas harjoittelee Raamatun käyttöä.	L4

koskevaa tietoa erilaisista lähteistä				L5 L6
T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa	S1 S2 S3	Harjoitellaan ottamaan huomioon käyttäytymisodotukset kirkossa ja uskonnollisissa tilaisuuksissa. Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja ymmärtämään oma rooli vuorovaikutuksessa.	Oppilas harjoittelee ottamaan huomioon käyttäytymisodotukset kirkossa ja uskonnollisissa tilaisuuksissa. Oppilas harjoittelee toisen ihmisen huomioimista ja ymmärtämään oman roolinsa vuorovaikutustilanteissa.	L2 L5 L6
T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin	S1 S2 S3	Perehdytään kristinuskon eettisiin opetuksiin Raamatun kertomusten avulla.	Oppilas perehtyy kristinuskon eettisiin opetuksiin Raamatun kertomusten avulla.	L7
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta	S2 S3	Pohditaan ihmisoikeuksia ja ihmisarvon merkitystä. Pohditaan erilaisuuteen suhtautumista ihmisoikeuksien näkökulmasta.	Oppilas pohtii ihmisoikeuksia ja ihmisarvon merkitystä. Oppilas pohtii erilaisuuteen suhtautumistaan ihmisoikeuksien näkökulmasta.	L2
T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään va-	S2 S3	Harjoitellaan ympäristöystävällistä ajattelua sekä itsestä ja omasta terveydestä huolehtimista.	Oppilas harjoittelee ympäristöystävällistä ajattelua sekä itses-tään ja omasta terveydestään huolehtimista.	L1

lintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta		Keskustellaan tasa-arvosta.	Oppilas osallistuu keskusteluun tasa-arvosta.	L3 L6
T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään	S1 S2 S3	Keskustellaan (<i>esim. Raamatun kertomusten pohjalta</i>) tunteista ja arvoista, oikeasta ja väärästä sekä hyvästä elämästä. Harjoitellaan omien näkemysten perustelemista.	Oppilas osallistuu keskusteluun tunteista ja arvoista, oikeasta ja väärästä sekä hyvästä elämästä. (<i>esim. Raamatun kertomusten avulla</i>) Oppilas harjoittelee omien näkemystensä perustelua.	L1 L4 L6 L7
T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään	S3	Keskustellaan itsensä kunnioittamisen ja myönteisen minäkuvan merkityksestä. Keskustellaan elämäntaitoihin ja tunnetaitoihin liittyvistä teemoista.	Oppilas osallistuu keskusteluun itsensä kunnioittamisen ja myönteisen minäkuvan merkityksestä. Oppilas osallistuu keskusteluun elämäntaitoihin ja tunnetaitoihin liittyvistä teemoista.	L1

4. luokka

ORTODOKSINEN USKONTO



Tavoitteet 4. luokka	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin	S1	Tutustutaan Uuden testamentin kirjoista evankeliumeihin; Jeesuksen ihmeteot, vertaukset ja opetukset. Tutustutaan uskontunnustukseen ja ortodoksiseen oppiin Pyhästä Kolminaisuudesta.	Oppilas tutustuu Uuden testamentin kirjoista evankeliumeihin; Jeesuksen ihmeteot, vertaukset ja opetukset. Oppilas tutustuu uskontunnustukseen sekä ortodoksiseen oppiin Pyhästä Kolminaisuudesta.	L1
T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin	S1	Tutustutaan kirkon juhliin; Neitsyt Marian syntymä, temppeliin käyminen ja ilmestys, pääsiäisen ajan tapahtumat ja suuri viikko. Tutustutaan sakramentteihin. Tutustutaan muihin pyhiin paikkoihin kuin kirkkoon (<i>esim. hautausmaa</i>). Harjoitellaan tunnistamaan paastorukous.	Oppilas tutustuu kirkon juhliin: Neitsyt Marian syntymä, Neitsyt Marian temppeliinkäyminen sekä Neitsyt Marian ilmestys, pääsiäisajan tapahtumat ja suuri viikko. Oppilas tutustuu sakramentteihin. Oppilas tutustuu muihin pyhiin paikkoihin kuin kirkkoon (<i>esim. hautausmaa</i>). Oppilas harjoittelee tunnistamaan paastorukouksen.	L1 L2

		Tutustutaan jumalanpalvelukseen esim. osallistumalla koululaisjumalanpalveluksiin.	Oppilas tutustuu jumalanpalvelukseen esim. osallistumalla koululaisjumalanpalvelukseen.	
T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta	S1 S2	Keskustellaan Raamatun kertomusten vertauskuvallisuudesta.	Oppilas osallistuu keskusteluun Raamatun kertomusten vertauskuvallisuudesta.	L2 L3 L4
T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä	S1 S2 S3	Harjoitellaan Raamatun käyttöä; painettu Raamattu ja nettiraamattu.	Oppilas harjoittelee Raamatun käyttöä; painettu Raamattu ja nettiraamattu.	L4 L5 L6
T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan	S1 S2	Tutustutaan oman uskonnon syntyyn.	Oppilas tutustuu oman uskontonsa syntyyn.	L1 L2
T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa	S1 S2 S3	Harjoitellaan koululaisjumalanpalveluksissa ja muissa uskonnollisissa tilaisuuksissa käyttäytymistä.	Oppilas harjoittelee koululaisjumalanpalveluksissa ja muissa uskonnollisissa tilaisuuksissa käyttäytymistä.	L2 L5 L6
T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja	S1 S2 S3	Perehdytään kultaiseen sääntöön.	Oppilas perehtyy kultaiseen sääntöön.	L7

yhdistäviin eettisiin periaatteisiin		Perehdytään kristinuskon eettisiin opetuksiin Raamatun kertomusten avulla.	Oppilas perehtyy kristinuskon eettisiin opetuksiin Raamatun kertomusten avulla.	
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta	S2 S3	Tutustutaan YK:n lastenoikeuksien julistukseen. Pohditaan oikeuksia ja velvollisuuksia sekä niiden välistä suhdetta yhteisön toiminnan ehtona.	Oppilas tutustuu YK:n lastenoikeuksien julistukseen. Oppilas pohtii oikeuksia ja velvollisuuksia sekä niiden välistä suhdetta yhteisön toiminnan ehtona.	L2
T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta	S2 S3	Opiskellaan ympäristöystävällistä ajattelua. Keskustellaan omasta luopumisen merkityksestä.	Oppilas opettelee ympäristöystävällistä ajattelua. Oppilas osallistuu keskusteluun omasta luopumisen merkityksestä.	L1 L3 L6
T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään	S1 S2 S3	Keskustellaan (<i>esim. Raamatun kertomusten pohjalta</i>) tunteista ja arvoista, oikeasta ja väärästä sekä hyvästä elämästä. Harjoitellaan näkemysten perustelemista. Tutustutaan kirkon eettisiin opettajiin; rippi-isä ja hengellinen ohjaus.	Oppilas osallistuu keskusteluun tunteista ja arvoista, oikeasta ja väärästä sekä hyvästä elämästä (<i>esim. Raamatun kertomusten pohjalta</i>). Oppilas harjoittelee perustelemaan näkemystään. Oppilas tutustuu kirkon eettisiin opettajiin; rippi-isä ja hengellinen ohjaus.	L1 L4 L6L 7

		Keskustellaan toisen ihmisen huomioimisesta ja omasta roolista vuorovaikutuksessa.	Oppilas osallistuu keskusteluun ihmisen huomioimisesta ja omasta roolistaan vuorovaikutuksessa.	
T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään	S3	Keskustellaan itsensä kunnioittamisen ja myönteisen minäkuvan merkityksestä. Keskustellaan elämäntaitoihin ja tunnetaitoihin liittyvistä teemoista.	Oppilas osallistuu keskusteluun itsensä kunnioittamisesta ja myönteisen minäkuvan merkityksestä. Oppilas osallistuu keskusteluun elämäntaitoihin ja tunnetaitoihin liittyvistä teemoista.	L1

5. luokka

ORTODOKSINEN USKONTO



Tavoitteet 5. luokka	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin	S1	<p>Tutustutaan Uuden testamentin kirjoista Apostolien tekoihin sekä apostolien kirjeisiin.</p> <p>Perehdytään apostolien lähetysmatkoihin ja alkuseurakunnan elämään.</p> <p>Perehdytään ortodoksiseen ihmiskäsitykseen.</p> <p>Perehdytään pelastuksen käsitteeseen.</p> <p>Tutustutaan iankaikkisen elämän käsitteeseen.</p>	<p>Oppilas tutustuu Uuden testamentin kirjoista Apostolien tekoihin sekä apostolien kirjeisiin.</p> <p>Oppilas perehtyy apostolien lähetysmatkoihin ja alkuseurakunnan elämään.</p> <p>Oppilas perehtyy ortodoksiseen ihmiskäsitykseen.</p> <p>Oppilas perehtyy pelastuksen käsitteeseen.</p> <p>Oppilas tutustuu iankaikkisen elämän käsitteeseen.</p>	L1

<p>T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin</p>	<p>S1</p>	<p>Tutustutaan kirkon juhliin.</p> <p>Tutustutaan luostarien historiaan ja tunnettuihin ortodoksiin luostareihin maailmalla ja Suomessa.</p> <p>Tutustutaan pyhiinvaellukseen.</p> <p>Tutustutaan ortodoksisen kirkon lähetystyöhön.</p> <p>Tutustutaan liturgiaan ja paastoliturgiaan.</p> <p>Tutustutaan muihin pyhiin toimituksiin (<i>esim. munkiksi tai nunnaksi vihkiminen</i>).</p> <p>Tutustutaan jumalanpalvelukseen esim. osallistumalla koululaisjumalanpalveluksiin.</p>	<p>Oppilas tutustuu kirkon juhliin.</p> <p>Oppilas tutustuu luostarien historiaan ja tunnettuihin ortodoksiin luostareihin maailmalla ja Suomessa.</p> <p>Oppilas tutustuu pyhiinvaelluksen käsitteeseen.</p> <p>Oppilas tutustuu ortodoksisen kirkon lähetystyöhön.</p> <p>Oppilas tutustuu liturgiaan ja paastoliturgiaan.</p> <p>Oppilas tutustuu muihin pyhiin toimituksiin (<i>esim. munkiksi tai nunnaksi vihkiminen</i>).</p> <p>Oppilas tutustuu jumalanpalvelukseen esim. osallistumalla koululaisjumalanpalvelukseen.</p>	<p>L1 L2</p>
<p>T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä</p>	<p>S1 S2 S3</p>	<p>Harjoitellaan havaitsemaan uskonnot mediassa.</p>	<p>Oppilas harjoittelee havaitsemaan uskonnot mediassa.</p>	<p>L4 L5 L6</p>

<p>T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan</p>	<p>S1 S2</p>	<p>Opetellaan perehtymään Aabrahamin uskontoihin.</p> <p>Harjoitellaan keskustelemaan siitä, mitä on uskonottomuus.</p>	<p>L1 L2 Oppilas opettelee perehtymään Aabrahamin uskontoihin.</p> <p>Oppilas harjoittelee keskustelemaan uskonottomuuden olemuksesta.</p>
<p>T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa</p>	<p>S2 S3</p>	<p>Perehdytään juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin oppien, rituaalien, pyhien kirjojen ja syntyhistorian kautta sekä tutustutaan niiden vaikutukseen Euroopassa.</p> <p>Verrataan juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon käsityksiä Jeesuksesta.</p>	<p>L2 Oppilas perehtyy juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin oppien, rituaalien, pyhien kirjojen ja syntyhistorian kautta sekä tutustuu niiden vaikutukseen Euroopassa.</p> <p>Oppilas harjoittelee vertailemaan juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon käsityksiä Jeesuksesta.</p>
<p>T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa</p>	<p>S1 S2 S3</p>	<p>Keskustellaan anteliaisuudesta ja omasta luopumisesta.</p> <p>Opiskellaan oikeanlaista käyttäytymistä kirkossa ja uskonnollisissa tilaisuuksissa.</p> <p>Opetellaan suvaitsevaisuutta toisten kohtaamisessa.</p>	<p>L2 L5 L6 Oppilas osallistuu keskusteluun anteliaisuudesta ja omasta luopumisesta.</p> <p>Oppilas opiskelee oikeanlaista käyttäytymistä kirkossa ja uskonnollisissa tilaisuuksissa.</p> <p>Oppilas opettelee suvaitsevaisuutta toisten kohtaamisessa.</p>
<p>T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja</p>	<p>S1 S2 S3</p>	<p>Tutustutaan rakkauden kaksoiskäskyyn.</p> <p>Perehdytään ortodoksiseen ihmiskäsitykseen.</p>	<p>L7 Oppilas tutustuu rakkauden kaksoiskäskyyn.</p> <p>Oppilas perehtyy ortodoksiseen ihmiskäsitykseen.</p>

yhdistäviin eettisiin periaatteisiin		Opetellaan ymmärtämään eri uskontojen välistä kunnioitusta.	Oppilas opettelee ymmärtämään eri uskontojen välistä kunnioitusta.
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta	S2 S3	Pohditaan, miksi ihmisoikeuksia tarvitaan. Pohditaan yhteiselämän pelisääntöjä.	L2 Oppilas pohtii ihmisoikeuksien tarpeellisuutta. Oppilas pohtii yhteiselämän pelisääntöjä.
T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta	S2 S3	Opetellaan ympäristöystävällistä ajattelua; ekososiaalinen ajattelu ja kestävä kehitys. Opetellaan itsestä huolehtimista. Keskustellaan hyvän tekemisen tärkeydestä.	L1 L3 L6 Oppilas opettelee ympäristöystävällistä ajattelua; ekososiaalinen ajattelu ja kestävä kehitys. Oppilas opettelee huolehtimaan itsestään. Oppilas osallistuu keskusteluun hyvän tekemisen tärkeydestä.
T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään	S1 S2 S3	Keskustellaan tunteista ja arvoista, oikeasta ja väärästä sekä hyvästä elämästä. Harjoitellaan omien näkemysten perustelemista. Keskustellaan toisen ihmisen huomioimisesta ja omasta roolista vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan keskustelutaitoja.	L1 L4L6L7 Oppilas osallistuu keskusteluun tunteista ja arvoista, oikeasta ja väärästä sekä hyvästä elämästä. Oppilas harjoittelee omien näkemystensä perustelemista.

		Harjoitellaan tunnistamaan viihderiippuvuus.	Oppilas osallistuu keskusteluun toisen huomioimisesta ja omasta roolistaan vuorovaikutuksessa. Oppilas harjoittelee keskustelutaitoja. Oppilas harjoittelee tunnistamaan viihderiippuvuuden.
T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään	S3	Keskustellaan itsensä kunnioittamisen ja myönteisen minäkuvan merkityksestä. Keskustellaan elämäntaitoihin ja tunnetaitoihin liittyvistä teemoista.	L1 Oppilas osallistuu keskusteluun itsensä kunnioittamisen ja myönteisen minäkuvan merkityksestä. Oppilas osallistuu keskusteluun elämäntaidoista ja tunnetaitoihin liittyvistä teemoista.

6. luokka

ORTODOKSINEN USKONTO



Tavoitteet	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
6.luokka				
T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin	S1	<p>Perehdytään Vanhan testamentin kirjoista historiakirjoihin, profeettakirjoihin sekä viisaukskirjallisuuteen.</p> <p>Tutustutaan deuterokanonisiin kirjoihin.</p> <p>Perehdytään liturgiikan käsitteeseen.</p> <p>Perehdytään jumalanpalveluksen symboliikkaan ja liturgisiin väreihin.</p>	<p>Oppilas perehtyy Vanhan testamentin kirjoista historiakirjoihin, profeettakirjoihin sekä viisaukskirjallisuuteen.</p> <p>Oppilas tutustuu deuterokanonisiin kirjoihin.</p> <p>Oppilas perehtyy liturgiikan käsitteeseen.</p> <p>Oppilas perehtyy jumalanpalveluksen symboliikkaan ja liturgisiin väreihin.</p>	L1
T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin	S1	<p>Tutustutaan ajan pyhittämiseen ja kirkkovuoteen paastoiin.</p> <p>Perehdytään pääsiäiseen liittyviin liikkuviin juhliin.</p>	<p>Oppilas tutustuu ajan pyhittämiseen ja kirkkovuoteen paastoiin.</p> <p>Oppilas perehtyy pääsiäiseen liittyviin liikkuviin juhliin.</p>	L1 L2

		<p>Tutustutaan vigilia-palvelukseen.</p> <p>Perehdytään sakramentteihin.</p> <p>Tutustutaan kirkkoon jumalanpalvelusten ja muiden toimitusten paikkana esim. osallistumalla koululaisjumalanpalveluksiin.</p> <p>Tutustutaan kirkkomusiikkiin ja ikonitaiteeseen uskon lähteinä.</p>	<p>Oppilas tutustuu vigilia-palvelukseen.</p> <p>Oppilas perehtyy sakramentteihin.</p> <p>Oppilas tutustuu kirkkoon jumalanpalvelusten ja muiden toimitusten paikkana esim. osallistumalla koululaisjumalanpalveluksiin.</p> <p>Oppilas tutustuu kirkkomusiikkiin ja ikonitaiteeseen uskon lähteinä.</p>	
T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta	S1 S2	<p>Opetellaan tunnistamaan marttyyrit ja muut pyhät ihmiset.</p> <p>Opetellaan tunnistamaan liturgiikan sanastoa.</p>	<p>Oppilas opettelee tunnistamaan marttyyrit ja muut pyhät ihmiset.</p> <p>Oppilas opettelee tunnistamaan liturgiikan sanastoa.</p>	L2 L3 L4
T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa	S1 S2 S3	Harjoitellaan keskustelemaan ajankohtaisista uskontoon liittyvistä aiheista mediassa.	Oppilas harjoittelee keskustelemaan ajankohtaisista uskontoon liittyvistä aiheista mediassa.	L4 L5 L6

koskevaa tietoa erilaisista lähteistä		Harjoitellaan tunnistamaan uskonnot taiteessa ja tieteessä.	Oppilas harjoittelee tunnistamaan uskonnot taiteessa ja tieteessä.	
T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan	S1 S2	Tutustutaan uusiin uskontoihin Suomessa ja Euroopassa sekä ateismiin.	Oppilas tutustuu uusiin uskontoihin Suomessa ja Euroopassa sekä ateismiin.	L1 L2
T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa	S2 S3	Tutustutaan Euroopan uskonnollisuuteen. Tutustutaan ekumeniaan.	Oppilas tutustuu Euroopan uskonnollisuuteen. Oppilas tutustuu ekumeniaan.	L2
T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa	S1 S2 S3	Opetellaan oikeanlaista käyttäytymistä uskonnollisissa ja muissa tilaisuuksissa. Harjoitellaan toisten huomioimista ja kunnioittamista.	Oppilas opettelee oikeanlaista käyttäytymistä uskonnollisissa ja muissa tilaisuuksissa. Oppilas harjoittelee toisten huomioimista ja kunnioittamista.	L2 L5 L6
T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja	S1 S2 S3	Perehdytään Vuorisaarnan opetuksiin. Perehdytään ihmisoikeuksiin.	Oppilas perehtyy Vuorisaarnan opetuksiin. Oppilas perehtyy ihmisoikeuksiin.	L7

yhdistäviin eettisiin periaatteisiin		Keskustellaan alueellisesta eriarvoisuudesta (<i>esim. rikkaat-köyhät, rasismi, syrjäytyminen</i>).	Oppilas osallistuu keskusteluun alueellisesta eriarvoisuudesta (<i>esim. rikkaat-köyhät, rasismi, syrjäytyminen</i>).	
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta	S2 S3	Tutustutaan YK:n ihmisoikeuksien julistukseen ja keskustellaan siinä lausuttujen arvojen merkityksestä. Pohditaan, onko olemassa yleispäteviä, kaikkia ihmisiä yhdistäviä arvoja.	Oppilas tutustuu YK:n ihmisoikeuksien julistukseen ja osallistuu keskusteluun siinä lausuttujen arvojen merkityksestä. Oppilas pohtii onko olemassa yleispäteviä, kaikkia ihmisiä yhdistäviä arvoja.	L2
T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävä tulevaisuuden näkökulmasta	S2 S3	Opitaan ympäristöystävällistä ajattelua; ekososiaalinen ajattelu ja kestävä kehitys. Keskustellaan globaalista vastuusta ja pakolaisuudesta.	Oppilas oppii ympäristöystävällistä ajattelua; ekososiaalinen ajattelu ja kestävä kehitys. Oppilas osallistuu keskusteluun globaalista vastuusta ja pakolaisuudesta.	L1 L3 L6
T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään	S1 S2 S3	Keskustellaan tunteista ja arvoista, oikeasta ja väärästä sekä hyvästä elämästä. Harjoitellaan omien näkemysten perustelemista. Keskustellaan toisen ihmisen huomioimisesta ja omasta roolista vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan keskustelutaitoja.	Oppilas osallistuu keskusteluun tunteista ja arvoista, oikeasta ja väärästä sekä hyvästä elämästä. Oppilas harjoittelee omien näkemystensä perustelemista. Oppilas osallistuu keskusteluun toisen huomioimisesta ja omasta roolistaan vuorovaikutuksessa. Oppilas harjoittelee keskustelutaitoja.	L1 L4 L6 L7

		Harjoitellaan tunnistamaan viihderiippuvuus.	Oppilas harjoittelee tunnistamaan viihderiippuvuuden.	
T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatso- musta, itsetuntoa ja luottamusta elämään	S3	Keskustellaan itsensä kunnioittamisen ja myönteisen minäkuvan merkityksestä. Keskustellaan elämäntaitoihin ja tunnetaitoihin liittyvistä teemoista.	Oppilas osallistuu keskusteluun itsensä kunnioittamisen ja myönteisen minäkuvan merkityksestä. Oppilas osallistuu keskusteluun elämäntaitoihin ja tunnetaitoihin liittyvistä teemoista.	L1

7. luokka

ORTODOKSINEN USKONTO



Tavoitteet	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
7. luokka				
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä-monimuotoisuus	S1 S2	<p>Tutustutaan uskonnon ja kulttuurin käsitteisiin.</p> <p>Pohditaan uskontoa osana kulttuuria sekä yksilön kulttuuri-identiteettiä.</p> <p>Opetellaan havaitsemaan kulttuurien ja uskontojen sisäistä monimuotoisuutta.</p> <p>Opetellaan tarkastelemaan maailmanuskontojen sekä luonnonuskontojen levinneisyyttä ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa.</p>	<p>Oppilas tutustuu uskonnon ja kulttuurin käsitteisiin.</p> <p>Oppilas pohtii uskontoa osana kulttuuria sekä yksilön kulttuuri-identiteettiä.</p> <p>Oppilas opettelee havainnoimaan kulttuurien ja uskontojen monimuotoisuutta.</p> <p>Oppilas opettelee tarkastelemaan maailmanuskontojen sekä luonnonuskontojen levinneisyyttä ja niiden vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa.</p>	L1

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojään opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista	S1	Tutustutaan eri maiden ortodoksiin kirkkoihin ja niiden nykytilanteeseen sekä orientaalsiin ortodokseihin.	Oppilas tutustuu eri maiden ortodoksiin kirkkoihin ja niiden nykytilanteeseen sekä orientaalsiin kirkkoihin.	L2
T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen	S2	<p>Tutustutaan maailmanuskontojen keskeisiin opetukseen ja humanismiin.</p> <p>Tutustutaan keskeisiin kristillisiin kirkkoihin.</p> <p>Tarkastellaan uskontojen välisiä yhtäläisyyksiä ja eroja suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen.</p> <p>Syvennetään tietoja eri katsomuksista.</p> <p>Perehdytään käsitteisiin maallistuminen, uskonnottomuus ja uskontokritiikki sekä niiden merkitykseen maailmassa.</p> <p>Tutustutaan uskontodialogin käsitteeseen.</p>	<p>Oppilas tutustuu maailmanuskontojen keskeisiin opetukseen sekä humanismiin.</p> <p>Oppilas tutustuu keskeisiin kristillisiin kirkkoihin.</p> <p>Oppilas tarkastelee uskontojen välisiä yhtäläisyyksiä ja eroja suhteessa toisiinsa ja omaan uskontoonsa.</p> <p>Oppilas oppii syventämään tietojään eri katsomuksista.</p> <p>Oppilas perehtyy käsitteisiin maallistuminen, uskonnottomuus ja uskontokritiikki sekä niiden merkitykseen maailmassa.</p> <p>Oppilas tutustuu uskontodialogin käsitteeseen.</p>	L2 L3 L6

<p>T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistaamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa</p>	<p>S1-S3</p>	<p>Perehdytään eri uskontojen symboleihin ja tapakulttuureihin (<i>esim. ruokasäädöksiin, paastoamiseen ja pukeutumiseen</i>).</p> <p>Tarkastellaan uskontojen näkymistä kulttuurin eri osa-alueilla.</p> <p>Opetellaan havaitsemaan uskontojen näkymistä mediassa ja maailmanpolitiikassa.</p>	<p>Oppilas perehtyy eri uskontojen symboleihin ja niiden tapakulttuureihin (<i>esim. ruokasäädöksiin, paastoamiseen ja pukeutumiseen</i>).</p> <p>Oppilas tarkastelee uskontojen näkymistä kulttuurin eri osa-alueilla.</p> <p>Oppilas opettelee havaitsemaan uskontojen näkymistä mediassa ja maailmanpolitiikassa.</p>	<p>L2 L4 L6</p>
<p>T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja</p>	<p>S1-S3</p>	<p>Tutustutaan luonnollisen ja yliluonnollisen erotteluun.</p> <p>Harjoitellaan pohtimaan uskonnollisen ja tieteellisen maailmankuvan eroja.</p> <p>Opetellaan havaitsemaan uskonnollisen ja tieteellisen kielenkäytön eroja.</p>	<p>Oppilas tutustuu luonnollisen ja yliluonnollisen erotteluun.</p> <p>Oppilas harjoittelee pohtimaan uskonnollisen ja tieteellisen maailmankuvan eroja.</p> <p>Oppilas opettelee havaitsemaan uskonnollisen ja tieteellisen kielenkäytön eroja.</p>	<p>L1 L2 L4 L5 L7</p>

		Harjoitellaan havaitsemaan erilaisia mielipiteitä sekä perustelemaan omia mielipiteitä.	Oppilas harjoittelee havaitsemaan erilaisia mielipiteitä sekä perustelemaan omia mielipiteitään.	
T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailman-laajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina	S1 S3	Pohditaan eri katsomusten yhteiskunnallista merkitystä. Pohditaan katsomuksen merkitystä omassa elämässä.	Oppilas pohtii eri katsomusten yhteiskunnallista merkitystä. Oppilas pohtii katsomuksen merkitystä omassa elämässään.	L5 L6
T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan	S2 S3	Tutkitaan eri uskontojen suhtautumista kestävään elämäntapaan ja verrataan niitä oman uskonnon opetukseen.	Oppilas tutkii eri uskontojen suhtautumista kestävään elämäntapaan ja vertaa niitä oman uskontonsa opetukseen.	L1 L2
T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla	S1- S3	Opetellaan keskustelemaan eri katsomusten samanarvoisuudesta ja siitä, miksi perustietoja eri uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhä monikulttuurisemmassa yhteiskunnassa.	Oppilas osallistuu keskusteluun eri katsomusten samanarvoisuudesta ja siitä, miksi perustietoja eri uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhä monikulttuurisemmassa yhteiskunnassa.	L6

8. luokka

ORTODOKSINEN USKONTO



Tavoitteet	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
8. luokka				
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä-monimuotoisuus	S1 S2	Tutkitaan kristinuskon ja erityisesti ortodoksisuuden kulttuurivaikutusta ja yhteiskunnallista vaikutusta Suomessa ja ortodoksienemmistöisissä maissa.	Oppilas tutkii kristinuskon ja erityisesti ortodoksisuuden kulttuurivaikutusta ja yhteiskunnallista vaikutusta Suomessa ja ortodoksienemmistöisissä maissa.	L1
T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskelutavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista	S1	Perehdytään kristillisen kirkon syntyyn ja historiaan ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Tarkastellaan ortodoksisen kirkon opillista kehitystä.	Oppilas perehtyy kristillisen kirkon syntyyn ja historiaan ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Oppilas tarkastelee ortodoksisen kirkon opillista kehitystä.	L2

		<p>Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjänä.</p> <p>Tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen.</p> <p>Tutustutaan ortodoksisten kirkkojen nykytilanteeseen.</p> <p>Syvennetään tuntemusta Raamatun kirjoista ja historiasta sekä käytöstä jumalanpalveluksissa.</p> <p>Syvennetään tietoja Suomen ortodoksisen kirkon historiasta.</p>	<p>Oppilas perehtyy luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjänä.</p> <p>Oppilas tutustuu bysanttilaiseen aikakauteen.</p> <p>Oppilas tutustuu ortodoksisten kirkkojen nykytilanteeseen.</p> <p>Oppilas syventää tuntemustaan Raamatun kirjoista ja historiasta sekä niiden käytöstä jumalanpalveluksissa.</p> <p>Oppilas syventää tietojaan Suomen ortodoksisen kirkon historiasta.</p>	
T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen	S2	Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin.	Oppilas perehtyy ortodoksisiin patriarkaatteihin.	L2 L3 L6

		Tutustutaan kristillisten kirkkojen väli- seen yhteistyöhön, keskeisenä käsit- teenä ekumenia.	Oppilas tutustuu kristillisten kirkkojen väli- seen yhteistyöhön, keskeisenä käsitteenä ekumenia.	
T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja kat- somusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpoliti- kassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa	S1- S3	Opetellaan tunnistamaan uskonnollisia aiheita kulttuurissa, mediassa ja maail- manpolitiikassa.	Oppilas opettelee tunnistamaan uskonnolli- sia aiheita kulttuurissa, mediassa ja maail- manpolitiikassa.	L2 L4 L6
T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan eri- laisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tie- teen kielen välisiä eroja	S1 S3	Tutustutaan Raamatun kirjoituksiin ja ar- vioidaan niiden kontekstia. Opetellaan havaitsemaan eroja tieteelli- sen ja uskonnollisen kirjallisuuden argu- mentaatiassa. Opetellaan havaitsemaan ortodoksisen Raamatun ja Suomessa yleisesti käytössä olevan Raamatun eroja.	Oppilas tutustuu Raamatun kirjoituksiin ja arvioi niiden kontekstia. Oppilas opettelee havaitsemaan eroja tie- teellisen ja uskonnollisen kirjallisuuden argu- mentaatiassa.	L1 L2 L4 L5 L7

			Oppilas opettelee havaitsemaan ortodoksisen Raamatun ja Suomessa yleisesti käytössä olevan Raamatun eroja.	
T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin	S3	Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena.	Oppilas syventää tietojaan ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena.	L2 L7
T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina	S1 S3	Pohditaan kristinuskon eettisiä kysymyksiä ja keskustellaan niistä.	Oppilas pohtii kristinuskon eettisiä kysymyksiä ja osallistuu keskusteluun ko. aiheista.	L5 L6
T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan	S2 S3	Tutustutaan kristinuskon ja Raamatun eettisiin ohjeisiin hyvästä elämästä (<i>Kymmenen käskyä, Kultainen sääntö, kolme rakkauden kohdetta: Jumala, itse, lähimmäinen</i>).	Oppilas tutustuu kristinuskon ja Raamatun eettisiin ohjeisiin hyvästä elämästä (<i>Kymmenen käskyä, Kultainen sääntö, kolme rakkauden kohdetta: Jumala, itse, lähimmäinen</i>).	L1 L2
T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla	S1- S3	Harjoitellaan ottamaan huomioon Raamatun opetukset suhteessa toisiin ihmisiin (<i>esim. lähimmäisenrakkaus, kiitos ja sääli</i>).	Oppilas harjoittelee ottamaan huomioon Raamatun opetukset suhteessa toisiin ihmisiin (<i>esim. lähimmäisenrakkaus, kiitos ja sääli</i>).	L6

9. luokka

ORTODOKSINEN USKONTO



Tavoitteet	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
9. luokka				
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä-monimuotoisuus	S1 S2	Tutkitaan uskontojen vaikutusta ja näkymistä Suomessa.	Oppilas tutkii uskontojen vaikutusta ja näkymistä Suomessa.	L1
T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista	S1	Syvennetään tietoja sakramenteista ja muista pyhistä toimituksista, jumalanpalveluselämästä sekä kirkkovuoden kierrosta juhlineen ja paastoaikeineen.	Oppilas syventää tietojaan sakramenteista ja muista pyhistä toimituksista, jumalanpalveluselämästä sekä kirkkovuoden kierrosta juhlineen ja paastoineen.	L2
T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa	S1- S3	Perehdytään uskonnollisiin tapoihin liittyviin eettisiin kysymyksiin mediassa tutustumalla ajankohtaisiin aiheisiin.	Oppilas perehtyy uskonnollisiin tapoihin liittyviin eettisiin kysymyksiin mediassa tutustumalla ajankohtaisiin aiheisiin.	L2 L4 L6

<p>T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja</p>	<p>S1 S3</p>	<p>Opetellaan havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia mielipiteitä sekä perustelemaan omia mielipiteitään.</p> <p>Tutustutaan eettisiin dilemmoihin ja niiden ratkaisuihin perusteluineen.</p>	<p>Oppilas opettelee havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia mielipiteitä sekä perustelemaan omia mielipiteitään.</p> <p>Oppilas tutustuu eettisiin dilemmoihin ja niiden ratkaisuihin perusteluineen.</p>	<p>L1 L2 L4 L5 L7</p>
<p>T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin</p>	<p>S3</p>	<p>Perehdytään ortodoksisen uskonnon mukaiseen eettiseen ajatteluun.</p> <p>Tarkastellaan eri katsomusten eettisiä käsityksiä ja keskustellaan niistä.</p> <p>Opetellaan tuntemaan ja ymmärtämään etiikan peruskäsitteet moraali, arvo ja normi.</p> <p>Tutustutaan YK:n ihmisoikeusjulistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan ja harjoitellaan soveltamaan niiden aiheita omassa elämässä.</p>	<p>Oppilas perehtyy ortodoksisen uskonnon mukaiseen eettiseen ajatteluun.</p> <p>Oppilas tarkastelee eri katsomusten eettisiä käsityksiä ja osallistuu niistä käytävään keskusteluun.</p> <p>Oppilas opettelee tuntemaan ja ymmärtämään etiikan peruskäsitteet moraali, arvo ja normi.</p> <p>Oppilas tutustuu YK:n ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan ja harjoittelee soveltamaan niiden aiheita omassa elämässään.</p>	<p>L2, L7</p>

		Keskustellaan ihmisoikeusloukkauksista kuten holokaustista.	Oppilas osallistuu keskusteluun ihmisoikeusloukkauksista kuten holokaustista.	
T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina	S1 S3	Pohditaan etiikkaa elämän eri osa-alueilla; yhteiskunnassa ja ympäristössä. Pohditaan hengellisen kasvun merkitystä eri uskonnoissa (<i>esim. asketismi, luostarisäännöt, hengellinen ohjaus</i>). Syvennetään ymmärrystä uskonnon vaikutuksista yhteiskuntaan ja maailmanpolitiikkaan.	Oppilas pohtii etiikkaa elämän eri osa-alueilla; yhteiskunnassa ja ympäristössä. Oppilas pohtii hengellisen kasvun merkitystä eri uskonnoissa (<i>esim. asketismi, luostarisäännöt, hengellinen ohjaus</i>). Oppilas syventää ymmärrystään uskonnon vaikutuksista yhteiskuntaan ja maailmanpolitiikkaan.	L5 L6
T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin	S1- S3	Pohditaan ihmisyyteen liittyviä elämänkysymyksiä: ortodoksinen opetus seurustelusta ja perheestä, sakramentit omassa elämässä, paastoaminen: kasvu ihmisenä, vapaus ja vastuu. Perehdytään ortodoksiseen opetukseen elämän tarkoituksesta sekä elämän ja kuoleman kysymyksiin: elämä Jumalan	Oppilas pohtii ihmisyyteen liittyviä elämänkysymyksiä: ortodoksinen opetus seurustelusta ja perheestä, sakramentit omassa elämässä, paastoaminen: kasvu ihmisenä, vapaus ja vastuu. Oppilas perehtyy ortodoksiseen opetukseen elämän tarkoituksesta sekä elämän ja kuole-	L7

		yhteydessä, jumaloituminen, munkkeus, perhe, eutanasia, abortti ja itsemurha.	man kysymyksiin: elämä Jumalan yhteydessä, jumaloituminen, munkkeus, perhe, eutanasia, abortti ja itsemurha.	
T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan	S2 S3	<p>Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutuksia omaan ja toisten hyvinvointiin.</p> <p>Harjoitellaan kestävän elämäntavan omaksumista ja luonnonsuojelua.</p> <p>Opetellaan pohtimaan kestävää elämäntapaa, bioetiikkaa, globaalin maailmantalouden tuomia haasteita ortodoksisesta näkökulmasta ja miettimään omaa suhtautumista niihin.</p> <p>Opetellaan arvioimaan omien eettisten valintojensa vaikutuksia tulevaisuuteen ja ympäristöön.</p>	<p>Oppilas pohtii omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutuksia omaan ja toisten hyvinvointiin.</p> <p>Oppilas harjoittelee kestävän elämäntavan omaksumista ja luonnonsuojelua.</p> <p>Oppilas opettelee pohtimaan kestävää elämäntapaa, bioetiikkaa, globaalin maailmantalouden tuomia haasteita ortodoksisesta näkökulmasta ja miettimään omaa suhtautumistaan niihin.</p> <p>Oppilas opettelee arvioimaan omien eettisten valintojensa vaikutuksia tulevaisuuteen ja ympäristöön.</p>	L1 L2
T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla	S1- S3	Harjoitellaan ottamaan huomioon suvaitsevaisuuden ja demokratian arvojen	Oppilas harjoittelee ottamaan huomioon suvaitsevaisuuden ja demokratian arvojen	L6

	<p>merkitys monikulttuurisessa yhteiskunnassa ja ihmisten hyvinvoinnissa.</p> <p>Opetellaan suvaitsevaisuutta erilaisuutta kohtaan.</p> <p>Opetellaan itsensä hyväksymistä ja arvon antamista toisille ihmisille.</p> <p>Keskustellaan sitoutumisesta ja luottamuksesta tulevaisuuden haasteissa sekä epäitsekästä toiminnasta muiden ihmisten kanssa (<i>esim. marttyyrien elämäkertoja esimerkkeinä käyttäen</i>).</p>	<p>merkitys monikulttuurisessa yhteiskunnassa ja ihmisten hyvinvoinnissa.</p> <p>Oppilas opettelee suvaitsevaisuutta erilaisuutta kohtaan.</p> <p>Oppilas opettelee itsensä hyväksymistä ja arvon antamista toisille ihmisille.</p> <p>Oppilas osallistuu keskusteluun sitoutumisesta ja luottamuksesta tulevaisuuden haasteissa sekä epäitsekästä toiminnasta muiden ihmisten kanssa (<i>esim. marttyyrien elämäkertoja esimerkkeinä käyttäen</i>).</p>	
--	--	--	--

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

1. luokka

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO



TURKU

Tavoitteet	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
1. luokka				
T1 ohjata oppilasta kuuntelemaan toisten oppilaiden mielipiteitä ja ajattelua	S1- S4	Harjoitellaan keskustelutaitoja.	Oppilas harjoittelee keskustelutaitoja.	L1 L2 L4
T2 rohkaista oppilasta ilmaisemaan omaa ajatteluaan ja tunteitaan eri tavoin	S2	Pohditaan kysymystä "Kuka minä olen?"	Oppilas tutustuu itseensä tutustumalla taustaansa, ajatuksiinsa ja tapoihinsa.	L1 L2 L7
T3 ohjata oppilasta arvostamaan omaa ja muiden ajattelua	S1	Harjoitellaan muiden mielipiteiden kunnioittamista.	Oppilas harjoittelee muiden mielipiteiden kunnioittamista.	L1 L2 L7
T6 rohkaista oppilasta pohtimaan oikean ja	S1- S4	Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä.	Oppilas osallistuu keskusteluun hyvästä, oikeasta ja väärästä.	L1 L3

väärän eroa sekä hyvyttä				L7
T8 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisten yhteiselämän perusteita	S1- S4	Opetellaan käsitteet sääntö, luottamus, rehellisyys ja reiluus.	Oppilas tutustuu käsitteisiin sääntö, luottamus, rehellisyys ja reiluus.	L2 L3 L7
T9 ohjata oppilasta kunnioittamaan ja arvostamaan omaa ympäristöään ja luontoa	S4	Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja omien valintojen vaikutusta siihen sekä keskustellaan luontoon liittyvistä merkityksellisistä kokemuksista.	Oppilas pohtii omia tekojaan ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.	L3 L5 L7

2. luokka

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO



Tavoitteet	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
2. luokka				
T1 ohjata oppilasta kuuntelemaan toisten oppilaiden mielipiteitä ja ajattelua	S1- S4	Harjoitellaan keskustelutaitoja ja selkeää itseilmaisua.	Oppilas harjoittelee keskustelutaitoja ja selkeää itseilmaisua.	L1 L2 L4
T2 rohkaista oppilasta ilmaisemaan omaa ajatteluaan ja tunteitaan eri tavoin	S2	Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lapsen elämässä.	Oppilas osallistuu keskusteluun ystävyydestä ja sen merkityksestä.	L1 L2 L7
T3 ohjata oppilasta arvostamaan omaa ja muiden ajattelua	S1	Harjoitellaan mielipiteiden kunnioittamista.	Oppilas harjoittelee mielipiteiden kunnioittamista.	L1 L2 L7
T4 edistää oppilaan taitoa tehdä kysymyksiä ja esittää perusteltuja väitteitä	S1- S4	Harjoitellaan keskusteluun osallistumista.	Oppilas osallistuu aktiivisesti keskusteluihin.	L1 L2 L7

T5 ohjata oppilasta tunnistamaan koke-miensa arkipäiväisten tilanteiden syitä ja seurauksia sekä eettisiä ulottuvuuksia	S1- S4	Keskustellaan reiluidesta, ystävydestä, luottamuksesta, säännöistä sekä yhteiselämän ennakkoehdoista.	Oppilas osallistuu keskusteluun reiluidesta, ystävydestä, luottamuksesta, säännöistä sekä yhteiselämän ennakkoehdoista.	L1 L3 L4
T6 rohkaista oppilasta pohtimaan oikean ja väärän eroa sekä hyvyttä	S1- S4	Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä.	Oppilas osallistuu keskusteluun hyvästä, oikeasta ja väärästä.	L1 L3 L7
T7 opastaa oppilasta tuntemaan lähiympäristön tapakulttuureja	S2	Tutustutaan erilaisiin tapoihin elää ja ajatella. Pohditaan erilaisia elämäntapoja omaan kotiin ja kulttuuritaustaan liittyen.	Oppilas tutustuu erilaisiin tapoihin elää ja ajatella ja pohtii erilaisia elämäntapoja omaan kotiin ja kulttuuritaustaan liittyen.	L2 L4
T8 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisten yhteiselämän perusteita	S1- S4	Tutustutaan lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.	Oppilas tutustuu lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.	L2 L3 L7
T9 ohjata oppilasta kunnioittamaan ja arvostamaan omaa ympäristöään ja luontoa	S4	Tarkastellaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla, elämän rajallisuutta ja kertomuksia maailman synnystä.	Oppilas tutustuu erilaisiin elämänmuotoihin sekä kertomuksiin maailman synnystä.	L3 L5 L7

3. luokka

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO



Tavoitteet	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
3. luokka				
T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan	S1-S3	Pohditaan käsiteltäviä asioita useista eri näkökulmista, esim. eri oppiaineiden sisältöjen kautta.	Oppilas harjaantuu tutkimaan asioita eri näkökulmista. Oppilas tunnistaa asioiden välisiä suhteita.	L1 L4
T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta	S1-S3	Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä.	Oppilas tunnistaa oikeudenmukaisuuden ja epäoikeudenmukaisuuden ilmenemisen jokapäiväisessä elämässä.	L3 L7
T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleisivistystään	S1-S4	Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Tutustutaan suomalaiseen muinaisuskoon ja eri alkuperäiskansoihin.	Oppilas kehittää omaa identiteettiään. Oppilas tutustuu suomalaiseen muinaisuskoon ja eri alkuperäiskansoihin.	L1 L2
T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja	S1-S3	Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista.	Oppilas osaa ottaa toiset huomioon ja arvostaa erilaisia katsomuksellisia kannanottoja.	L2 L7

<p>T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikka, erityisesti lapsen oikeuksia</p>	<p>S3</p>	<p>Pohditaan ihmisoikeuksia ja ihmisarvon merkitystä.</p> <p>Pohditaan erilaisuuteen suhtautumista ihmisoikeuksien näkökulmasta.</p>	<p>Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksien ja ihmisarvon merkityksen.</p>	<p>L2 L3</p>
<p>T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään</p>	<p>S1- S4</p>	<p>Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin keskeisinä käsitteinä sopimus, lupaus, oikeus ja velvollisuus sekä tarkastellaan niiden merkitystä arkipäivässä ja laajemmin.</p>	<p>Oppilas oppii käsitteet sopimus, lupaus, oikeus ja velvollisuus.</p>	<p>L5 L6 L7</p>

4. luokka

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO



Tavoitteet	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
4. luokka				
T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan	S1-S3	Pohditaan käsiteltäviä asioita useista eri näkökulmista, esim. eri oppiaineiden sisältöjen kautta.	Oppilas harjaantuu tutkimaan asioita eri näkökulmista. Oppilas tunnistaa asioiden välisiä suhteita.	L1 L4
T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta	S1-S3	Tutkitaan vapautta ja vastuuta erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämäntutkimuksen vapauden näkökulmasta.	Oppilas oppii käsitteet ajattelun-, uskonnon- ja elämäntutkimuksen vapaus.	L3 L7
T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleisivistystään	S1-S4	Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Tutustutaan suomalaiseen muinaisuskoon ja eri alkuperäiskansoihin.	Oppilas kehittää omaa identiteettiään. Oppilas syventää tietojaan suomalaisesta muinaisuskosta ja eri alkuperäiskansoista.	L1 L2
T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja	S1-S3	Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista.	Oppilas osaa ottaa toiset huomioon ja arvostaa erilaisia katsomuksellisia kannanottoja.	L2 L7

<p>T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikka, erityisesti lapsen oikeuksia</p>	<p>S3</p>	<p>Tutustutaan YK:n lasten oikeuksien julistukseen.</p> <p>Pohditaan oikeuksia ja velvollisuuksia sekä niiden välistä suhdetta yhteisön toiminnan ehtona.</p>	<p>Oppilas oppii joitain YK:n lasten oikeuksien julistuksen artikloja.</p> <p>Oppilas tunnistaa oikeuksien ja velvollisuuksien välisiä suhteita.</p>	<p>L2 L3</p>
<p>T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään</p>	<p>S1- S4</p>	<p>Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin keskeisinä käsitteinä sopimus, lupaus, oikeus ja velvollisuus sekä tarkastellaan niiden merkitystä arkipäivässä ja laajemmin.</p>	<p>Oppilas oppii soveltamaan käsitteitä sopimus, lupaus, oikeus ja velvollisuus eri tilanteissa myös arkipäivää laajemmin.</p>	<p>L5 L6 L7</p>

5. luokka

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO



Tavoitteet	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
5. luokka				
T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin	S1-S4	Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmasta.	Oppilas kehittyä arvioimaan tekojen eettistä arviointia kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmasta.	L1 L2 L3 L7
T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita	S1-S4	Käsitellään faktaa ja fiktiota sekä luulon, uskon ja tiedon eroja. Harjoitellaan esittämään perusteltuja mielipiteitä.	Oppilas oppii käsitteet fakta, fiktio, luulo, usko ja tieto. Oppilas oppii esittämään perusteltuja mielipiteitä.	L1 L4 L5
T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan	S1-S3	Pohditaan käsiteltäviä asioita useista eri näkökulmista, esim. eri oppiaineiden sisältöjen kautta.	Oppilas kykenee pohtimaan asioita useista eri näkökulmista ja näkemään asioiden välisiä suhteita.	L1 L4
T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta	S1-S3	Käsitellään omaan ja yhteisön sekä tulevien sukupolvien hyvinvointiin vaikuttavia teemoja (<i>esim. luonnon vaaliminen, kestävä kehitys, toisen kunnioittaminen, hyvän tekeminen, epäitsekkyys ja oikeudenmukaisuus</i>)	Oppilas ymmärtää ihmisen tekojen yhteyden yksilön, yhteisön ja tulevien sukupolvien hyvinvointiin.	L3 L7

<p>T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.</p>	<p>S2-S4</p>	<p>Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin.</p>	<p>Oppilas tunnistaa suomalaisen kulttuurin rakennusaineksia.</p> <p>Oppilas tiedostaa joitain kulttuurivähemmistöjä.</p>	<p>L2 L4 L5</p>
<p>T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleisivistystään</p>	<p>S1-S4</p>	<p>Perehdytään juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan näiden uskontojen keskeisiin oppeihin, rituaaleihin, pyhiin kirjoihin ja syntyhistoriaan.</p> <p>Tutustutaan humanismiin esimerkkinä uskonottomasta elämäkatsomuksesta.</p>	<p>Oppilas oppii juutalaisuuden, kristinuskon ja juutalaisuuden keskeiset opit, rituaalit ja syntyhistorian.</p> <p>Oppilas tunnistaa humanismin esimerkkinä uskonottomasta elämäkatsomuksesta.</p>	<p>L1 L2</p>
<p>T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja</p>	<p>S1-S3</p>	<p>Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.</p>	<p>Oppilas oppii perustelemaan ja erittelemään omia näkemyksiään.</p>	<p>L2 L7</p>
<p>T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikka, erityisesti lapsen oikeuksia</p>	<p>S3</p>	<p>Pohditaan, mihin ihmisoikeuksia tarvitaan.</p> <p>Pohditaan yhteiselämän pelisääntöjä.</p>	<p>Oppilas ymmärtää, mihin ihmisoikeuksia tarvitaan.</p> <p>Oppilas tunnistaa yhteiselämän pelisäännöt.</p>	<p>L2 L3</p>

T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään	S1-S4	Perehdytään yhteiselämän perusteisiin keskeisinä käsitteinä yhdenvertaisuus, rauha ja demokratia sekä tarkastellaan niiden merkitystä arkipäivässä ja laajemmin.	Oppilas oppii käsitteet yhdenvertaisuus, rauha ja demokratia. Oppilas ymmärtää näiden merkityksen arkipäivässä ja laajemmin.	L5 L6 L7
--	-------	--	---	----------------

6. luokka

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO



Tavoitteet	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
6. luokka				
T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin	S1-S4	Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin.	Oppilas oppii arvon ja normin käsitteet.	L1 L2 L3 L7
T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita	S1-S4	Käsitellään faktaa ja fiktiota sekä luulon, uskon ja tiedon eroja. Harjoitellaan esittämään perusteltuja mielipiteitä.	Oppilas syventää käsitystään faktan, fiktion, luulon, uskon ja tiedon käsitteistä. Oppilas kehittyy mielipiteidensä perustelemisessa.	L1 L4 L5
T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan	S1-S3	Pohditaan käsiteltäviä asioita useista eri näkökulmista, esim. eri oppiaineiden sisältöjen kautta.	Oppilas harjaantuu tutkimaan asioita eri näkökulmista. Oppilaan taito tunnistaa asioiden välisiä suhteita kehittyy.	L1 L4

T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta	S1-S3	Käsitellään omaan ja yhteisön sekä tulevien sukupolvien hyvinvointiin vaikuttavia teemoja (<i>esim. luonnon vaaliminen, kestävä kehitys, toisen kunnioittaminen, hyvän tekeminen, epätietoisuus ja oikeudenmukaisuus</i>).	Oppilaan ymmärrys ihmisen tekojen yhteydestä yksilön, yhteisön ja tulevien sukupolvien hyvinvointiin kehittyä edelleen.	L3 L7
T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.	S2-S4	Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen.	Oppilas ymmärtää maailman kulttuuriperinnön arvon. Oppilas tuntee joitain maailmanperintökohteita Suomesta ja maailmalta.	L2 L4 L5
T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleisivistystään	S1-S4	Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä tietokäsityksiä.	Oppilas oppii erilaisia aikakäsityksiä ja maailmanselityksiä. Oppilas ymmärtää näiden vaikutuksen ihmisten elämään ja niihin liittyviä tietokäsityksiä.	L1 L2
T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan	S1-S4	Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.	Oppilas oppii erittelemään ja perustelemaan omia näkemyksiään suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.	L1 L2 L5
T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja	S1-S3	Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.	Oppilas oppii erittelemään ja perustelemaan omia näkemyksiään suhteessa toisiin.	L2 L7

T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikka, erityisesti lapsen oikeuksia	S3	Tarkastellaan YK:n ihmisoikeuksien julistusta. Pohditaan, onko olemassa yleispäteviä, kaikkia ihmisiä yhdistäviä arvoja.	Oppilas ymmärtää YK:n ihmisoikeuksien julistuksen peruseriaatteen.	L2 L3
T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään	S1- S4	Perehdytään yhteiselämän perusteisiin keskeisinä käsitteinä yhdenvertaisuus, rauha ja demokratia sekä tarkastellaan niiden merkitystä arkipäivässä ja laajemmin.	Oppilas ymmärtää yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksen arkipäivässä ja laajemmin.	L5 L6 L7

7. luokka

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO



Tavoitteet	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
7. luokka				
T1 ohjata oppilasta tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä	S1	Perehdytään käsitteisiin maailmankuva, maailmankatsomus ja jumalakuva. Käydään elämäkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja.	Oppilas oppii käsitteet maailmankuva, maailmankatsomus ja jumalakuva. Oppilas osallistuu luokkakeskusteluihin rakentavasti.	L1 L2 L4
T2 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kulttuureihin ja katsomuksiin ja perehtymään Unescon maailmanperintöohjelmaan	S1	Perehdytään Unescon maailmankulttuuri- ja luonnonperintöohjelmaan Suomessa ja maailmalla sekä seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa.	Oppilas tutustuu Unescon maailmankulttuuri- ja luonnonperintöohjelmaan Suomessa ja maailmalla ja käsittelee kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa.	L2 L7

<p>T3 ohjata oppilasta tuntemaan erilaisia uskonnottomia ja uskonnollisia katsomuksia, niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tiedon ja tutkimuksen roolia katsomusten arvioinnissa</p>	<p>S1</p>	<p>Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa (<i>esim. sekulaariin humanismiin, juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin</i>).</p> <p>Tutustutaan Aasian suuriin uskontoihin kuten hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen.</p> <p>Opetellaan eri katsomusten tarkastelua tutkivasti ja tieteellisesti.</p>	<p>Oppilas perehtyy teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa.</p> <p>Oppilas tutustuu Aasian suuriin uskontoihin kuten hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen.</p> <p>Oppilas opettelee eri katsomusten tarkastelua tutkivasti ja tieteellisesti.</p>	<p>L1 L2 L5</p>
<p>T4 ohjata oppilasta tuntemaan uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita</p>	<p>S1 S3</p>	<p>Tarkastellaan katsomusten juuria oman aikansa kuvina.</p> <p>Tutustutaan uususkonnollisiin liikkeisiin ja niihin liittyviin ihmisoikeuskysymyksiin.</p> <p>Tutustutaan uskonnollisen ajattelun luonteeseen ja uskontokritiikin käsitteeseen.</p>	<p>Oppilas oppii tarkastelemaan katsomusten juuria oman aikansa kuvina.</p> <p>Oppilas tutustuu uususkonnollisiin liikkeisiin ja niihin liittyviin ihmisoikeuskysymyksiin.</p> <p>Oppilas oppii tunnistamaan uskonnollisen ajattelun.</p>	<p>L1 L3</p>

			Oppilas ymmärtää uskontokritiikin käsitteen.	
T5 ohjata oppilasta tuntemaan katsomusvapaus ihmisoikeutena sekä katsomusvapauden turvaamisen kansallisia ja kansainvälisiä keinoja	S1 S3	Pohditaan ihmisoikeuksia ja uskonnonvapauden toteutumista eri puolilla maailmaa.	Oppilas tunnistaa katsomusvapauden ihmisoikeutena. Oppilas tiedostaa joitain katsomusvapauden turvaamisen keinoja.	L2 L3 L6 L7
T6 ohjata oppilasta hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita	S1 S2 S3	Tarkastellaan kääntymiskokemuksia.	Oppilas ymmärtää erilaisten katsomuksellisten ratkaisujen yhteisölliset ja yksilölliset perusteet.	L1 L2 L4
T7 kannustaa oppilasta maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun hyväksymiseen ja ymmärtämiseen	S1 S2 S3	Tutustutaan eri katsomusten yhteneviin ja eriäviin piirteisiin.	Oppilas oppii eri katsomusten yhteneviä ja eriäviä piirteitä.	L2 L3 L7
T9 innostaa oppilasta pohtimaan omien valintojensa vaikutusta kestävään tulevaisuuteen paikallisesti ja globaalisti	S1 S2 S3	Tarkastellaan ihmisen ja luonnon suhdetta eri kulttuureissa.	Oppilas pohtii ja arvioi omien valintojensa vaikutusta kestävään tulevaisuuteen. Oppilas tutustuu eri kulttuurien luontosuhteisiin.	L5 L6 L7

8. luokka

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO



Tavoitteet	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
8. luokka				
T4 ohjata oppilasta tuntemaan uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita	S1 S3	Perehdytään humanismiin.	Oppilas tutustuu humanismiin.	L1 L3
T5 ohjata oppilasta tuntemaan katsomusvapaus ihmisoikeutena sekä katsomusvapauden turvaamisen kansallisia ja kansainvälisiä keinoja	S1 S3	Tutustutaan käsitteisiin ihmisarvo, ihmisoikeus, yhdenvertaisuus ja katsomusvapaus. Opetellaan pääkohdat YK:n ihmisoikeuksien julistuksesta.	Oppilas oppii käsitteet ihmisarvo, ihmisoikeus, yhdenvertaisuus ja katsomusvapaus. Oppilas oppii pääkohdat YK:n ihmisoikeuksien julistuksesta.	L2 L3 L6 L7
T6 ohjata oppilasta hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita	S1 S2 S3	Pohditaan perusteita ihmisten katsomuksellisiin valintoihin ja elämäntapoihin. Pohditaan elämäntapavalintojen merkitystä yksilön, yhteisön ja kestävän kehityksen näkökulmasta.	Oppilas ymmärtää perusteita ihmisten katsomuksellisiin valintoihin ja elämäntapoihin. Oppilas osaa pohtia elämäntapavalintojen merkitystä yksilön, yhteisön ja kestävän kehityksen näkökulmasta.	L1 L2 L4

T7 kannustaa oppilasta maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun hyväksymiseen ja ymmärtämiseen	S1 S2 S3	Keskustellaan globaaleista resursseista ja länsimaisesta elämäntavasta.	Oppilas hahmottaa globaalien resurssien, länsimaisen elämäntavan ja globaalien köyhyyden yhteyksiä.	L2 L3 L7
T8 ohjata oppilasta huomaamaan eettisiä ulottuvuuksia elämästään ja ympäristöstään sekä kehittämään eettistä ajatteluaan	S2 S3	Käsitellään ympäristöetiikkaa kuten eläinten oikeuksia ja ihmisten erilaisia luontosuhteita (<i>esim. utilitaristinen, humanistinen, mystinen ja luontokeskeinen</i>).	Oppilas tunnistaa eettisiä kysymyksiä omassa elämässään ja elinpiirissään. Oppilas osallistuu rakentavasti keskusteluihin eettisistä kysymyksistä. Oppilas tutustuu erilaisiin luontosuhteisiin.	L5 L7
T9 innostaa oppilasta pohtimaan omien valintojensa vaikutusta kestävään tulevaisuuteen paikallisesti ja globaalisti	S1 S2 S3	Pohditaan omien päivittäisten valintojen merkitystä kestävään tulevaisuuden kannalta.	Oppilas tiedostaa omien päivittäisten valintojen merkityksen kestävään tulevaisuuden kannalta.	L5 L6 L7
T10 ohjata oppilas tuntemaan ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkitys ja eettinen perusta	S2 S3	Tutustutaan ihmisoikeusloukkauksiin (<i>esim. holokausti</i>), demokratiaan, diktatuuriin sekä pohditaan mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä.	Oppilas tutustuu historian ja nykypäivän ihmisoikeusloukkauksiin. Oppilas oppii tunnistamaan demokratian ja diktatuuriin eettisiä ulottuvuuksia. Oppilas oppii tunnistamaan ja pohtimaan mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä.	L1 L7

9. luokka

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO



Tavoitteet	S	Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	L
9. luokka				
T6 ohjata oppilasta hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita	S1 S2 S3	Tarkastellaan eettistä heräämistä ihmisen elämäkulussa (<i>esim. tunnettujen henkilöiden kokemusten avulla</i>).	Oppilas tunnistaa yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita ihmisen katsomuksellisten ratkaisujen taustalla.	L1 L2 L4
T7 kannustaa oppilasta maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun hyväksymiseen ja ymmärtämiseen	S1 S2 S3	Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.	Oppilas oppii tarkastelemaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.	L2 L3 L7
T8 ohjata oppilasta huomaamaan eettisiä ulottuvuuksia elämästään ja ympäristöstään sekä kehittämään eettistä ajatteluaan	S2 S3	Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Keskustellaan eettisistä ongelmista ja niiden monitulkintaisuudesta. Tutustutaan eettisiin dilemmoihin ja niiden ratkaisuihin perusteluineen.	Oppilas tunnistaa etiikan peruskysymykset ja pääsuunnat. Oppilas osallistuu rakentavasti keskusteluihin eettisistä ongelmista ja niiden monitulkintaisuudesta.	L5 L7

		<p>Opetellaan tuntemaan ja ymmärtämään etiikan peruskäsitteet; moraali, arvo, sanktio ja normi.</p> <p>Harjoitellaan teon eettistä arviointia eri näkökulmista (<i>esim. tahallisuus, tarkoitus ja seuraus</i>).</p>	<p>Oppilas tutustutaan eettisiin dilemmoihin ja niiden ratkaisuihin perusteluineen.</p> <p>Oppilas tunnistaa ja ymmärtää etiikan peruskäsitteet; moraali, arvo, sanktio ja normi.</p> <p>Oppilas harjoittelee teon eettistä arviointia eri näkökulmista.</p>	
T9 innostaa oppilasta pohtimaan omien valintojensa vaikutusta kestävään tulevaisuuteen paikallisesti ja globaalisti	S1 S2 S3	Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin.	Oppilas osaa soveltaa eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin.	L5 L6 L7
T10 ohjata oppilas tuntemaan ihmisarvon, ihmisoi- keuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkitys ja eettinen perusta	S2 S3	Keskustellaan mediassa esiintyvistä ajankohtaisista eettisistä kysymyksistä.	Oppilas osallistuu rakentavasti keskusteluihin mediassa esiintyvistä ajankohtaisista eettisistä kysymyksistä.	L1 L7